

וטהר לבנו

חידושים וחיזוקים

שמות

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרנחה ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאולה השתא בעגלא ובזמן קריב אמן
העלון נתרם ע"י ידידי היקר מעפולה
להצלחת ובריאות בתו החיילת עמית סיבוני.
עמית = ר"ת של "עם יתברך", ובסיכול אותיות "עת משיח יבא", בקרוב אמן.
(נמצאת בדרום בפלוגות החילוק של פיקוד העורף)

ד"ר אהרן קמ"ג א"מ 996677 אהרן כ"י בספי מדינת ישראל איש אמת ואצול טוהר
ואימת הגורו מצטרף למחזק שליטא להציל טובה ולחזקיה
ב"י ויעיני

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"
שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד בכתב
הספר "מעורר מאוד"
ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה
הודו לה' הושלם כל ה2000 העמודים של החידושים שמשלימים את 7 הכרכים.
כך יזכה בס"ד בכל כרך 400 עמודים

כרך בראשית + מועדים נתרמו ב"ה
חסר
כרך שמות – ויקרא – במדבר – דברים – הגדה של פסח
כל כרך בערך 30 אלף ש"ח

גדול המחטיאו יותר מהורגו, וגדול המקדשו יותר מהמחייהו
כי המזכהו לחיי נצח זה טובה נצחית מושלמת
וה' יזכה גם אותך ואת יוצאי חלציד שתזכו לחיות בעולם הנצח, והלוואי גם בטוב בעולם הזה אמן

0527120333 יוחנן ריינר 106855@gmail.com

וטהר לבנו - שמות

שובבים – ויקם מלך חדש במצרים אשר לא ידע את יוסף

נראה שזה בא לומר לנו, שהנה יוסף הצדיק נפטר, ופרעה הרשע רוצה לשכוח מיוסף, דווקא זה מדרבן אוחנו שעכשיו אנחנו לא נשכח וכן נדע מה זה יוסף!! **דווקא** כשפנה זיווה ופנה הדרה כי הצדיק עזב את העולם אנחנו מרגישים את חסרונו בשיא העוצמה, ולכן דווקא עכשיו נתחזק וכאמור פרעה לא רוצה שזכור את יוסף. **אבל** אנחנו כן רוצים לזכור את יוסף!! **אנחנו** נחדש את "וימאווון יוסף" – עם **שלשלת**, לכן נקדש עצמינו בכל הריחתא ובכל האמצעים, **ולעולם** לא נוותר ולא נשכח את יוסף הצדיק!!

נאולי בדרך רמז מקדימים ימי שובבים לפורים, שאם אכן נתקן את ימי השובבים כראוי שמסתיימים ממש לפני פורים - נוכל בפורים להשתכר ולהשתובב עד דלא ידע, ואם "יצא סוד" לא יצא הבלים אלא רק השתפכות הנפש ודברי תורה.

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא

להוציא אתכם ממצרים, ובני אפרים בגאווה שלהם שהם מזרע המלוכה ושהם גיבורי כח במלחמה, שנאמר "בני אפרים נושקי רומי קשת", עמדו ולקחו נשיהם ובניהם ויצאו ממצרים.

ולכאורה, הרי פרעה שכח את יוסף, אז מה יעזור כבודו של יוסף??? **וגם למה שבט מנשה כן השתעבדו, הרי גם הם מבני המלוכה??**

והתשובה על פי **האור החיים הקדוש**, ששבט אפרים בעצמם הרגישו מכובדים ומיוחסים **והתנהגו בגאווה מחמת ייחוסם**, אזי המצרים לא העזו לשלוט בהם ולפגוע בהם, ואילו שבט מנשה למרות שהיו מיוחסים בכל זאת הם לא התגאו ולא הרגישו מכובדים בעצמם לכן השתעבדו למרות שהם מבני יוסף.

אבל בכל זאת גם לשאר השבטים, כלפי קדושת המשפחה היה להם כבוד גאווה, ולכן המצרים לא שלטו בנשותיהם ולא קלקלו את קדושת המשפחה של עם ישראל למרות שהיו עבדיהם, ועיי עוד לקמן.

ללמדנו, שלפעמים דווקא עלינו לנקוט במידת הגאווה, שנאמר לעצמנו אני יחיד ומיוחד!! אין כמוני בכל הארץ!! ובשבילי נברא העולם, ולכן אני לא יתקרב לחטא ודרך רשע וגם היצר יתרחק ממני, כי אני מאמין בעצמי ובכוחי, עד כדי כך שאני לא ייתן לייצר פירור של שליטה, שלא יעז להתקרב אלי חלילה, ובגאווה זו נתעלה מעל כל הניסיונות אמון ואמן.

איפה ההתמדה של שבט אפרים?? המשך

וגם היום זה לא קל לתת לאדם ללמוד יום שלם קבוע במקום לעבוד, למרות שיקבל את אותה המשכורת!! ולא פלא שהם שלא למדו תורה לא הקשיבו למשה רבינו ויצאו לפני הזמן, כי מי שלא בן תורה קשה לו להיות נכנע לדעת תורה!

מלך חדש אשר לא ידע את יוסף

מכולם, שהרי הוא גם התרחץ בדם של ילדים יהודים!!! ופלא עצום למה דווקא הוא ניצול??

עניתי לו, שכתוב במדרש רבה א' ט', שבהתחלה פרעה לא הסכים לעצת יועציו ושריו שביקשו ממנו לגזות גזרות רעות על עם ישראל, הם טענו לו, הנה יוסף מת, וזה הזמן להציק ליהודים!!!

ופרעה טען להם, **תתביישו לכם!!** אין מצב בעולם שאני יסכים, זה פשוט כפיות טובה!!! הרי יוסף הציל את כולנו בלעדיו כל מצרים היו מתים, ואיך נהיה כפוי טובה, ולכן אני מתנגד בכל מחיר!!! ואז שריו אמרו אם כך אתה מפוטר!!! ואכן 3 חודשים הוא לא מלך במצרים!!! ולאחר 3 חודשים הוא נשבר, ופרעה אמר להם אני נכנע!! וכל מה שתבקשו ממני אני מסכים לעשות - לגזור כל גזירה רעה

כידוע מתחילת ספר שמות עד פרשת תרומה יוצא מהראשי תיבות של הפרשיות שמות וארא בא בשלח יתרו משפטים המילה "שובבים", ורבים מגדולי ישראל כתבו על זה שזה מרמז שימים אלו הם ימי תשובה ככתוב "שומ אל בני שובבים".

יש להתבונן מדוע החיזוק של "שובבים" מתחיל דווקא מפטירת יוסף, הרי לכאורה מן הראוי היה להתחיל את ימי החיזוק מחיי יוסף - מהניסיון של "וימאן יוסף" שיוסף הצדיק בגבורה עילאית ברח מאשת פוטיפר??

נאולי בדרך רמז מקדימים ימי שובבים לפורים, שאם אכן נתקן את ימי השובבים כראוי שמסתיימים ממש לפני פורים - נוכל בפורים להשתכר ולהשתובב עד דלא ידע, ואם "יצא סוד" לא יצא הבלים אלא רק השתפכות הנפש ודברי תורה.

כתוב באור החיים הקדוש ע"פ שיחות מוסר של רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שכשמתו האחים, עם ישראל הרגישו בזויים בעצמם כי ירדו במדרגתם הרוחנית, וכאשר המצרים הרגישו שהיהודים מרגישים שפלים ונבזים הם ניצלו זאת והתחילו לשעבד אותם, אבל כל זמן שלשבטים היה כבוד עצמי המצרים לא העזו לפגוע ביהודים. **ולפי זה**, אפשר להבין מדוע שבט לוי לא השתעבדו לפרעה, כי היות והם התמידו בלימוד התורה לכן הם הרגישו מכובדים בעצמם בגאווה עצומה שאנחנו בני תורה, ולכן לא היה כוח ואומץ למצרים לפגוע בשבט לוי.

נאמן כתוב פרקי דרבי אליעזר מז' - עי' ש"ך כאן בפסוק, שגם שבט אפרים הרגישו מכובדים ולכן לא פגעו בהם המצרים, וכפי שהמדרש בפרשת בשלח שואל, איך בני אפרים יצאו לפני זמן הגאולה, הרי אין עבד אחד יוצא ממצרים, ואיך הם יצאו מאתים אלף?? **ומתוך המדרש שבני אפרים היו מזרע המלוכה** ולא היו בשעבוד משום כבודו של יוסף, עד שבא נון מבני בניו של אפרים ואמר להם נגלה עלי הקב"ה

פלא עצום מדוע שבט אפרים שלא עבדו לפרעה מדוע לא התמידו בתורה כמו שבט לוי??

ויתכן כי קשה מאוד להיות מתמידים בתורה במצרים כשעם ישראל בירידה במט' שערי טומאה, כי כל ישראל ערבים זה לזה.

כתב רש"י: מלך חדש, שעשה עצמו כאילו לא ידע וכאילו לא מכיר את יוסף, **והנה כתוב בפרקי דרבי אליעזר** פ' מג' שפרעה היה היחיד ששרד את קריעת ים סוף, ולאחר נס קריעת ים סוף הוא מלך על נינווה, ועליו מסופר שכשיונה הנביא בא להתריע בפני מלך נינווה שהקב"ה כועס על חטאי העיר ורוצה להפוך אותה, אזי הוא - המלך שבעבר היה פרעה, החזיר את כל העם בתשובה.

ושאלני בני היניק וחכים המחכים את אביו יאיר אברהם ני"ו שזה ממש דבר פלא, כי איך ייתכן שדווקא פרעה הרשע הוא היחיד שנשאר לחיות אחרי כל המכות וקריעת ים סוף?? וכי למה רק הוא בלבד שרד את הטביעה בים??

וכי אי אפשר שאחד משרי צבאו ישרוד במקומו והוא יחזיר בתשובה את אנשי נינווה?? הרי הוא היה אכזרי

וטהר לבנו - שמות

ואם כן טען בני, שייתכן וכפי שמשמע מפשטות הפסוקים, שפרעה עבר את כל מדורי הגיהנום כמו הרשעים הגדולים שבמצרים, שגם הוא כמעט טבע ובשנייה האחרונה הוא עלה לאוויר ומיד שוב שקע עד כמעט מוות וחוזר חלילה.

וייתכן שאת ההתעללות הכי קשה סבל פרעה כי הוא הרשיע יותר מאחרים, אבל בשונה מאחרים שמתו, הוא בסופו של דבר הוא התנקה ויצא החוצה ונהיה בסוף טוב כמלך נינווה שהחזיר את עמו בתשובה וכאמור, ואין לי מושג למעלה בשמים איך ובמה הוא נידון, וייתכן שעל רשעותו אין לו כפרה והוא בגיהנום לנצח, וכך משמע בשפתי כהן דברים לב' מב'.

אבל בכל אופן כאן בעולם הזה כפי הכתוב בפרקי דרבי אליעזר פרעה חזר בתשובה ואמר "מי כמוכה באלים ה'", וגם סיים חייו בטוב כשהחזיר בתשובה את כל תושבי נינווה, וגם יש קצת להוכיח כן מהגמרא גיטין נו' שאונקלוס הגר כשרצה להתגייר הוא הוריד נשמות רשעים מתים בכדי לשמוע את דעתם על עם ישראל ומסופר שהוריד את טיטוס ואת בלעם, ואילו את פרעה הוא לא הוריד, ואולי כי ידע שפרעה חזר בתשובה.

ואולי בכדי לחזק יהודי לחזור בתשובה ל"חדש ימינו כקדם" שבסוף יתקן לטוב כמו בתחילת חייו, אולי דווקא בגלל זה בורא עולם השאיר את פרעה דווקא, שילמדו שאפילו רשע איום ונורא בסוף עשה טוב, כל שכן אנחנו.

ללמדנו שגם אם כשלת ונפלת אל תעמיק את הנפילה ועל תאבד את הדרך חזרה, ואל תגיז אני גם ככה רשע וגם ככה אני בגיהנום ואין לי מה להפסיד!! כי זה שקר!!! הקב"ה מתחשב בכל פרט ובכל דרגת רשעות שנפלת ואת הגורמים לה. **וזכור** גם שכמעט כל יהודי ויהודי בתחילת דרכו היה טוב, לכן אתה אמור גם להיות טוב בסוף, רק חבל שתתנקה מהרוע בייסורים קשים באמצע החיים!! חבל מאוד שתרשיע הרבה רחמנא ליצלן שהדרך לטוב שבסוף תהיה קשה וארוכה יותר!! וגם לפעמים אתה מקבל את האיתותים לחזור בתשובה רק בסוף החיים, ואתה מפספס את זה ואתה מדלג על זה, ולא חוזר בתשובה, לכן מהרגע אתה חייב להתחזק ולהיות טוב, רק חזק ואמץ!!

הבה נתחכמה לו – ובעצם אין חוכמה ואין תבונה, וגם אין חזרה בתשובה!!

ציווה להרוג את משה!!! וכאן יש תביעה נגד פרעה, למה ציווה להרוג את משה??

הרי כאמור פרעה היה טוב בהתחלה עד כדי כך שפיטרו אותו 3 חודשים מהמלכות כי לא רצה להציק לעם ישראל עד שנשבר, ואם כן גם כשהרשיע היה לו להתעורר בתשובה כשראה את השגחת הקב"ה המיוחדת לטובת עם ישראל, עד כדי כך שכל מחשבותיו יחד עם יועציו הכלקרוס ולהיפך המדהים וכאמור.

וכמו כן היה לו ללמוד ממשה הצעיר שמאס במנעמי השלטון וויתר על השלטון כנסיד מצרים, אלא הלך לעזור לאחיו הנדכאים, זה היה אמור להחזיר לפרעה את השפיות המוסרית, ששווה לוותר על שלטון בכדי לעזור ליהודים, למה פרעה לא חזר למצב שהיה בתחילת דרכו, שלא רצה להציק ליהודים מתוך הכרת הטוב ליוסף, הרי הוא היה אדם מוסרי ואדם טוב בהתחלה, למה לא החליט לחזור בתשובה ולחבק את משה רבינו ולשנות כיוון???

ובפרט כאשר ראה את הנס שצווארו של משה הופך לאבן שיש, וניצול מחרבו של פרעה!! אזי פרעה היה יכול לנצל את גודל מעמד הנס המדהים שהיה לעיני עבדיו ויתכן חלק משריו והיה צריך במעמד זה להתעורר ולעורר אחרים לחזור בתשובה ולחזור ולהיות טוב, אבל לא!!! לב פרעה כבר הפך לאבן!!! והרע הפך לחלק בלתי נפרד מהאישיות שלו, "פרעה הרשע".

ללמדנו, שאין עצה ותבונה כנגד השם, והשם אוהב תהפוכות ודווקא הדבר הכי פחות צפוי זה עלול לקרוא, בכדי להוכיח לך שהכל נעשה ברצונו הגדול של בורא עולם השולט בכל. ובורא עולם פועל כזאת, בכדי לעורר אותנו בתשובה!!! בני

על היהודים!!! ולכן ייתכן שהיות ובהתחלה פרעה היה טוב ורצה להיות טוב, ועמד 3 חודשים מול כל הרשעים, לכן גם בסוף חייו סיים בטוב, שזכה פרעה לשרוד, ובסוף חייו להחזיר בתשובה את תושבי העיר נינווה כשיונה הנביא בא והתריע.

אבל בני היקר שוב מקשה, איך יתכן שפרעה שהיה ממש טוב בהתחלה וכדברי המדרש, בסוף הרשיע עוד יותר ממה שביקשו ממנו?? הרי אף אחד מיועציו לא ביקש ממנו להתרחץ בדם של ילדים יהודים, ואף אחד מיועציו לא דרש ממנו להכביד את העבודה ולהרג ילדים ולהניח אותם במקום לבנים בבניין?? ועניתי לו שהיות שהוא כבר נכנע להם והתרגל לרעיון להציק ליהודים הוא כבר הרגיש שהוא אדם רע ושקוע ברשעות, לכן המשיך ברשעות בלי גבולות, כי כבר הרגיש שאין לו מה להפסיד, לפחות עכשיו הוא ייהנה שיהיה גדול ברשעות, כי כל המיצר לישראל נעשה ראש סנהדרין קד'.

ישוב בני היקר שואל אם כן שהוא הרשיע הרבה יותר ממה שדרשו ממנו, למה בכל זאת זכה לזכות להיות טוב בסוף?? **אבל** תוך כדי בני מפתיע אותי ועונה לי, שכידוע בים סוף היה דרגות של טביעה בים, הטובים מתוך הרשעים מתו מיד, ואילו הרשעים לקח להם זמן עד שמתו, כי הקב"ה התעלל בהם שנתן להם לטבוע ולהגיע לשערי מוות, וברגע האחרון מיד העלה אותם לנשום אויר ושוב טבעו וחוזר חלילה ככה במשך זמן ארוך, ורק בסופו של תהליך ההתעללות רק אז הם מתו.

ללמדנו שגם אם כשלת ונפלת אל תעמיק את הנפילה ועל תאבד את הדרך חזרה, ואל תגיז אני גם ככה רשע וגם ככה אני בגיהנום ואין לי מה להפסיד!! כי זה שקר!!! הקב"ה מתחשב בכל פרט ובכל דרגת רשעות שנפלת ואת הגורמים לה. **וזכור** גם שכמעט כל יהודי ויהודי בתחילת דרכו היה טוב, לכן אתה אמור גם להיות טוב בסוף, רק חבל שתתנקה מהרוע בייסורים קשים באמצע החיים!! חבל מאוד שתרשיע הרבה רחמנא ליצלן שהדרך לטוב שבסוף תהיה קשה וארוכה יותר!! וגם לפעמים אתה מקבל את האיתותים לחזור בתשובה רק בסוף החיים, ואתה מפספס את זה ואתה מדלג על זה, ולא חוזר בתשובה, לכן מהרגע אתה חייב להתחזק ולהיות טוב, רק חזק ואמץ!!

כתב רש"י נתחכמה למושיען של ישראל, שראו המכשפים והחוזים בכוכבים שייולד בן זכר שגאל את ישראל, ולא ידעו האם הוא יהודי או מצרי, ולכן הם גזרו להרוג את כל הזכרים בין יהודים ובין מצרים, וגם ראו שהוא ילקח במים, ולכן כשמרים הניחה אותו בתיבה בתוך הנילוס הם חשבו שמושיען של ישראל טבע במים ומת.

ולמרות כל ההתחכמות והישיבה המעמיקה בעניין, הם נפלו בפח בקלות, איך זה שעל הפתרון הפשוט הם לא חשבו?? איפה השכל?? למה הם לא חשבו ש**משה ינתן בתוך תיבה במים**?? הרי כבר היה תיבת נח שאנשים ניצלו ממים על ידי תיבה, למה הם לא חשבו על זה?? **וכן** למה לא חשבו על האפשרות **שדווקא מצרי יאמץ בן יהודי**??

על זה נאמר "עניינם להם ולא יראו", יכולים לשבת ולחשוב ולחשוב אבל לנקודות הנכונות לא להגיע, ובורא עולם לועג להם, הנה המושיע דווקא בבית שלך, כן!! דווקא בבית של פרעה גוזר הגזירה שם יגדל מושיעם של ישראל!!! **כמו כן** דווקא במים במקום שמושיעם של ישראל ילקח על פי חשבונכם דווקא שם הוא ניצול כשנמצא על ידי בתך שאימצה אותו לה כבן.

וכשלפרעה התברר מה גודל טעותו, הוא רתח מזעם מגודל התדהמה, איך ייתכן שדווקא הוא בעצמו גידל את מושיען של ישראל, דבר הכי מפתיע!!! **אומנם** בכל זאת כשפרעה גילה שמושה הוא מושיעם של ישראל, מיד פרעה

וטהר לבנו - שמות

היקרים ראו נא והתבוננו בדרכי ובפעלי!! אין זה יד המקרה אלא ידי הארוכה של המנהיג שברא את העולם, ולמה נאטום את ליבנו כאבן וכפרעה!! אדרבא נקבל את המסרים באהבה ונצלם מידידת להתעוררות ולחזרה בתשובה שלימה אמן ואמן.

ויקם מלך חדש במצרים - פרעה מול יתרו - המשך

ולפי זה התחדש, שיתרו גם כן המתינו לו אנשי מדין ולא מינו כהן אחר כי התעקשו שיחזור לכהן ככהן מדין, והוא לא נשבר כפרעה אלא התעקש על אמונתו. **ולכן** יתרו לא הסכים להישאר עם משה רבינו ולזכות בכבוד גדול ולחיות בקדושה עם עם ישראל, אלא חזר למקומו בכדי דווקא להמשיך בגבורה בניסיון חייו, לעמוד בגבורה מול הפיתוי לחזור למנעמי השלטון והכבוד שעמו שמרו לו את מקומו וחיכו לו משך שנים ארוכות שיחזור לכהן כבעבר, **ויתכן שלכן נשאר בו התואר כהן מדין** גם הרבה שנים לאחר שעזב את הכהונה בשביל אמונתו, כי הם עדיין חיכו לו משך כל אותם שנים!!

ומה זכה יתרו?? **כתוב** בגמרא **סוטה יא'** שמבני בניו ישבו בלשכת הגזית, שהם היו מדייני הסנהדרין הגדולה ביותר בעם ישראל, ולמרות שכתוב שם שזה כתוב על מה שהתנגד לעצת פרעה להציק ליהודים וברח, לעומת איוב ששתק!!

אבל אולי זה **וזה גורם**, שיתכן שזאת הסיבה שיתרו לא הפסיד את שכרו, למרות שעזב את משה רבינו **במדבר** ולא הקשיב ולא שמע לבקשת משה רבינו להישאר במדבר עם עם ישראל, אלא התעקש וחזר למקומו, בכל זאת זה לא הזיק לו, כי המטרה שלו לחזור הייתה קודש קדשים!! לא פלא שכתוב בתורה שבסופו של דבר משה שלח את יתרו.

ויהי רצון שנתגבר באמת על עיקר מטרת חייו, ולא נתפתה לחפש הקלות וקיצורי דרך, אלא איפה שיש קושי שם ההצלחה, רק חזקו ואמצו ובעזרת השם עם הרבה עבודה עצמית מאומצת נצליח לתקן את תכלית חייו, ונזכה לשפע ברכה ברוחניות ובגשמיות אמן ואמן.

הבה נתחכמה לו

וכשם שמצווה לומר דבר הנשמע כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע יבמות סה', לכן לא היה כל טעם למחות ולהגיד דעה הפוכה מעצת בלעם הרשע?? אז מה ההבדל בין השתיקה לבריחה?? ועל הטענה מדוע נענש איוב בשתיקה למרות שמצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע?? **עונה הגרי"ז:** שכאשר כואב צועקים!! ואם איוב לא צעק סימן שלא כאב לו מספיק, אבל יש לתמוה שהרי גם יתרו לא צעק?? ולמה לא נענש?? ולמה דווקא הוא קיבל שכר??

ונראה לתרץ שלצעוק אפשר גם במעשה, ולפעמים הבריחה זה מעשה של מחאה בדיוק כמו צעקה, רק בלי לפרגן להם את התענוג להתעלל במוחה על שצעק ומחה.

ללמדנו, שהמלחמה ביצר לא תמיד חייבת להיות חזיתית פנים מול פנים כי לפעמים זה יהיה קרב שתיכשל בו, ולכן זכור שהבריחה מהמלחמה ומהניסיונות זה גם כן מחאה גדולה וצעקה גדולה נגד היצר, וראה מה זכה יתרו על בריחתו!!! ואל תתפתה להיות כאיוב שיושב בשקט ונזהר, כי לא תמיד מספיק השקט ואי העשייה, לפעמים חייבים מלחמה או בריחה, כי כאשר יש פתחים פתוחים ליצר הרע שבהם מסוגלים לחטוא, אל תאמר בוגר ואחראי אני ולא אפול ברשת היצר הפתוחה, אלא חובה לסגור את הפתחים בכוח או לברוח, זכור! השתיקה תעלה ביוקר!! אז ברח צדיק וזכה בכל העולמות.

כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ

השתעבדו מרצונם באהבה לעבודת ה' יתברך, ואילו בשאר השבטים שלא רצו לצאת ממצרים בהם מתו 4 מתוך 5, או 49 מתוך 50, ואם כן קשה איך יתכן שבט לוי לא היה השבט הגדול ביותר במספר שיצא ממצרים??

והתשובה האמתית היא על פי יסוד הרמב"ן, שכתוב ש"כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ", ולכן רק שאר השבטים שסבלו ועונו בעבודת פרך של פרעה הם התרבו פרו ושרצו, אבל שבט לוי שלא עונה ולא סבל לכן לא נתברך בכך ירבה וכן יפרוץ, ואכן עמרם הוליד אחד בכל לידה, אבל שאר נשות השבטים היו יולדות ששה בכרס אחת לכן רק מנין שאר השבטים גדל יותר משבט לוי.

ללמדנו שמי שסובל וקשה לו דווקא הוא גודל וצומח יותר!! לכן אם קשה לך ואתה סובל וצועק מעומק ליבך או קשה לך!! הניסיון קשה ועצום ממני!! אל תיבהל!! תתגבר על הקושי!! ושמת, כי ככה גדלים וככה צומחים תעלה ותצליח אמן ואמן.

יש לתמוה איך אכן קרה הדבר שפרעה התהפך מאוהב ישראל או לפחות מאדם מוסרי בעל הכרת הטוב ליוסף שהציל את חיי העם המצרי שלכן הסכים לוותר על המלוכה שלו, לשונא ישראל גדול, מיד לאחר 3 חודשים של וויתורו על כיסא ממלכתו??

וייתכן לפרש, שכאשר פרעה ראה שבמשך 3 חודשים עדיין המצרים מחכים לשובו, שלא מינו מלך למצרים משך 3 חודשים, שזה דבר כלל לא פשוט שבאימפריה עולמית של זמנם לא יהיה מנהיג 3 חודשים שלמים!! זה ריגש מאוד את פרעה, כי הוא ממש ראה בזה אהבה גדולה מצד העם המצרי אליו, ולכן גאו געגעועיו לחזור למלוך על עמו שאוהב אותו ושמחה לו בנאמנות, וזאת מלבד תחושת השלטון ומנעמי שפרעה הרגיש בחסרונו, אבל מעל הכל רגש הכבוד והאהבה שקיבל מהעם המצרי כל זה הצטרף למהפך הגדול מהקצה לקצה.

וזה כמו שכתבתי בפרשת וירא על לוט, שאנשי סדום ראו שהוא עזב את אברהם ורצה להתקלקל, ובכל זאת החסד היה מושרש בו, עד כדי כך שבתו מסרה נפשה למוות על מעשה חסד, וגם הוא גמל חסד עם המלאכים עוד באותו לילה שעשו אותו שופט בסדום, ורצו לקלקלו ע"י תפקיד מכובד כך יתהפך למושחת וינתק גם את שורשיו הטובים, רק פשוט לא עבר לילה וכבר באו המלאכים והפכו את סדום.

הגמרא סוטה יא' א"ר חייא בר אבא א"ר סימאי שלשה היו באותה עצה בלעם ואיוב ויתרו, בלעם שיעץ נהרג, איוב ששתק נידון ביסורין, יתרו שברח זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית,

ונשאלת השאלה, מה ההבדל בין איוב ששתק ליתרו שברח?? הרי שניהם לא מחו בעצת בלעם שהציע לגזור גזרות קשות.

ובפשטות הם לא מחו, כי כאמור זה היה לאחר 3 חודשים שזרקו את פרעה מלמלוך על מצרים כי לא נענה לדרישת העם להציק לעם ישראל, ולאחר 3 חודשים הוא נשבר והסכים לעשות רע לישראל ככל שידרשו ממנו, ואם כן במצבו זה רק עצת בלעם התאימה לו.

פלא עצום ותמיהה גדולה יש כאן לכאורה, שהרי כידוע שבט לוי כולו למד תורה ולא השתעבד לפרעה, והנה כשעם ישראל יצאו ממצרים, יש גרסה במדרש שרק אחד מחמש יצא ויש גרסה שרק אחד מחמישים יצאו ממצרים, כי רוב מוחץ של עם ישראל היו רשעים והעדיפו לעבוד עבודת פרך לפרעה ולא להשתעבד לעבודת השם במדבר.

והנה שבט לוי הוא כ 10 אחוז מעם ישראל, ולפי זה שבט לוי היה צריך להיות השבט הגדול מכולם בכמה מאות אחוזים מכל שבט אחר שהשתעבדו לפרעה, כי שבט לוי היו צדיקים ומתמידים בתורה שבוודאי כל השבט יצאו בשמחה ממצרים כי בוודאי הם כבני תורה ומתמידים

וטהר לבנו - שמות

כן ירבה וכן יפרוץ – דרך אחרת

לעשרות מיליונים שמתו בבת אחת, וכאמור שיש שיטות שאחד מחמשה יצא ממצרים ויש שיטות שרק א' מחמישים יצאו ממצרים.

אבל בשבט לוי לא נולדו כמויות, מצד גם לא מתו במכת חושך, וראיתי כתוב שבט לוי זכה לצאת בשלימות ממצרים, כי כל השבט למדו תורה וכל בני השבט היו יראי שמים וצדיקים.

ללמדך שבלי תורה אפשר ליפול בכמויות ביראת שמים, כי בקושי אפשר לשרוד ביראת שמים בלי לימוד תורה.

פחדו של יעקב - המשך

רוב רובו של עם ישראל נמחק במכת חושך כי היו רשעים וכאמור. **וחשש יעקב שאם כן מי ישרוד מהשבטים מלבד שבט לוי, וכי ימחקו שבטי ישראל מכלל עם ישראל, חלילה!!!**

ועל זה ענה לו בורא עולם, אל תירא יעקב, השבטים לא ימחקו אלא **"לגוי גדול אשימם שם"** – במצרים, שכך גם אם רוב מוחץ של עם ישראל ימותו במכת חושך לפני שיצאו ממצרים, עדיין כמות הצדיקים שבשבטים שישכימו לצאת ממצרים יהיה שווה בכמות וגם יותר משבט לוי הצדיקים שלא מת מהם אחד במכת חושך, כי אכן מתו המונים לשבטים אבל גם נולדו המונים – גוי גדול.

ככה היה פעם, וככה זה גם היום!!! ולכן אם זכית ואתה מלומדי התורה בטהרה, אשריך!!! ואל תפזל החוצה כי התורה מקור הקדושה והברכה לדורי דורות!!! ואם אתה המתפרנסים מ"יגיע כפיך כי תאכל", ואתה קובע עיתים לתורה, אשריך כלשון הפסוק ממש!! אבל דע וזכור!! בלי תורה קשה מאוד לשרוד ביראת שמים, אחד לחמישה, אחד לחמישים, וזכור, השם עשה כמות של לידות בשביל להוציא את הקצת מהרבה, כי הכמות לא קובעת, רק הקצת האיכות.

מספר הלוויים שלא היו בשעבוד פרעה

כל הרשעים מהשבטים, בכל זאת השבטים היו הרבה יותר משבט לוי, ומדוע??

וייתכן, שהדבר בא ללמדנו לדורות, שבט שלא עסק בתורה, בכדי שהוא יחשב כשבט היה צורך שיהיה לו כמות גדולה של אנשים יראי שמים ורק כך הם יכולים להתחיל להשתוות לשבט לוי הלומדים תורה בהתמדה, כי למרות שבט לוי הם קצת בכמות האנשים אבל הם הרבה מאוד באיכות, מחמת שהיו שקועים ומתמידים בתורה.

מצד אחד נולדו הרבה יהודים בבת אחת, 6 בכרס אחת או שישים בכרס אחת, וכאמור על פי הרמב"ן הריבוי היה רק לשבטים שלא למדו תורה אלא עבדו ועונו בעבודת פרך לפרעה, ולהם הייתה הברכה שיפרו וירבו מעל דרך הטבע.

ומצד שני במכת חושך בשלושת ימי האפילה כתב רש"י שמתו רוב רובו של עם ישראל, כמויות עצומות של יהודים ממיליונים

ללמדך שבלי תורה אפשר ליפול בכמויות ביראת שמים, כי בקושי אפשר לשרוד ביראת שמים בלי לימוד תורה.

ולפי זה מתורץ מדוע בזמן שיעקב חושש מהירידה למצרים, ה' מרגיע אותו **"אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם"**, ולכאורה איך הבשורה של **לגוי גדול אשימך שם** אמורה להרגיע את יעקב מפחדו מלרדת מצרים?? בפרט שחשש יעקב הוא על המצב הרוחני של עם ישראל במצרים, ואם כן מה הקשר בין עם גדול לחשש הרוחני?? וגם לכאורה משמע שרק שם במצרים הם יהיו גוי גדול, ואילו מחוץ למצרים דהיינו כשיצאו ממצרים הם לא יהיו גוי גדול, ולכאורה למה שהברכה תיפסק??

אלא אולי הכוונה שיעקב חשש שכשעם ישראל ישקע במטי שערי טומאה הם לא ירצו לצאת ממצרים, ואז כפי שאכן קרה

ככה היה פעם, וככה זה גם היום!!! ולכן אם זכית ואתה מלומדי התורה בטהרה, אשריך!!! ואל תפזל החוצה כי התורה מקור הקדושה והברכה לדורי דורות!!! ואם אתה המתפרנסים מ"יגיע כפיך כי תאכל", ואתה קובע עיתים לתורה, אשריך כלשון הפסוק ממש!! אבל דע וזכור!! בלי תורה קשה מאוד לשרוד ביראת שמים, אחד לחמישה, אחד לחמישים, וזכור, השם עשה כמות של לידות בשביל להוציא את הקצת מהרבה, כי הכמות לא קובעת, רק הקצת האיכות.

הנה מצאנו בספירת הלוויים לאחר יציאת מצרים במדבר שהיה מספרם 22 אלף מגיל חודש, ואילו מגיל 30 שנה הם היו רק 8000, ואילו כל השבטים נמנו מגיל 20 שנה ומספרם היה כ 40 אלף ממוצע לשבט, ולטעם ההבדל בספירה ע"י במפרשים.

עכ"פ למרות שבט לוי עם ישראל נימנו מגיל 20 ואילו הלוויים מגיל 30, בחשבון פשוט זה מלמד שבחשבון כללי לשבטים היה מנינם לפחות מפי 2 ויותר מכמות הלוויים, וזאת גם לאחר שמתו

ותמלא הארץ אותם – גזירת העבדות

"אל כל עבודתם" - זה משנה, ויתכן שאכן נגזר על כל עם ישראל גלות מצרים, רק שבט לוי החליפו את גלות וייסורי מצרים בעמל וייסורים של תורה, כפי שכתוב בזוהר, שעמלו בתורה במשניות ובבריתות ובקושיות וקל וחומר וליבון הלכה.

ומשמע מהזוהר שכל עם ישראל יכלו להמיר גלות וייסורי מצרים בעמל וייסורי תורה אם חפצו בכך, ולכן דבר ראשון כשעם ישראל הגיעו למצרים יעקב שלח את יהודה להורות - להקים ישיבה ובית הוראה, שאולי כך ימירו את גלות מצרים לעמל התורה.

אבל פרעה הרשע התחכם ליעקב, כמו שהיצר מתחכם כנגדנו ומפיל אותנו על ידי מצוות מדומות או שיקול דעת לא נכון, שהוא בא לעם ישראל באו תעזרו לי בעבודה, תראו איך אני בעצמי עובד ותנו כבוד למלך, וחלק מהיהודים אמרו למרות שזה ביטול תורה בכל אופן צריך לתת כבוד למלך וכמו שכתוב בחז"ל עד כדי כך שאפילו תקנו ברכה מיוחדת כשרואים מלך בשר ודם.

אומנם שבט לוי לא פגשו את פרעה כי היו שקועים בארץ גושן בעמלה של תורה בהתמדה מושלמת, והיות ולא ראו את המלך עובד וממילא לא התגלגל אצלם הספק האם אכן עליהם לעזור ולתת כבוד למלך, ולפי הדברים הללו יוצא שגם שבט לוי שלא יצאו לעולם הגדול כביכול ולא יצאו מארץ גושן, וממילא לא התקרבו למצרים, בכל זאת חינו תחת גזירה!! ולמה?? הרי לפי דברי המהרי"ל נגזר גלות רק למי שיחיה בארץ לא להם?

אלא שהתשובה פשוטה היא, שלמרות שגם שבט לוי סבל בעמל התורה, בכל זאת הם לא סבלו מהמצרים עבודת פרך שאין בה סיפוק רק התעללות, ואכן עינוי שיש בו התעללות נפשית ועוגמת נפש נגזר היה רק על השבטים,

המהרי"ל דיסקין זצ"ל, מקשה אם כתוב שבני ישראל פרו וישרצו וירבו במאוד מאוד, למה מוסיף הפסוק ותמלא הארץ אותם?? עוד הקשה הגאון למה בברית בין הבתרים כתוב "או יהיה זרעך בארץ לא להם" הרי כל גרות זה בארץ לא להם ולמה כפלה התורה??

מתרץ המהרי"ל שהתורה גילתה לנו שרק בארץ שלא שלהם שם יענו אותם, אבל אם יגורו בארץ שלהם לא יסבלו ולא ישועבדו, והנה כתוב במדרש ששרה כשלקחה פרעה הוא נתן לה מתנה את ארץ גושן, ולכן חלק מהגזרה היה שאם היהודים יהיו קבועים בגושן הם לא יסבלו, אבל היות ועם ישראל רצו להתערב בעסקים ובחברה המצרית ככתוב ותמלא הארץ אותם, כי הם הסתובבו מחוץ לגושן ששייכת להם, והסתובבו בארץ לא להם, ולכן התחיל השעבוד "ויקם מלך חדש", שנתחדשו גזרותיו.

אמנם שבט לוי לא סבל, כי הוא נשאר בבית מדרש בארץ גושן, הם חיו רק בארץ שלהם, ולא יצאו לעולם הגדול!!!

והנה בפרשת בחוקתי כתוב "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים" ומדויק בפסוק, שלא נהיה להם לעבדים, אבל שנשאר עבדים שלו, של בורא עולם, וכמו שכתוב "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם".

ולכאורה קשה למה כל עם ישראל נחשבים כמי שנפדו מעבדות מצרים, הרי שבט לוי לא היו עבדים של פרעה אלא למדו תורה בישיבה בארץ גושן, ואם כן הם לא נפדו וממילא הם לא עבדים.

ונראה לפרש על פי הזוהר על הפסוק "וימרו את חיהם בעבדה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם", "בעבודה קשה" - בקושיה, "בחומר" - בקל וחומר, ו"בלבנים" - בליבון הלכה, ו"בכל עבודה בשדה" - זה ברייתא,

וטהר לבנו - שמות

כי אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, וכל המחדש חידושי תורה מרגיש בגן עדן העליון, וכל שיעור עם תלמידים מצויינים בעמלה של תורה ופלטלה של תורה בהתלהבות זה שיא הגן עדן והעיניים נוצצות באור יקרות אור הגנוז כפשוטו.

אבל הלוויים למרות שסבלו סבל ועמלו בקושי להתמיד בתורה בהתמדה עצומה בכל זאת זה היה מלא בסיפוק, כי עוד סוגיה מובנת ועוד מסכת סיימו ועוד ספר תורני כתבו, ועמל ועינוי זה הוא גן עדן עלי אדמות,

ללמדנו שכדאי לנו לחיות ולסבול בעמל התורה אמיתי, כי החיים ממילא מלאים בעמל כי כך נגזר עלינו, אדם לעמל יולד, ובעמל התורה יש סיפוק רוחני אמיתי, ובעמל התורה בחומות הישיבה הקדושה לא רואים ולא נתקלים בבעיות ולא נופלים בפח של היצר שבא במלבושים שונים ומשונים!!!

פרו ושרצו- מט' שערי טומאה בלי זנות!!!

לא ממזרים, ועל כן שבט לוי היה הקטן מכולם, שאפילו מגיל חודש הם היו במניין הקטן מכל שאר השבטים, והנה עם ישראל היו שקועים במט' שערי טומאה ועדיין היה להם גבולות לא להרוס את קדושת המשפחה, ולא היה יהודי אחד שאמר גם ככה אני עבד שפל ושרוף ומטונף עמוק עמוק בטומאה, ואין לי מה להפסיד, אלא בלי יוצא מהכלל כולם למרות הכל שמחו על קדושת המשפחה, (וגם שלומית שהייתה דברנית המצרי פרץ בה גדר שלא מידיעתה).

המלוא העומר מבאר למה עם ישראל פרה ורבה מעל דרך הטבע, ששה בכרס אחד, ואילו שבט לוי לא התרבו וכפי שכתב הרמב"ן? **ומתרחץ** כי היו רשעים שהוציאו לעז בבני ישראל שהם ממזרים, בטענה שאם המצרים שלטו בגופם כל שכן ששלטו בנשותיהם, לכן היה ריבוי מעל הטבע, להראות שהם יהודים כשרים, כי בורא עולם לא ירבה ממזרים בעולם ובניסים, אדרבא בורא עולם מעדיף שממזרים לא יחיו ויתרבו, ולכן בשבט לוי לא שלטו המצרים, אז אין צורך להוכיח שהם

אז גם אנחנו עצמנו ניזהר שבעתיים, כי אנחנו לא הגענו למט' שערי טומאה, אז בוודאי שלא נהרוס בידיים את קדושת המשפחה חלילה, והיום יותר מתמיד צריך זהירות עצומה לשמור על קדושת המשפחה, וזה מתחיל בשמירת העיניים, אז בואו ונתחזק בעד עמנו, שנזכה להימנות עם מקבלי פני משיח צדקנו בקרוב בימינו אמן ואמן.

קדושת המשפחה ולחיות כמעט בטומאת טוטלית, אז אל תלך רגוע, ואל תאמר לעצמך אני לא הרסתי את המשפחה, אני בסדר, רק טיפה נפילה פה ושם, ממש לא נורא!!! וגם הרבה חוטאים כמוני, ואני לא הכי גרוע.

ומדהים הדבר שעם ישראל היה שקוע במצרים במט' שערי טומאה וכמעט הגיעו לשער הנון שהוא האחרון, ובכל זאת לא פגמו בקדושת המשפחה בכלל, והדברים מבהילים, שאפשר להיות במט' שערי טומאה בלי עדיין להרוס את

שקר שקר, שקרן היצר הרע, הוא משקר!!! נכון אתה לא הרסת את קדושת המשפחה לגמרי, אבל עדיין אתה עמוק במט' שערי טומאה כמעט בשער הנון!!! אז ברח לך מהטומאה תכף ומיד, ורוץ לרב ולחבר ולחבורה שיתמכו בך שתצא ממט' שערי הטומאה השם ירחם, קדימה עכשיו ומיד!!!!!! ועשה כל מה שביכולתך לצאת מהטומאה, ולא להתקרב אליה חלילה!!!!!!

איך לא שלטו המצרים בהם לעבירה???

זה נגמר. כי הדבר התפרסם, כי באו להרוג את משה על כך, ובנס לא נחתך צווארו שנעשה כמו שיש, ואז כל המצרים הבינו שבורא עולם לא מרשה לגעת בבנות ישראל, ועשה ויעשה ניסים ונפלאות להגן על קדושת המשפחה.

אכן פלא, איך קרה הדבר שעם ישראל למרות שהיו במט' שערי טומאה ושקועים בטומאה, בכל זאת לא פגמו בטהרת המשפחה??? ואיך זה שלמרות שהמצרים שלטו בגופם בכל זאת לא שלטו בנשותיהם???

ולכן אם אפילו המצרים ששלטו שליטה מוחלטת בעם ישראל בכל זאת הבינו שאסור לגעת בקדושת המשפחה היהודית!!! איפה אנחנו??!! למה יש מאתנו החוטאים שנופלים והורסים את המשפחה?? וכי יש מאתנו הגרועים מהמצרים???

והתשובה הנראית לי, שהן מצד היהודים והן מצד המצרים האדונים היה להם גבולות!!! שמצד היהודים היה להם גבולות, שלמרות שהיו שקועים במט' שערי טומאה, בכל זאת היה קוים אדומים לא להרוס את הבית, לא להרוס את המשפחה!!!

זי להרוס!!! מעכשיו רק חזק חזק ונתחזק, ואם אתה מהנופלים רח"ל אנא שקם את עצמך ותציל את משפחתך, וכל אחד מאתנו ישמור על העיניים וישמור מכל משמר על ברית קודש, ולכן חובה עלינו להתרחק מסכנות האינטרנט, וחסום נחסום לייצר את כל סוגי הפתחים לחטאים מכל סוג ומכל צורה, וב"ה ניגאל בזכות התקדשותנו מהגלות האיומה והארוכה בקרוב.

ומצד המצרים, כשראו את הקפדת עם ישראל כולם בלי יוצא מהכלל לא ליפול בקדושת המשפחה, הבינו המצרים שכאן לא נוגעים וכאן לא מתעסקים, ואכן היה רק אחד שהתחיל וחטא עם הדברנית אמו של המקלל, אבל משה רבינו מחק באחת תופעה זו, ובמכה אחת או בשם המפורש הוא הרג את המצרי הראשון והיחידי שחטא עם אשת ישראל, ובזה זה התחיל ובזה

יהודי יקר אנא, הצל נא את משפחתך!!! איך תסתכל לילד הקטן?? ואיך תביט בעיני ביתך הקטנה?? כשישאלו אותך, אבא!!!!!! אבל למה?? מעכשיו נקבל על עצמנו עול מלכות שמים אמיתית ונציל את נפשותינו ומשפחתנו, ונקדש מעתה ועד עולם את עצמנו ואת משפחתנו.

שלא שינוי שמם ושפתם - מדרשים

זכיות שבידם, שלא שינו את לשונם, ולא חילפו את שמלותם, ולא גילו את סודם ולא ביטלו ברית מילה יצאו ממצרים, ולא הוזכר שם כלל הזכות הגדולה שלא היו פרוצים בעריות, **אומנם** במדרש **ויקרא רבה** (מרגליות) פרשת אמור לב' כתוב: ר' חונה בשם בר קפרא אומר, בשביל 4 דברים נגאלו ישראל ממצרים, על ידי שלא שינו את שמן ולא שינו את לשונם ועל ידי שלא אמרו לשון הרע ועל ידי שלא היה בהן פרוץ בערוה, וכגרסה הזאת ובסגנון הזה נמצא בכל המדרשים רבה בשמות ובמדבר ובמדרש תנחומא.

לכאורה יש כאן קושיה עצומה, שהרי עם ישראל שמר על קדושת המשפחה ולא חטאו בזנות, וזאת למרות שהיו עבדים בשפל המדרגה, ועבדים נוהגים בהפקרות וחשודים על הזנות כי אין להם כבוד ואין להם מה להפסיד, **ואכן** עם ישראל נפלו מאוד ברוחניות והיו שקועים במט' שערי טומאה, ובכל זאת כאמור היה להם גבולות ומסירות נפש שלא לחטוא בזנות ואכן למרות הכל לא חצו גבול זה, ואפילו שולמית היחידה שחטאה עם מצרי שמוזה נולד המקלל - זה היה שלא מרצונה.

אבל הצד השווה שבכל המדרשים, שלא הזכירו פרישות עריות אלא בסוף המעלות של עם ישראל, דהיינו רק לאחר "שלא שינו שמם ולשונם", (מלבד במכילתא בא אות ה' ששם הזכיר קודם את מה שלא נחשדו על עריות ואח"כ הביא שלא דיברו לשון הרע ואחר כך שלא שינו

ואם כן זה ניסיון עצום שעמדו בו בכבוד, וקשה למה כתוב בפסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרק ו על הפסוק "והוצאתי אתכם, והצלתי אתכם, וגאלתי אתכם, ולקחתי אתכם", כנגד ד'

וטהר לבנו - שמות

שם ואת לשונם, ומכל המדרשים הנ"ל נראים הדברים שכביכול פרישות מעריות היה דבר קל לעומת שינוי שם ולשון.

והדברים תמוהים ביותר, שהרי קדושת המשפחה ששמרו במסירות נפש, לכאורה הוא החשוב ביותר משאר המעלות שהוזכרו וזה היה צריך להיכתב כזכות ראשונה עיקרית וראשית!!! כי זה להישמר מאיסורים חמורים האסורים מדאורייתא, ומניסיון קשה עד למאד בדבר שעבדים פרוצים בו ביותר והיצר חושק בו תמיד!!! **ואם כן למה לא כתוב דבר ראשון שיצאו בזכות זה!!! בזכות קדושת המשפחה!!!** למה כביכול החומרות וההקפדות יותר נחשבו כאן מהקפדה על איסורים דאורייתא – איסורי זנות? **ויהודי יקר ששמו כשמי - יוחנן** ענה נפלא ביותר, שמי שאכפת לוהזוהות היהודית הוא איש של כבוד, ואכפת לו וישמור גם על כבוד המשפחה, ואולי לכן חשוב להקפיד על לשון ושם ולבוש יהודי אפילו שזה שפה ושמות ולבוש עתיק יומין ויש שילעגו ויכנהו **"יהודי בלבוש גלותי"**, כי יש לנו כבוד למסורות אבותינו וכבוד לשורשי משפחתנו כד שלא נרגיש תלושים ומנותקים.

אבל ביום ג' סיוון הייתי בכותל ושם במקום הקדוש התחדש לי תשובה נפלאה, ותשובה מהכותל יש בה עוצמה וקדושה, **שקדושת המשפחה זה גם עניין של בן אדם לחברו שלא להרוס את**

המשפחה, וזהירות מלפגוע במשפחה זה לא שיא הגדלות וזכות הכי גדולה שבגינה יצאו ממצרים.

א. שהיו זמנים בתקופה ההיא **שכל הגויים היו גדורים** מזנות **ב.** כי לעבד נשוי עם ילדים שאין לו כלום חוץ מהמשפחה, ומשפילים את כבודו לפחות שישאר עם משפחתו בנאמנות כי **זה הנכס היחידי** שעוד נשאר לו לפליטה ג. ואולי בשל כך באותו זמן עם ישראל הקפידו מאוד על בן אדם לחברו **שהאחדות בניהם תלכד אותם** לצרת רבים חצי נחמה.

ולכן משה רבינו כששמע בגלות מצרים שיהודים מדברים לשון הרע הזדעזע ואמר **"אכן נודע הדבר"**, שעכשיו מובן לו למה הגלות מתארכת ועם ישראל סובל, ותמיד **היה קשה** לי הדבר, שהרי עם ישראל היה שקוע במט' שערי טומאה וכל זה לא סיבה לגלות!!!

אלא התשובה כפי שאמרנו, שעם ישראל במצרים הקפידו על בן אדם לחברו, ולכן כשמשה שמע שיהודים דיברו לשון הרע הזדעזע כל כולו. **וכאב** מאוד לטובה רבנו וטען: וכי גם בן אדם לחברו שהייתם מושלמים לטובתכם ולהנאתכם להחזיק מעמד בצער הגלות האם גם בזה אתם נכשלים? הרי זה רק יעמיק ויקשה לכם עוד יותר את הגלות, כי בפירוד הלבבות גם אין תקווה בלבבות חלילה.

מסירות נפש של המילדות

המינימלית והכי זריז ששייך מחמת הסכנה, אבל ככה לקיים בשלימות ובאריכות וכביכול הכל ברוגע, זה ממש הרתיח אותנו עד מוות, **והנה זה בדיוק היה הצלתם**, כי הן טענו לפרעה, אנחנו בעצם לא מיילדות, כי העבריות מיילדות עצמן לבד, **ואם** תשאל למה אם כן קוראים לנו מיילדות, **התשובה**, כי אנחנו רק מאכילות ומשקות תינוקים כמו בייבי סיטר בלבד, ורק לכן אנחנו מכונות מיילדות, והיות ואנחנו לא ממש מיילדות לכן אין באפשרותנו להרוג כמצוותך.

והמלך קיבל את טענתך, כי הוא באמת לא יכל להבין איך הן מסוגלות להסתכן גם על תוספת מצווה, זה לא היה במושגים שלו, מסירות נפש שכזו, לא הייתה כלל במחשבתו, **ולכן** הן קיבלו מתנה על שילדו את הילדים, שהן זכו לשמוח ולראות שאכן העם התרבה וגדל, ועל היראת שמים המופלגת שלהן שבאה לכדי ביטוי בכך שהן הוסיפו גם להאכיל ולהשקות את הילדים, הן זכו לבתי כהונה ולויה, ומרים זכתה למלכות.

זה מזכיר סיפור על **הצדיק הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל** רבה של ק"ק אופקים, שסיפר שבבחרתו ניקו את החדר בפנימייה, והוא התעקש לנקות ולבדוק חמץ גם בבוידם - עליית הגג, **וצחקו** עליו, הרי זה מיותר!! אתה סתם מחמיר, הרי זה מקום שאין מכניסים בו חמץ!!

אבל הוא כן התעקש, ובמשך כל ליל בדיקת חמץ הוא טרח לבדוק גם את הבוידם, והוא מספר שבאותו ליל הסדר, הוא ראה **אורות** שבחיים שלו הוא לא חווה, איזה התלהבות!! איזה רגש!! איזה חמימות!! בחיים הוא לא הכיר את עצמו עד כדי כך, וכך זה חזר אליו החמימות מידי שנה בכל ליל הסדר.

ללמדנו, שכדאי מאוד **למסור נפש בשלימות לא רק על הבסיס אלא גם על התוספות וההידורים**, שיהיה **לכתחילה שבכתחילה**, מושלם ממש, נכון זה לא קל!! אבל זה שווה, ומאוד שווה!! **כמאמר הגמ' תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי.**

כוחו של מוסר - ויקח את בת לוי

והנה נתאר לעצמנו שהילדה הקטנה - מרים הייתה מצטנעת, והייתה אומרת מי אני שאטיף מוסר!! ועוד להטיף מוסר לאבא שלי הצדיק!! ועוד בענייני אישות וזוגיות!! **אבל** היא לא שתקה ואמרה מוסר נוקב לאביה, ואביה לא זלזל במוסר שלה והקשיב לה, ואכן זכו ויצא ממוסר זה משה רבינו, **איזה** נס שהיא אמרה מוסר ולא שתקה!! **איזה** נס שאבא שלה הקשיב למוסר של בתו הקטנה ולא ראה בזה חוצפה וחטטנות!! **ואיזה** נס שהאמא הזקנה בת 130 חזרה לנעוריה וילדה את משה רבינו!!

מרים הנביאה הייתה אחות הגדולה של משה רבינו, וכאב לה שאביה פרש מאמא - יוכבד בגלל גזירת פרעה - **ש"ל כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו"**, **לכן אמרה** לו מרים בתו: **אבא** מעשה שלך שפרשת והתגרשת גרוע יותר מגזירת פרעה, שהוא גזר רק על הבנים, ואתה גזרת בין על בנים ובין על הבנות, וממך לומדים כולם ועושים כדרכך, **מיד** שמע האבא - עמרם בקול הבת שלו, וחזר והתחתן עם יוכבד בת לוי שהייתה זקנה ונעשה נס וחזר לה הנעורים, וילדה את משה רבינו.

ללמד מזה, שהמוסר הציל את עולם היהדות, ובעזרת השם גם אנחנו נתחזק במוסר של כל אחד גם ממוסר של הקטן מאתנו בהרבה ואדרבא זה בונה עולמות דוגמת משה רבינו ע"ה.

וטהר לבנו - שמות

ויקח את בת לוי - המשך

למן מורי ורבותי, אל תהיו זקנים!!! תלחמו נגד הזקנה כבר מגיל 20 כשזה רק חמש דקות, ואם תתמידו להילחם נגד החולשה אז לא תחוש את הזקנה בגיל מבוגר, כי התרגלתם כל חייכם לרסק את החולשה, **ככה** זה במלחמה נגד היצר הרע ונגד כל תאוה, תרסק את התאוה כשהיא קטנה, ככה גם בניסיון גדול תרסק את היצר, ואל תיתן לו אצבע, ככה הוא לא יקח לך את כל היד.

ומחשבה למעשה, אני גר בקומה רביעית על עמודים, ויש מעלית בבניין, ואני נלחם בחולשה ואיני עולה במעלית, כי ככה בשבת שחייבים לעלות ברגל ולא במעלית, עבורי זה לא טורח וסבל וחוסר עונג, כי כל השבוע אני עולה במדרגות, ולכן בשבת זה לא קשה לי, כי התרגלתי לכך, **כמובן**, שאני עושה זאת בכדי לשמור על הבריאות, אבל מחשבה זו של עונג שבת גורמת להופכה לשם שמים. **בהצלחה** צעירים, גיבורי כוח, עושי דברו, הוי עז כנמר גיבור כארי רץ כצבי וקל כנשר, לעשות רצון אבינו שבשמים.

ונלמד מזה על כוחו של התמדה שמחזיק בן אדם כביכול גם בלי נס, אבל ברגע שהתמדה פוסקת אזי הטבע משפיע וצריכים להגיע לניסים, גם על דברים שקודם זה היה קל, ולכן החזק במוסר ואל תרף, התמד בהתחזקות כי אם תפסיק פתאום כל ניסיון תצטרך ניסים גלויים בכדי להתגבר עליו.

לרחץ על היאר - בת פרעה מתגיירת??

למטי שערי טומאה, ולא תיווצר מצב נוראי שרק חמישית בלבד ירצו לצאת ממצרים.

אבל פרעה הרשע ברגע שיעקב נפטר ואחריו יוסף הצדיק, הפך פרעה או ממשיד דרכו את עורו וכאילו לא ידע את יוסף, דהיינו לא הכיר באמונה בבורא עולם שיוסף השליט והחדיר במצרים, ואז החל להצר את ישראל כי רצה להפוך עצמו לעבודה זרה, על ידי הכוח העל טבעי שקיבל מברכת יעקב שהנילוס עולה לקראתו, ואפילו עשה צרכיו בנילוס שלא יראו שגם הוא כבשר ודם רגיל, **ויתכן** שזה חלק מסיבת רדיפתו את היהודים שלא רצה שיוזכרו לו ולעמו שפרעה אינו אלוהים וכל כוחו זה רק מברכת יעקב, והוא מנצל לרעה את ברכת יעקב, **ובפרשת וארא** אכתוב עוד הסבר בעניין זה.

ישקרים מגלים בני הבית, בת פרעה נגעלה מהשקר שאבאשלה פרעה מחליט שהוא אלוהים, בטענה והוכחה מכך שהמים עולים לקראתו, ושהוא לא זקוק לצאת לצרכיו, והיא ידעה את האמת שהוא בשר ודם שפל ונאלח, עם צרכים אנושיים ככל האדם, רק הוא סבל יותר מכולם, כי פרעה היה צריך להתאפק כל היום עד לפנות בוקר שהלך לשירותים ביאור, והמים אז עלו לקראתו,

לכן כשגילתה את השקר הדוחה, הבינה שעבודה זרה זה שקר, והיא חקרה, אם כן מאיפה לאבי כוח עילאי שהמים עולים לקראתו, הרי הוא שקרן, אז מה באמת הסיבה?? **ואז** היא גילתה שכוחו רק מברכת יעקב, והיא קלטתה הנה האמת כאן הכוח האלוקי!! בעם ישראל וביהדות!!! **לכן** היא הלכה להתגייר, ולהתקרב לאמת היחידה היהדות.

ויתכן גם שגם את זה ראה יעקב, שבתיה תתחזק ותתגייר מכוח הברכה, והיא תציל את משה רבינו, לכן בירך יעקב את פרעה, **וממה** נפשך אם פרעה יתחזק מה טוב ומה נעים, ואם לא בתו של פרעה תגלה את השקר ותתגייר, וממה נפשך תהיה מכאן הצלה לעם ישראל או ישירות דרך פרעה שיתחזק או דרך הצלת משה רבינו שגאל את עם ישראל.

ישרים דרכי השם צדיקים ילכו בם ורשעים יכשלו בם, ואנחנו עם ישראל בני אברהם יצחק ויעקב, התברכנו בכל הברכות, ויש בנו כוח על טבעי מצד אבותינו הקדושים שראו למרחקים, והכינו לנו פתחים והזדמנויות של חזרה בתשובה כנגד כל הניסיונות שהיצר סוגר עלינו מכל הצדדים, כי תשובה קורעת רקיעים וחותרת פתח לתשובה עד כיסא הכבוד, לכן ננצל כוח זה, ונחזור בתשובה שלימה לפני אבינו שבשמים, ונחזק את כל בני בתינו וידידינו ללכת בדרכי ישרים אמן.

בת פרעה - המשך

לפי המדרש הקודם שכתבתי יש כאן תוספת הבנה והסבר, שהיות ופרעה בהתחלה היה טוב ולא רצה לעשות רע לעם ישראל למרות שהמצרים דרשו זאת ממנו, עד כדי כך ששריו פטרו אותו ובמשך 3 חודשים הוא לא היה מלך במצרים!! ובסוף הוא נשבר והפך את לבו לרעת היהודים. **לכן** - בגלל ההתחלה

יש להקשות שהרי גם לפני זה יוכבד ילדה את מרים ואהרן בגיל מבוגר מאוד, וסך הכל שנים בודדות הפרש בינם למשה, אז מה הנס המיוחד שחזר הנעורים ליוכבד דווקא בלידת משה?? **ונראה** שברגע שהיו נשואים אז הנישואים ביניהם עצר את הזקנה, אבל ברגע הגירושין הגוף נכנע לזקנה לטבע ומחמת הגיל היא הזדקנה כי אין סיבה להתגבר על הזקנה, כפי שבד"כ אלמנים ואלמנות מזדקנים במהירות אחריפטירת הבן זוג, ולכן היה צורך בנס להחזירה לנעורים.

אומר לכם מחשבה שתפסה אותי, **מתי בן אדם נהיה זקן?** האם פתאום ביום בהיר הבן אדם מחליט אני זקן!! זה ממש לא נכון, אלא מה? **חשבת**י אולי האמת היא, שגם בגיל 20 האדם זקן הוא, אבל הוא לא זקן במשך כל היום אלא רק 5 דקות, שאז הוא זקן ואין לו כוח והוא מרגיש חלש, ובגיל 25 זה נהפך ל 10 דקות, וככה עם הגיל הזמן של החולשה והזיקנה עולה ומטפט עד שיום אחד הוא מרגיש כל היום חלש וזקן.

בת פרעה הולכת ליאור, והגמרא מגילה יג' דורשת שהלכה להיטהר מגילולי אביה, להתגייר ולהתחבר לעם ישראל. **וקשה**, איך זכה פרעה לבת צדיקה?? מה ראתה בתיה למאוס בגילולי אביה ולדבוק דווקא בעם מושפל ונבוה, עבדים אומללים???

אלא התשובה טמונה במה שכתבנו בשבוע שעבר, שהרי יעקב בירך את פרעה שהנילוס יעלה לקראתו וכך המים ישקו את מצרים, ונשאלת השאלה איך יעקב נתן לפרעה ברכה כזו שהחטיאה את פרעה שעשה עצמו לאלוהים, האם אין כאן "לפני עיוור לא תיתן מכשול"? **בפרט** במצרים שהיא ערוות הארץ - ארץ טמאה בעבודה זרה וכישופים?? **והרי** יעקב ידע עתידות, כפי שראינו שהוא לא רצה לברך את בני יוסף כי צפה שיצאו מהם רשעים, ולבסוף כשהסכים לברך הוא הקדים את אפרים למנשה כי צפה שמאפרים יצא יהושע בן נון, אז למה ברך כך את פרעה??

ויתכן שהיות ופרעה שהמליך את יוסף הוא המליכו דווקא על תקן שיוסף הוא איש אשר רוח אלוקים בו, והכיר בה' שנתן ליוסף את הכוח והחוכמה, ויוסף גם הצהיר בעוז שכל כוחו זה מבורא עולם. **וגם** ברגע שיעקב בא למצרים הפסיק הרעב רק במצרים ולא בשאר הארצות, **וממילא** כל העולם ראה בחוש כי הרעב שהפסיק במצרים זה בזכות הקדושה של יעקב אבינו ולא בזכות פרעה, ולכן גם הברכה שיעקב ברך את פרעה שהנילוס יעלה לקראתו ברור היה לכולם שזה רק בזכות יעקב אבינו, כי פרעה לפני הברכה היה הולך לנילוס והנילוס לא עלה לקראתו, **והברכה התחילה רק מאז בא יעקב למצרים**.

למן אדרבא יעקב ניסה לתקן את פרעה שכבר הכיר בכוח השם, וגם המליך את יוסף בכוח ה' אשר בו בהכרזה פומבית כנגד כל מצרים, וגם פרעה יתחזק ויתקן את עצמו עוד יותר בראותו שבזכות קדושת יעקב הפסיק הרעב דווקא במצרים, **וגם** על ידי ברכת יעקב שבירך את פרעה שהנילוס יעלה לקראתו, זה היה אמור להמשיך ולחזק את פרעה עוד יותר להכיר בבורא עולם ובכוח הצדיקים שמכופפים את הטבע כרצונם הטהור, ואולי בכוח התחזקותו של פרעה יש מצב שהוא יחזיר את כל מצרים לעבודת הבורא יתברך, וככה אולי עם ישראל במצרים לא יפלו

בשבת קודש ויחי שאלני ידידי הרה"ג ר' שמעון מוזס שליט"א שלמרות ההסבר שכתבתי שבת פרעה מאסה בשקר וברע, בכל זאת עדיין זה לא מצדיק שפרעה יזכה שיצא ממנו בת צדיקה כבתיה שהתגיירה??

וטהר לבנו - שמות

ויתכן ששני הדברים הללו גרמו לה לעזוב את השקר ולהדבק בטוב ובאמת שהיא הכירה כשאבא שלה שקיבל את יוסף דווקא בגלל יראת שמים שלו, ושזכה בברכה מהצדיק יעקב אבינו, ועם התחלה טובה זו היא התקדמה לחיים טובים לעולם ועד.

הטובה, בגלל ה3 החודשים שמסר נפשו לטובת עם ישראל, לכן זכה פרעה שהבת שלו התגיירה. **ויתכן** גם שהיא ראתה שאביה היה טוב בתחילה, וגם היא ראתה איך אבא הטוב שלה נסחט ונפל ונהיה רשע ושקרן עד להחריד מקצה לקצה.

נ, מה אתנו?? מה נאמר ומה נדבר?? מתי אנחנו נעזוב את השקר ולהדבק בטוב ובאמת?? גם לנו יש טוב שראינו בתחילת חייו!!! וגם אנחנו רואים את השקר הגדול שיש היום בחיים של עולם השקר שה' ישמור ויציל!!! אז קדימה, עלינו להתקדם לטוב ולאמת, ונצחק בקול גדול מעומק הלב ומתוך עבודה עצמית מאומצת "השיבנו השם אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם!!"!! אמן ואמן!!

ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו - מרים אחות משה מסרה נפשה

בכוכבים שהמושיע לישראל ילקח במים, הנה אנחנו רואים שהוא כבר במים, והבעיה טופלה, והמשימה הושלמה בהצלחה,

ולכן אם היו מגלים שהייתה תרמית, והילד המושיע לא מת אלא חי במים, והיו מגלים שמרים היא שעמדה מאחורי ההטעיה, והיא זאת שהולכה שולל את פרעה, היא הייתה אמורה להיענש בחומרה ככל כפליים, כי לא רק שלא הרגה את הילד כציווי המלך אותה ואת אמה המיילדת אלא גם הטעתה ושיבשה את כל המערכת. **לכן** סכנתה של מרים הייתה מאוד מאוד חמורה, ונחשב לה מסירות נפש עצומה מה שנשארה שם.

כתב רש"י בסוף פרשת בהעלותך שבזכות זה שמרים המתיעה למשה כשהיה תינוק בתיבה בין קני הסוף **לדעה מה יעשה בו**, זכתה שכל עם ישראל המתין לה שבוע כשהייתה מצורעת. **ואכן** הבן שואל, וכי מה הגדלות??? **הרי זה טבעי שאחות דאגת לאחיה הקטן** בפרט כשהוא חסר ישע, למה זכתה לשכר גדול כל כך, וכי מה הניסיון שבדבר???

אלא נראה שמרים הסתכנה, כי ברגע ששמה את משה ביאור, זה הטעה את החרטומים, כי החרטומים באו לפרעה ואמרו לו, הסיכון למצרים ממושיעם של ישראל נגמר!! **שמה** שראינו

ותרד בת פרעה לרחץ על היאר - וחשיבות השם שנתנה "משה"

בוכה, בעצם קול של נער, אז הוא לא סתם תינוק, אז בתיה תמחה למה הוא בוכה??? **הרי** השכינה אתו, והרי כתוב ה' לי לא אחסר?? וכתוב ואני קרבת אלוקים לי טוב!! אז למה משה בוכה כשהשכינה איתו?? **וגם** אם היא אכן מתקרבת ליהדות וזוהה לראות ניסים ונפלאות, למה היא נותנת לגויות להאכיל את הצדיק???

ואולי הוא בכה בכדי שתרחם עליו, ואולי מכוח השכינה שעמו ידע שתנסה למצוא לו מנקת, שבסוף יחזור לאמו, **ואכן** בתיה מיד ניסתה לארגן דחוף אוכל לתינוק, אבל הילד לא רוצה לאכול ממצריות, ובתיה עובדת עצות, **ואם** בתיה הייתה מתייאשת הייתה משאירה את הילד והולכת, אבל היא לא רוצה להרוג את הילד למרות שיש לו דרישות של קדושה, אוכליהודי, היא מתעקשת להחיותו.

זה בדיוק הזמן המתאים שמרים צצה, ומציעה לה אוכל טהור לצדיק, **כי גם מרים קלטה שבתיה לא מסוכנת**, להיפך גם בתיה רוצה להחיות את הילד, למרות שהיא יודעת בבירור שהילד יהודי וצדיק ומיוחד מבטן ומלידה, וגם למרות שהבינה שמדובר בתינוק המיוחד שבדיוק בגללו ובדיוק עבורו גזרו את הגזירה של הריגת הזכרים.

כתוב במדרשים שבתיה בת פרעה הלכה ליאור בכדי לטבול ליהדות, ואז היא ראתה תינוק אבל שפחותיה לא רצו להציל את התינוק אלא להורגו, מחמת גזירת המלך, **וכתב** רש"י שלכן בא מלאך והרג אותם, וממילא בתיה ראתה בחוש והבינה שצריכים להציל את הילד היהודי, **אבל** בתיה הייתה רחוקה מהתיבה, והיא בת מלכים נסיכת מצרים, לא תשחה פיזית בין הקני סוף, **לכן** היא הושיטה את ידה, אמתה, **וכמו** שרש"י אומר היד שלה התארכה לכמה אמות, וככה הצליחה לקחת את התיבה.

ותמוה, מה הקשר להושיט יד למרחק לא הגיוני, מה חשבה לעצמה?? **ויתכן** שאמרה לעצמה, אני רוצה להציל את הילד, אבל אין מי שיעזור לי, **אז** ריבונו של עולם, אני לא מסוגלת, אבל אני יעשה את המקסימום שאני יכולה, **הנה** אני מושיטה את היד, ולפתע היא התארכה בנס והיא שולפת את הילד. **וכשהיא** פותחת את התיבה, היא זוכה ורואה את השכינה, מדהים!! **כי** הבא ליטהר באמת! מסייעים בידו, לכן היא זכתה לגילוישכינה.

ואכן בפרשת ויקרא הבאנו מדרש שלמשה היה מספר שמות ובורא עולם אהב דווקא את השם "משה", כי שם זה מבטא את התחזקותה של בת פרעה באמונה בבורא עולם, **אבל** התינוק

שלח נא ביד תשלח - מינוי משה כשליח ה'

את כוחו של בורא עולם על העבודה זרה של מצרים - הנילוס?? **וגם** תמוה, שבעצם גם בורא עולם טוען שצריך שלוש סימנים כי יתכן שעם ישראל לא יאמינו לראשונים, **אם** כן מה נשתנה ממה שמשה טען שעם ישראל "לא יאמינו לי", ואת זה טען משה רבינו עוד לפני הסימנים, למה אצל משה רבינו זה נחשב ללשון הרע??

אלא נראה לבאר, שהסימנים הכיחזקים לעם ישראל שהוא עם חכם ונבון, שיאמינו בשליח שהוא שליח אמתי של בורא עולם, הוא כשהשליח לא בא לפאר עצמו ולגדל את שמו וכוחו!!! שהרי ברגע שהוא מראה את ניסי בורא עולם מתפרסם גם שמו של השליח בעולם,

אלא אדרבא דווקא הסימנים שהקטינו את כבוד השליח הם הכי מתאימים להוכיח לעם ישראל שמשה הוא שליח ה', **ומשה** טוען לעם ישראל הנה נעשיתי על שפקפקתי בעם ישראל, ואת לא גדלותי ולא את כבודי אני מחפש בשליחות, כי את קלוני רבים גליתי בתחילת שליחותי.

3 הסימנים וטענות משה רבינו - המשך

רבינו כבר לא ברח מהנחש והם לא ראו שהוא נבהל וסבל מזה, לכן הסימן השני היה חד יותר שידו של משה נהפכה למצורעת.

משה נענש בצרעת בידו על שדיבר לשון הרע על עם ישראל, והלשון הרע היה שעם ישראל לא יאמינו לי שה' שלחני. **ויש** לעיין וכי למה זה נחשב ללשון הרע, אולי זה לשון הטוב, שעם ישראל לא עם שמאמין לכל אדם שמספר סיפורים?? **בפרט** אחרי מה שקרה לשבט אפרים שהלכו אחרי נבואת השקר של **נון** ויצאו ממצרים לפני הזמן ומתו.

והנה בורא עולם נותן למשה סימנים להראות לעם שהוא משלח על ידי הבורא להוציא אותם ממצרים, והסימן הראשון היה שהמקל נהפך לנחש, ובזה רימז לו על לשון הרע, ולאחר מכן נתן לו סימן שהכניס ידו ויצאה מצורעת כשלג, וגם זה על שדיבר לשון הרע, על עם ישראל.

זה מוזר, שהסימנים שהקדוש ברוך הוא שלחו הם דווקא העונשים שמשה השליח מקבל?? **וכי** זה נעים לאדם לבייש את עצמו ברבים?? **ולמה** כך ציווהו בורא עולם?? **וכי** לא עדיף לתת סימנים של ניסים גלויים הקשורים לכלל, כמו הסימן השלישי שהמים שביאור נהפכו לדם, וזה מאד משמעותי, כי זה מראה

הסימן הראשון כשהציגו משה לעם ישראל לכאורה הוא לא היה חד כל כך, כי רק בפני ה' משה רבינו נבהל מהנחש וברח, **אבל** בפעם השנייה כשהציגו בפני עם ישראל משה

וטהר לבנו - שמות

אבל משה המשיך לטעון שראוי שיהיה מנהיג מתאים הדובר בלשון רהוטה, כמאמר חז"ל שנביא צריך להיות גיבור חכם ועשיר, כך שכל יהודי יעריך אותו מכל נקודת עוצמה שחשבה בעיניו, ועל זה ה' עונה לו מי שם פה לאדם, ולמרות זאת משה נשאר מגמגם, ואהרן נצמד אליו, להשלים את דיבורו, אבל באמת כשמה דיבר דברי ה' יצא קולו בבהירות ובצלילות, ורק דיבורו הרגיל היה בגמגום.

וינתן שמה נענש על לשון הרע למרות שלכאורה יש בזה שבח לעם ישראל שנוהר מאמונות טפילות, כי יתכן ומשה טען את כל טענותיו - שלא יאמינו בו רק כי באמת הוא לא רצה את התפקיד כפי שהתברר בסוף טענותיו, **ולמרות שהסיבה שהוא לא רצה** בתפקיד הייתה חיובית, כי לא רצה לפגוע באחיו הגדול, אבל היות ובדבריו היה צל של פגיעה בעם ישראל, שאת חוסר רצונו בתפקיד הפיל על עם ישראל זה נחשב לשון הרע, ולכן קיבלעונש לרגע.

ללמדנו, שגם כאשר כוונתיך טהורות, אם חלילה יש בהם נימה של פגיעה בכבוד עם ישראל, זה אסור!! וגם נלמד, ששליחות אמתית והנהגה אמתית היא לא להתפאר ולא לגדל את שם השליח המנהיג, אלא לעזור ולחזק את עם ישראל לשם שמים. **אומנם יש מצבים שהקב"ה בכוונה רוצה לגדל שמו של השליח, כמו אצל יהושע, שהיות ויהושע היה כירח החלש לעומת השמש - משה, לכן הקב"ה הגדיל שמו וכבודו של יהושע שעם ישראל יעריכו וישמעו גם בקולו ויעבדו את הקב"ה כראוי.**

"ישמח משה במתנת חלקו, כי עבד נאמן קראת לו" - ענוה ושמחה בתפקיד אין זה סתירה

וכן כתוב בתורתך ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם, **שמה** שמח שזכה להיות עבד נאמן בשליחות ה', ושמח בזכות שקיבל מבורא עולם להיות השליח הטוב לעם ישראל שבשליחותו יצאו ממצרים וקבלו את התורה הקדושה ומקיימים את המצוות לנצח, אלא שמתחילה מותך ענוה העדיף שאהרון אחיו הגדול יקבל את התפקיד.

ללמדנו, שאל תיתן לענוה שבך, לרמאות אותך ולמנוע ממך להתקדם ולהתפתח, אלא אם אתה בתפקיד למרות שאתה סבור שהוא גדול עליך בכמה מידות, תשמח בתפקיד ותשתדל להוציא את המקסימום שאתה להוציא ממך להצלחת התפקיד שלך. **ולכן אם בורא עולם נתן לך מתנות של כישרונות ויכולת, אל תצטנע, ותחנוק את כישוריך ויכולתך!! אלא עליך החובה להשתמש בהם, כי זה התפקיד שלך!! ועליך להתאמץ לנצל את כל כישוריך למקסימום האפשרי.**

ובחיים אל תגייד אני אדם פשוט, ואהיה כמו כולם, זה שקר!! כי אתה שונה מכולם, קיבלת יותר יכולת!! וחובה עליך לנצל זאת לתועלת הרבים, ולעבודת השם!! וגם מותר לך וראוי שתשמח בהצלחה שלך בתפקיד, שזכית לעשות רצון בורא עולם!! ודע לך כמה ענקי עולם היינו מפסידים אם לא היו בולטים מול כולם, כמו אברהם אבינו שיצא נגד כל העולם!! קדימה!!

חתן דמים למולות

אבל למשה היה אסור למול, כי זה הפרת תנאי בנישואין שעשה עם יתרו אבי אשתו ציפורה, **לכן** הקב"ה גלגל שציפורה תפחד על לחיי בעלה, והיא מרצונה וגם על דעת אביה שלא היה מסכים שחתנו ימות, היא מלה את בנה גרשום, **ובעצם** מחלה מעצמה על תנאי ימות, **ואכן** יש דעות שהיא התחילה ומשה השלים את הברית של גרשום, **ובכלל** זאת מיד אחרי זה פגש אותם אהרן וטען למשה שזה טעות להביא את אשתו וילדיו למצרים שישבלו גם הם, ולכן היא והילדים חזרו ליתרו.

ואם כן בעצם הם לא היו בסכנה של דרך, ואהרן יכל להגיעקצת לפני זה עוד לפני שיצאו לדרך, וממילא לא היה ברית לגרשום כי אם הם בני משה לא יגיעו למצרים אין כ"כ חילול ה' שבני משה שנמצאים בריחוק מקום ולא נימולו,

אבל בורא עולם רצה שהיא תתחיל לצאת לדרך עם הילדים, וכשהם בדרך למצרים ששם יש יותר חילול ה' אם בני משה לא נימולו כך היא תבין עד כמה נחוץ שהיא תוותר על הסכסם שעשה משה עם אביה בעניין בריתו של גרשום, בכדי שלא יהיה חילול ה' שבן המנהיג לא נימול, ומיד אחרי זה היא שבה למקומה.

ובעצם החילול ה' זה לא רק כשהילד הערל נמצא במצרים ליד אביו משה המנהיג הגדול, **אלא** עצם הידיעה שלמנהיג יש בן לא נימול, ועצם המנהיג כביכול גם לא מושלם!! זה חילול ה'!! אפילו בלי לראות את הבן הערל, ולכן סיבבורא עולם שכשהיו בדרך למצרים שאז בולט יותר החילול ה' וממילא ציפורה הבינה ומיד מלה את בנה.

לכן גם אנחנו חייבים להיזהר מחילול השם בכל אופן וצורה, לא מצדנו ולא מצד יוצאי חלצינו, ורק נקדש שם שמים בכל אופן וצורה בכל מקום אנו וכל יוצאי חלצינו אמן ואמן.

אבל ה' אומר למשה אולי לשני סימנים אלו עם ישראל לא יאמין, כי יש **צדיקים** בעם ישראל שלא ירצו להאמין שמה נענש, וגם לא ירצו להאמין שמה דיבר לשון הרע על עם ישראל, **אלא** יסבירו שמה התכוון רק ללמד בזכות עם ישראל, שעם ישראל זהירים מאוד בכדי לא להאמין באמונות טפילות, ואכן הצדיקים שמלמדים זכות על משה בפשטות גם יאמינו למשה רבינו שנשלח על ידי בורא עולם,

אבל יש אנשים שינצלו חלק מדעת הצדיקים, ויטענו שאם הצדיקים לא מאמינים לסימנים אם כן הסימנים לא היו כי לא היה ולא דיבר ה' עם משה.

לכן הבורא נתן סימן שלישי שזה סימן כללי, בעל תוכן עוצמתי שבורא עולם משפיל את העבודה זרה, וסימן זה גם הצדיקים קיבלו והאמינו בשלימותו, וכך הוכח לכל שמה רבינו הוא שליח של בורא עולם.

מצאנו, שלמרות הענוה הגדולה של משה רבינו שסירב לשליחות בגלל ענוותו שהוא לא מתאים לתפקיד, בכל זאת משה בסוף לאחר שניתנה לו השליחות שמח בה למרות הענוה שלו, כי אין הדברים סותרים. **וכפי** שמתואר בתפילות שחרית של שבת **"ישמח משה כי עבד נאמן קראת לו, כליל תפארת בראשו נתת, בעמדו לפניך על הר סיני. ושני לחות אבנים הוריד בידו, וכתוב בהם שמירת שבת,**

ללמדנו, שאל תיתן לענוה שבך, לרמאות אותך ולמנוע ממך להתקדם ולהתפתח, אלא אם אתה בתפקיד למרות שאתה סבור שהוא גדול עליך בכמה מידות, תשמח בתפקיד ותשתדל להוציא את המקסימום שאתה להוציא ממך להצלחת התפקיד שלך. **ולכן אם בורא עולם נתן לך מתנות של כישרונות ויכולת, אל תצטנע, ותחנוק את כישוריך ויכולתך!! אלא עליך החובה להשתמש בהם, כי זה התפקיד שלך!! ועליך להתאמץ לנצל את כל כישוריך למקסימום האפשרי.**

ולמה בסוף ציפורה מלה את בנה דבר שבקושי מועיל בהלכה, דהיינו רק לדעת הרמב"ם שבני קטורה חייבים במילה, ואצלם גם אישה יכולה למול, אבל אחרי הכל זה בדיעבד, וגם אם היא התגיירה אז היא כבר יהודית ולא בת קטורה הרי יש דעות בגמרא ובהלכה שאשה לא תמול.

אלא כידוע שיתרו עשה חוזה עם משה שהבן הראשון יהיה לעבודה זרה, וכבר ביארנו בפרשת יתרו שהכוונה ורצונו של יתרו היה שהילד לבד יגלה את היהדות כמו שיתרו גילה בעצמו, **ולכן** משה לא מל את בנו, אבל כשהלך להציל את עם ישראל הרי זה בושה לעם ישראל שהגואל שלהם לא מל את בנו, **בפרט** לפי מה שכתב **רבי יונתן איבשיץ בתפארת יונתן**, ששמעתי את נאקת בני ישראל ואזכור את בריתי, שהכוונה שבגלל שלא מלו עצמם לכן סבלו גזירות קשות.

וממש לא מתאים שהגואל יהיה אדם שגם הוא לא מל את בנו, לכן רק כאשר קיבל את השליחות לגאול את עם ישראל שאז מיד יצא למצרים רק היה על משה צורך למול את בנו גרשום,

וטהר לבנו - שמות

ויגד משה לאהרן את כל דברי ה' אשר שלחו

אלא התשובה היא כאמור, שאם בני משה היו באים למצרים, גם הם היו מתחייבים בגלות מצרים כפי שכל השבטים התחייבו בגלות מחמת הגזירה, רק ששבת לוי בחרו בעמל התורה במקום גלות פרעה, ולכן אהרן חשש שבני משה לא ילמדו תורה בהתמדה, כי אביהם משה רבינו המנהיג יהיה עסוק בהנהגת העם ובשליחות לעם ולפרעה.

וממילא הם יהיו משועבדים לפרעה ועצם השעבוד לפרעה כבר משפיע טומאה לרעה, ומי יודע לאיזה טומאה הם יפלו, שהרי רוב רובו של עם ישראל פי 5 או פי 50 לא יצאו ממצרים אלא מתו במכת חושך, ולמרות שהם יהיו רק תקופה קטנה בגלות מצרים, אבל היות ועם ישראל היו שקועים אז במט' שערי טומאה זה יכל להשפיע מאוד לרעה לנפשות בני משה הקטנים.

קושי השעבוד

אלא התשובה ואפשר שזה כלול בדברי הרמב"ן, ש"עתה תראה" זה תשובה גם על העבר, **דהיינו**, שמשה טען למה שלחת אותי לפרעה לפני הזמן שנקבע לגאולה הרי היהודים היו צריכים להתעכב במצרים 400 שנה, והתשובה של בורא עולם למשה רבינו, דווקא שלחתי אותך להכעיס ולהרגיז את פרעה וככה יהיה קושי השעבוד, וקושי השעבוד גרם שהזמן יצטמצם ויחשב מאז לידת יצחק, ולולי צמצום הזמן ל 210 שנה, עם ישראל היה מתעכב ושוקע בני שערי טומאה ולא יהיה את מי להוציא.

זזה "עתה תראה", - כי אתה זירזת את הישועה והגאולה לעם ישראל, ע"י קושי השעבוד, ולכן מיד תבוא הגאולה.

ללמדך שלפעמים יהודי מתחזק מאוד ובאמת, ולפתע קופצים עליו קשיים וצרות קשות ואימות, והבן אדם משתגע, או ריבונו של עולם למה?? הרי אני מתקרב אליך? אל תרחק ממני, למה אבא?

אבל התשובה היא, שלפעמים הקושי העצום זה קושי השעבוד, שאם נגזר עליו לסבול זמן ארוך ה' מצמצם לו את הזמן על ידי קושי פתאומי ואז יצא לאור גדול וישועת ה' כהרף עין, אז רבותי חיזקו ואמצו לא להיבהל מקשיים הלוואי ולא יהיו.

אבל אם כן חלילה, ולפעמים זה כן מתמשך מאוד, אבל זה אך ורק לטובה ובאמת לטובה!! למרות הקושי העצום!!! וכפי שמצאנו אצל יעקב אבינו שביקש לשבת בשלווה לאחר הקשיים העצומים שעבר בחייו, והקב"ה אמר לו לא די לצדיקים המנוחה שמיועדת להם לנצח לעולם הבא שהם מבקשים גם מנוחה בעולם הזה, ואכן כל הייסורים והצער זה תיקון עצום וכפרת עוונות וקירוב הישועה לך ולבני משפחתך ואילו היית ויודע חשבונות של מעלה שהם רק לטוב נצחי היית שמח, אז בטח באבא שעושה לך רק טוב ותמיד תצפה תיחל לישועתו, ורוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו, וכל קוויך לא יבשו כי הטוב בסוף יגיע והוא יהיה טוב נצחי.

קושי דווקא לפני הישועה

אלא כפי שכתוב בפרק מג' "כי אני ה' אלקיך קדוש ישראל מושיעך נתתי כפרך מצרים כוש וסבא תחתיד: מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתיד ולאמים תחת נפשך".

שכוש שנוצחו ומתו הם שימשו לכופר נפש על חטאי עם ישראל, כשם שמתו צבא פרעה בים סוף והם שמשו ככופר נפש על עם ישראל למרות שהללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז.

ובעצם מה שהיה נראה חלק מפחיד יותר, זה עצמו היה חלק מתהליך הגאולה וההצלה, ומלבד זה כתוב ברש"י פרק מה' יז' שעם ישראל זכה בכל השלל ברכוש ועבדים שצבא אשור לקח עמו מכוש לירושלים.

כתוב ברש"י בפרשת יתרו, ובחזקוני כאן שמשה חזר ממדן למצרים בשליחות בורא עולם להוציא את עם ישראל, והוא חזר עם אשתו ובניו, ובדרך משה פגש את אהרן שאמר לו תבוא לבד למצרים בלי המשפחה, שהרי על הראשונים הנמצאים בגלות אנחנו בוכים ואתה הולך ומוסיף עליהם עוד??!

ואכן משה שמע בקול אחיו ובא למצרים לבדו, ורק לאחר זמן ממושך הגיעה אשתו ובניו עמה כמתואר בפרשת יתרו.

וכאן הבן שואל הרי שבת לוי לא היו עבדים לפרעה, אז ממה חשש אהרן שבני משה הלוי יסבלו מהגלות?? וגם הרי משה בא לגאול את ישראל ואם כן אין סיבה לדאגה?? ובפרט שהם היו מאוד קטנים ומי יעביד אותם בפרך??!

לכאורה הדו שיח שבסוף הפרשה בין בורא עולם למשה רבינו אינו מובן בכלל, להבדיל כטענו חיטים והודה לו בשעורים!! שהרי משה פונה לקדוש ברוך הוא בטענה, שמאז באתי לדבר בשמך, הצל לא הצלת, ורק החמיר המצב, והיהודים כועסים עלי למה בכלל באתי, וכביכול רק קלקלתי להם! והקב"ה עונה לו: עתה תראה את אעשה לפרעה, דהיינו מעכשיו תראה מה אני יעשה לפרעה.

ונשאלת השאלה, הרי משה ידע שהקב"ה הוא כל יכול ובכוחו לעשות כל מה שברצונו, רק משה שאל למה עד עכשיו השליחות רק עשתה נזק, אז מה התשובה על שאלתו, שמעכשיו יהיה בסדר, הרי הוא שאל על העבר??!

ללמדך שלפעמים יהודי מתחזק מאוד ובאמת, ולפתע קופצים עליו קשיים וצרות קשות ואימות, והבן אדם משתגע, או ריבונו של עולם למה?? הרי אני מתקרב אליך? אל תרחק ממני, למה אבא?

יש שנפטרים כאשר כל חייהם ציפו לישועת השם ולא זכו בחייהם לישועה

הנה למרות שמצווה לשבח את ה' בעת הישועה, אבל רוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו, זה מה שה' רוצה!!!
ואם יהודי מת בלי לראות בישועה, הרי שעשה רצון ה' בלי לקבל שכר בעולם הזה, אלא רק רצון ה', וממילא כל קוויך לא

וטהר לבנו - שמות

יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בד', יזכה אותו מקווה שעשה עד יום מותו רצון ה' לקוות ולייחל לחסדו, לראות בטוב השם בארץ החיים, תמיד ולנצח, וישמח ויקבל שכרו בשלימות על שלימות עבודתו בחייו גם כאשר ארה שמת בלי לראות בישועתו, כי זה ניסיון קשה מנשוא ומעטים מצליחים עד רגע אחרון של חייהם לקוות לה' למרות שאין תקווה טבעית, וגם כשרואים רגע מיתתם הם שמחים שקיוו לה' שזה רצון ה'. לכן קוה אל ה' חזק ואמץ לבך ושוב קוה אל ה'!!!

קושי השעבוד - עוד בעניין הזה

אומנם הכלל הזה **שכשכואב צועקים!!! לא עבד אצל** חמותי הצדקת שתחיה לאורך ימים ושנים טובות, שפעם היא אספה ברכה גבאית צדקה מבוגרת, וכשירדה היא פתחה לזקנה את הדלת והכניסה את החגורה פנימה, ואז פתאום הזקנה טרקה את דלת המכונית בחוזקה על אצבעות ידה של קרובתי, והכאב היה נורא ואיום!!!

אבל חמותי הצדקת שתקה ונשכה את שפתייה עד זוב דם, **ולמה?? למה עזרה את הכאב הספונטני??**

התשובה מדהימה היא, פשוט חמותי לא רצתה לצער את הזקנה, ולכן היא השתלטה מידית על הצעקה הספונטנית רק בכדי למנוע בהלה וצער מהזקנה!!! **ואכן** ברגע שהזקנה התרחקה היא צעקה ברכה עד לב השמים **אפילו הרכב התרומם באוויר מרוב רגיעות הרגליים וצעקות הכאב.**

איזה אצילות נפש מדהימה!!! **איך** המידות הטובות מושרשות בה בטבעה עוד קודם לכאב הספונטני והצעקה האוטומטית?? אין לי ספק עליה נאמר **"ושם אשה גדולה"**, וזכות עצומה היא לי שהיא קרובת משפחתי.

לא תאספון לתת תבן לעם הלבנים כתמול שלשם, הם ילכו וקששו להם תבן

שדתן ואבירם הכו זה את זה, והלשינו עליו לפרעה על שהרג את המצרי, טען עכשיו אני מבין למה נגזר גלות על עם ישראל, ועכשיו כשבא משה לפרעה להודיעו על סיום הגלות מיד פרעה חשב לגרום מחלוקת בכדי לגרום לאריכות הגלות, כי המחלוקת גורמת לאריכות הגלות.

והנה פלא עצום, פרעה התאכזב קשות!!! כי לא כתוב על מריבה אחת בין יהודים על התבן, אלא היהודים חטפו מכות על שלא הספיקו אבל אף אחד לא נלחם עם חבירו על התבן.

ואדרבא בכך שעם ישראל לא נכנס למחלוקת למרות הניסיון הגדול והלחץ העצום בו היו למצוא תבן ולהספיק לבנות כמידי יום עוד בהיות התבן מסופק על ידי פרעה, זה הכשיל לגמרי את כוונת פרעה הרשע, **וזה** גרם שעם ישראל תיקן את סיבת הגלות, ואדרבא בכך שעם ישראל נקט במידת הסבלנות ובריחה ממריבות ומחלוקת זכו לתקן את סיבת גלותם שהיה במחלוקת דתן ואבירם והלשון הרע שאמרו בתחילת השעבוד.

תכבד העבודה ואל ישעו בדברי שקר

ייתכן שברגע שהרסו להם פעם אחת את האפשרות לחשוב טוב כי ריסקו אותם ומילאו ראשם בטרדות, זה כבר גרם נזק עצום לרוב עם ישראל, שלא יוכלו יותר להתעמק לטובה גם בזמן שהייתה מנוחה וסוף העבודה.

ועלינו להתפלל ולהשתדל שלעולם לא נגיע למצב של אובדן המחשבה מתוך טרדות איומות, ורק לחיות ברוגע אמן ואמן.

חתן דמים למולות

אלא יתכן והכוונה היא שיתרו דרש שבן בכורו של משה עדיין לא יתגייר אלא יחפש את האמת יחד עם יתרו **וכפי שהארכתי בפרשת יתרו**, שמשה היה בטוח שיתרו בסוף יגיע לאמת היחידה שהיא תורת ישראל, וממילא גם בנו בכורו יגיע לחיק היהדות יחד עם יתרו, והכל על מקומו

כפי שראינו קודם גם משה רבינו לא הבין מדעתו מה פשר קושי השעבוד, ובא בטענות לבורא עולם מה פשר קושי השעבוד, **ולמרות** שיכול היה להבין סברה זו מדעתו שהרי נגזר שיהיו בגלות 400 שנה, **ואיך** ייתכן שבורא עולם מקדים את הגאולה כמעט בחצי הזמן, ועוד בדיוק כשבא בשם השם לעזור רק נהיה הרבה יותר גרוע,

אז למה משה רבינו לא הגיע בכוחות עצמו למסקנה זו שקושי השעבוד צמצם את הזמן?? הרי לפני שבא בטענות כנגד בורא עולם היה עליו להתבונן על כל הכיוונים??

ובכדי לענות נקדים, שהנה **הגרי"ז** מקשה מדוע נענש איוב כששתק מול עצת בלעם להצר לישראל, הרי מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע??

ועל זה עונה הגרי"ז **שכאשר כואב צועקים!!** ואם איוב לא צעק **סימן שלא כאב לו מספיק**, ולכן כשהיהודים בנו מכאב למשה רבינו על קושי השעבוד, אז כשכואב מאוד צועקים!!! ולמשה זה היה שיפוד ליהט אש יישר ללב, עם ישראל מתייסר!!! **כואב!!!!!!** ומשה גם צועק מכאב!!!

לאיתי הסבר נפלא מדוע פרעה הרשע כשרצה להכביד את העבודה על היהודים הוא גזר עליהם למצוא ולספק בעצמם את התבן לצורך הבניה, למה לא גזר עליהם לבנות כפול שורות בבניין שבנו יותר ממה שהיו רגילים לבנות עד אותו יום??

ותירץ הגאון **רבי יצחק בן רבי חיים מוולוז'ין** שפרעה הרשע רצה גם לגרום מריבות ושנאת חינם בעם ישראל כך שהיהודים יריבו על כל תבן שימצא.

ונראה להוסיף על דבריו הקדושים והנפלאים, שהרי ידועים דברי **הרמב"ן** שבגלל קושי השעבוד שפרעה עשה לעם ישראל לכן במקום 400 שנים בשעבוד ועינוי מצרים הם היו במצרים רק 210 שנים ומתוכם הם סבלו רק 86 שנים, ופרעה לא רצה להקדים את הגאולה לכן רצה לגרום מחלוקת בעם ישראל שזה ירחיק את הגאולה מעם ישראל.

ובפרט שמשה רבינו בתחילת השעבוד אמר **"אכן נודע הדבר"**, שכאשר ראה שיש מחלוקת ולשון הרע בעם ישראל

תכבד העבודה בכדי שלא יוכלו לחשוב כלל, אבל גם בזמן של המכות שהתחיל חופש חלקי בהתחלה ובסוף היה להם חופש מושלם בכל זאת רוב עם ישראל לא רצו להיות עבדי ה', וכל כך למה?? הרי כבר היה להם זמן רב לחשוב??

ועלינו להתפלל ולהשתדל שלעולם לא נגיע למצב של אובדן המחשבה מתוך טרדות איומות, ורק לחיות ברוגע אמן ואמן.

התנאי שעשה משה עם יתרו שבנו הראשון יהיה לעבודה זרה ולכן משה לא מל אותו, וזה ממש צ"ע גדול, כי הייתכן שמשה רבינו יסכים שבנו בכורו יהיה לעבודה זרה?? **וכן** לא מובן שיתרו שנרדף מהגויים כי פרש מהעבודה זרה ידרוש שבן בכורו של משה – נכדו, יהיה לעבודה זרה??

וטהר לבנו - שמות

כפי שמצאנו בעורפה שברגע שפרשה מנעמה ולא התגיירה כאחותה רות, היא הפכה למרשעת גדולה שממנה יצא גוליית, והיא וגוליית ניסו להרוג את דוד, כשהיא בכישופיה כמעט והצליחה בדבר, כי בחלל הקדושה של כמעט גרות התמלא טומאה איומה.

יבוא בשלום, אבל בכל זאת בנתיים זה נחשב כאילו בן זה ניתן לעבודה זרה, ולמה?!

כי אם יש הזדמנות אמיתית לאדם להיות יהודי והוא לא ניצל את אותה ההזדמנות, אם כן זה כאילו הוא השתעבד לעבודה זרה, כי בחלל הקדושה נכנס טומאה.

ללמדנו, שחייבים אנחנו לנצל הזדמנויות שקיבלנו לגדול בתורה וביראת שמים, ואין לך אדם שאין לו שעה וזמן שבהם הוא יכול להתעלות ולגדול, רק שעלינו לזהות ולנצל בכל כוחנו את ההזדמנויות הללו, כי בשמים יתבעו מאתנו כל הזדמנות טובה שלא ניצלנו כראוי, ולפעמים אי ניצל הזדמנות לעלות גוררת ירידה עצומה!! לכן נחפש תמיד להתעלות ונצליח אמון.

בני בכורי ישראל

עם ישראל הן מבחינת גשמית שהיו עבדים עשרות בשנים, והן במצב רוחני איום ונורא, על גבול שער הנון שמשם אין דרך חזור רח"ל, ככל זאת אז בחר ה' בעם ישראל כבן בכור המעודף משאר הבנים, זה מוכיח שאכן יעקב הוא הבכור האמיתי, כי אם במצב כה גרוע ה' הצביע עליו כבכור זה בגלל שזה המציאות שיעקב הבכור גם כשהוא רע בגשמיות וברוחניות, ועד כדי כך ה' מוכיח זאת, שבורא עולם מזהיר שיהרוג את בכורי מצרים כנגד בני בכורי ישראל, שאפילו קבע את מחירם בתשלום בכורים תמורתם,

כתב רש"י כאן חתם הקב"ה על הבכורה לישראל, וראיתי הסברים נפלאים בעניין, וחסבתי להסביר הסבר פשוט בעניין, שהרי עשו נולד ראשון אבל היות ויעקב ועשו היו תאומים, מסביר רש"י שגם ליעקב היה אחיזה ושייכות בעניין הבכורה בדרך הטבע שלכן יעקב אבינו ניסה לעקב את עשו ביציאתו לעולם, ע"י רש"י בפרשת תולדות, ואכן יעקב אבינו קנה את הבכורה מעשו אבל עדיין בורא עולם היה צריך להסכים לכך, כי עדיין זה בכורה זה עניין של מציאות בטבע כביכול.

זזה חתימה מושלמת שבורא עולם, מוכיח לנו שאנו עדיפים בכל מצב שאנחנו שרויים בו, כי בטבענו אנחנו טובים ועדיפים מאחרים.

נבוא עולם בחר להסכים על עדיפות יעקב מעשו לבכור, דווקא כשעם ישראל היו בשפל המדרגה, שקועים במט' שערי טומאה בגלות מצרים, שאם גם במצב עלוב כזה של

וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו

ולכן לא חשב שיש צורך לצאת בתופים ומחולות, כי מה הגדלות בכך.

אבל ברגע שייודע לו שיש כאן הקרבה ויש כאן גדלות במידות טובות, ויש חשיבות והתפעלות ממעשיו שיצא בשמחה למשה רבינו, אזי אהרן הכהן היה יוצא עוד יותר בשמחה וביתר התלהבות **בכדי** לרומם את המעשה הטוב שעשה, הן להגדיל את מעשה המצווה וגם שאחרים ילמדו לוותר מכל הלב ומתוך שמחה מושלמת.

כתוב במדרש שאילו ידע אהרן שכך יכתוב הקב"ה עליו, הוא היה יוצא לקראת משה בתופים ובמחולות.

ומדרש זה טעון ביאור וכי למה אהרן היה משנה את דרכו בגלל מה שייכתב עליו?? הרי אהרן היה איש אמת ועשה כל מה שנדרש ממנו גם בלי פרסום פעולותיו??

אלא נראה שאהרן היה עניו גדול מאוד, ולא ראה שום גדלות מצדו שכביכול ויתר ושמח על גדלות משה אחיו הצעיר, כי הוא הרגיש עצמו כאין וכאפס,

ויאמר ה' אל משה שלח ידך ואחוז בזנבו

הבתים, כי גדולי ישראל מאמינים בכל נפשם באמונה תמימה שכל סכנה היא מאת ה', ואין עוד מלבדו, **ולכן** לפעמים מספיק שהצדיק עושה השתדלות אפילו קטנה לעצור את הסכנה למרות שמדרך הטבע זה נראה כטעות, היא הנותנת שתצליח דרכו, כי **המציאות של הסכנה תתבטל מיד מכוח פעולתו שמוכיחה את אמונתו שזה מאת ה'**, כשם שברגע שמשה רבינו אחז בזנב הנחש כבר התבטלה הסכנה כי מיד הנחש חזר להיות מקל.

בדרך כלל את הנחש תופסים דווקא בראשו וכך הנחש לא יכול לנשוך את האוחז בו, ואילו יתפסו את הנחש מזנבו הנחש עלול לנשוך את האוחז בו על ידי ראשו המשוחרר, ואם כן מדוע ציווה ה' את משה לאחוז את הנחש דווקא בזנבו??

ונראה לתרץ, שיש כאן מסר עצום על גדולי ישראל, שגדולי ישראל מתייחסים לסכנה הפוך מדעת בעלי

ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי

הן והשתמש בה לטובה לשבח את בורא עולם, ומדוע אם כן לא תוקן לו ההתבטאות שלו במילה הן, ומדוע עדיין נענש במילה הן??

ויתכן שה' רצה להמחיש לנו שעל פגיעה ביהודים קשה לתקנו אפילו במחיר תיקון וקידוש שם ה' בכל העולמות, שאפילו משה רבינו לא התכפר לו פגיעה זו למרות שכוונתו הייתה רק לטובה!! בכל זאת לא התכפר לו אפילו שקילס את הבורא בכל העולמות.

כתוב במדרש כשאמר הקב"ה למשה הן קרבו ימך למות, אמר משה לקב"ה הרי קילסתיך בהן לה' אלוקים השמים ושמי השמים, ומדוע הקב"ה הודיע לי על פטירתו שמצערתי אותי במילה הן?? ענה לו הקב"ה גם אתה ציערת אותי כשאמרת הן לא יאמינו.

ומסביר החפץ חיים שיש כאן מידה כנגד מידה שבאותו לשון שמשה רבינו ציער את ה' באותו לשון הצטער משה רבינו, אך עדיין קשה לי שהרי משה טען שתיקן את הלשון

ללמדנו עד כמה עלינו להקפיד ביותר על כבוד של יהודים ואפילו של יהודי אחד!! ולא רק להקפיד לא לפגוע בכוונה חס ושלום, אלא אפילו בעקיפין ובלי כוונה וגם מתוך כוונות טובות גם כן עלינו חובה להיזהר היטב בכבוד יהודי!!!

גלות מצרים – ומטרתה החשובה מאוד!! ועל הגאולה השלימה! בדרך אפשר!!

תודתי העמוקה לכל תלמידי מ"תורת אמת" בני ברק היקרים העילויים והמצוינים בכל המעלות הטובות!! שבזכות לימוד נביא ישעיה בצוותא ובזכות דבקותם והארותיהם הגעתי לכל חידושיי במאמר זה.

וטהר לבנו - שמות

הארץ, ובעצם הכוונה לגאולה השלימה, כפי שמשמע מהגמרא מגילה לא' ב', ותענית כז' ב' ששאלת אברהם אבינו "במה אדע כי אורישה" וכפי שביאר המהרש"א בתענית שהכוונה באיזה זכות לא יתכלו בגלות, וע"ז ענה הקב"ה בזכות הקרבנות, המשיך אברהם ושאל אולי יחטאו עם ישראל במשך הגלות כשאין בית המקדש שיכפר עליהם שמא תעשה עמם כלה כשם שעשית עם דור המבול? וענה לו ה' שינצלו בזכות אמירת מעמדות, ושם מקשה רש"י מהיכן מקור התשובה, וע"ז מסיים רש"י - גמגום!!

ובעצם מקשה המהרש"א מי החליט שאברהם שאל גם על תקופת הגלות לאחר חורבן הבית? ומתוך המהרש"א משינוי הלשון שאברהם לא שאל כלשון השם שאמר "לך אתנה", - במה אדע כי תתנה לי, אלא נקט לשון ארישה, וזה לשון גירוש כפסוק כי אורישי גוים מפניך, וממילא פירש שאלת אברהם אבינו במה אדע שלאחר הגירוש עם ישראל יתקיים ולא יתכלה, והרי"ף למד זאת מהכתוב "ויהי השמש לבא" דהיינו שקיעת שמשן של ישראל בחורבן בהמ"ק וע"ז תרדמה נפלה על אברהם והנה אימה חשכה וגו' שדרשו חז"ל על ד' מלכיות היאך יתקיימו בלא קרבנות וע"ז נאמר "והנה תנוור - ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית - לאמר" ר"ל בשביל אמירת הקרבנות מעלה אני עליהם כאילו הקריבום ומוחל להם עונותיהם.

ולכאורה קשה מדוע אברהם נחה דעתו בתשובת אמירת המעמדות, הרי מה יהיה אם עם ישראל לא יגידו מעמדות, מה יהיה? אבל בפשטות זה לא קשה כי כבר הובטח בתורה "כי לא תשכח מפי זרעו", ואולי זה כלול בהבטחת ה' שכל עוד קיום העולם יהיו בעם ישראל צדיקים שיגידו מעמדות שזה יכפר על עם ישראל שלא יכלה ח"ו.

והנה כתב הרמב"ן שכלול בשאלה אברהם איך אדע שיזכו עם ישראל לקבל את ארץ ישראל בגאולה השלימה ושלא יפסידו את ירושת הארץ בגלל חטאים, ולא רק באיזה זכות לא יכלו בגלות הארוכה, ואכן בתשובת ה' לאברהם כלול ברית שלאחר כל הגלויות יזכו לארץ ישראל השלימה הכוללת מלכות עשר עמים כמפורט בפסוק וכפי שפירש רש"י.

וצריך עיון איפה התשובה לבקשת אברהם אבינו לזכות עם ישראל בגאולה השלימה? כמו כן צריך עיון מדוע בברית בין הבתרים כתוב בדגש מיוחד גלות מצרים שהיא יחסית הקצרה מבין הגלויות, ואילו שאר הגלויות הארוכות ובפרט האחרונה שהיא כ-2000 שנה כתובים ברמז? וגם צ"ע מה עניינה של גלות מצרים כתשובה על שאלת אברהם אבינו במה אדע ובאיזה זכות יזכו לרשת את הארץ השלימה? אלא יתכן שמשמע מכאן שגלות מצרים זו הסיבה והאות שדרש אברהם אבינו וקיבל מהקב"ה להבטחת ה' על הגאולה השלימה שתבוא בלי תנאי אלא כברית וכפי שיפורט לקמן.

והנה הגמ' שבת פט' דרש רבא לעתיד לבא יאמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל לכו נא אצל אבותיכם ויוכיחו אתכם ויאמרו לפניו רבונו של עולם אצל מי נלך וכו', אמר להן הקדוש ברוך הוא הואיל ותליתם עצמכם בי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו:

ובהמשך כתוב בגמ' רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוסי לעתיד לבא יאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם בניך חטאו לי אמר לפניו רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך, אמר ליעקב בניך חטאו אמר לפניו רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך, אמר לא בסבי טעמא ולא בדרדקי עצה - לא בזקנים טעם ולא בצעירים עצה, אמר לו ליצחק בניך חטאו לי, אמר יצחק כמה טענות טובות וחשבונות של מליץ יושר, ובסוף אמר יצחק אם אתה סובל את הרע שנשאר בחשבון

מעשה שהיה לפני 22 שנים בערך בעת שלמדתי בכולל זרעים, פניתי למרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א בשאלה, מדוע מרן החזון איש זצוק"ל לא חיבר ספר גם על מסכת תרומות? ומרן שאל אותי מדוע אתה שואל? עניתי למרן, כי אם נלקט מספרי החזון איש כל מה שציטט ממסכת תרומות כבר יש לנו חיבור שלם על מסכת תרומות, ואם כן מדוע החזון איש לא כתב ספר על תרומות? חייך אלי מרן, ואמר לי דע לך רציני לראות האם הבנת את שאלך, ואכן את השאלה הזאת אני בעצמי שאלתי את החזון איש!! ואתה יודעמה ענה לי החזון איש? החזון איש ענה לי, וכי אתה חושב שזה יוצא מהשווה?!

ואני מספר זאת, כי מאמר זה חודשים אני בונה אותו נדבך אחר נדבך, וכבר מסרתי עליו כמה שיעורים, ועדיין אני מרגיש שלא קלה המלאכה, אבל בזאת אני בוטח ובסייד עכשיו אכתוב בתקווה שאעשה זאת על הצד הטוב ביותר ב"ה.

פרשת שמות מספרת על גלות מצרים, ומעט בכל הספרים הקדושים יש הסברים נשגבים על גלות מצרים, וסיבת הגלות, והנה ראיתי במהר"ל (גבורות ה' פרק ו) שכתב התבאר לך כי שלימות הבריאה שבה רצון הבורא הוא אברהם אבינו והשתלשלות צאצאי קודש, ובהם בחר ה'. אם כן יש לשאול, איך עולם הפוך, כי זרע קדש במצרים היו נתונים ביד לוחציהם, שזו מיעוט מציאות?

והוסיף שגלות מצרים היא גזירה קדומה מברית בין הבתרים שיהיו משועבדים ת' שנה במצרים, כצפור שהיא ביד הצייד, עד שלא הייתה מציאות ישראל נחשבת במצרים, שגזרו על בניהם אבדון ומיררו את חייהם, והרמב"ן ז"ל נתן טעם לדבר, מפני שאברהם הביא את אשתו בניסיון גדול, וכבר הקשו עליו קושיות עד שנעקר פירושו מכל, ויש אומרים שהגלות הייתה בחטא השבטים במכירת יוסף, ואף יוסף חטא בהבאת דבה וכו', וזה היפך משמעות הכתוב, שהקב"ה אמר לאברהם קודם לידת השבטים "גר יהיה זרעך" וגו', וכל מי שיש לו עינים יראה שסבת המכירה כדי שירדו למצרים, ולא המכירה סבה לשעבוד, ויש אומרים שהיו יסורים של אהבה לנקות את ישראל ולזכותם, אך אין זה נראה, שהשעבוד לא היה לדור אחד בלבד, ואיך תאמר שהיו יסורים כדי לרוממם ולזכותם אם מתו (רובם) בגלות ובצרתם (במכת חושך)?

וגם השל"ה בדרוש ג' כתב בדומה לדברי המהר"ל וז"ל: אמיתת ענין גלות מצרים, אי אפשר לומר שהיה מצד עונש, שהרי כרת ה' אז ברית עם אברהם והיה עמו באהבה רבה, על כן מוכרחים אנו לומר שאף על פי שהנגלה הוא רע ומר, מכל מקום תוכן העניין היה לתכלית הטוב האמיתי.

והמהר"ל עצמו בפרק ט' מביא סיבת גלות מצרים מגמרא מפורשת, נדרים לב', אמר ר' אבהו, מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו (נגלות מצרים) מאתים ועשר שנים? מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים, שנאמר "וירק את חניכיו" (שהשתמש באליעזר שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים, שילחם עם נמרוד והמלכים אשר עמו בכדי להציל את לוט). שמואל אמר: מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה (פקק בניכול) שאמר "במה אדע". ור' יוחנן אמר שהפריז על מדותיו של הקב"ה מלהביא גרים תחת כנפי השכינה, שנאמר "תן לי הנפש והרכוש קח לך". הרי ג' דעות בענין החטא של אברהם, כי מן השורש והעיקר נמשך הכל, שממנו נמשך החסרון אל הנמשכים ממנו. לכן נרמזו כל הגלויות שם, ולא רק גלות מצרים.

ואומנם ראיתי שעיקר הסיבה כפשטות הפסוקים בגלל "במה אדע" שהתשובה לכך הייתה ברית בין הבתרים, אומנם בסוף המאמר כל הסיבות שנכתבו בגמרא משתלבים יחד בס"ד, והנה היות וסיבת גלות מצרים טמונה בברית בין הבתרים, לכן יש לעיין בעניין זה לעומק, ואכן בפרשת לך לך בברית בין הבתרים, ה' בישר לאברהם אבינו על ירושת

וטהר לבנו - שמות

העתידה, וממילא גלות מצרים היא הנותנת להתחייבות הקב"ה לגאולה העתידה גם בלי זכויות לעם ישראל, וזה כלול בתשובת אברהם ויעקב שאמרו ימחו כי חטאו, דהיינו שאכן אין לעם ישראל זכות לגאולה העתידה, ורק מחמת הבטחת הקב"ה הם נגאלים.

זוהי הבטיח הקב"ה ליעקב פרק מו' אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם: אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה, וכתוב במדרש גם עליה לאחר גלות מצרים וגם בגאולה העתידה, וכדברי רבינו בחיי כפל העליה כי הוא הבטחה לזרעו שיגאלם אחר הגלות ויעלה אותם לארץ ישראל, ואחר שיהיו מיושבים בארץ ישראל ששם עיקר קיום התורה והמצוות הבטיחם בעליה אחרת והוא העולם הבא הצפון לזרעו.

ולכאורה קשה מאוד וכי אכן לא היה ליעקב מה לפחד הרי כתוב ברש"י בישעיה מג' ג' "נתתי כפרך מצרים" - והם היו לך לפדיון שבכוריהם מתו ואתה בני בכורי נצלת והייתם חייבים כליה כמו שנאמר ביהזקאל כ' "ואומר לשפוך חמתי עליהם בארץ מצרים", ולמרות שעם ישראל ניצול בחסדי ה', בכל זאת רוב רובו של עם ישראל מתו במכת חושך, וכדברי האלשי"ך שיצא אחד מחמשה, ויש אומרים מני' ויש אומרים מת"ק, ויש אומרים א' מה' אלפים? ואם כן מתו ב' ימי החושך מיליוני יהודים אם לא עשרות מיליוני יהודים?!

ואכן ראיתי ב'רמ"ע פאנו - (מאמר חקור דין חלק ג פרק כא) שהרגיש בזה וכתב שפרעה הקריבם לאביהם שבשמים, ומי שנמצא שם ולא היה ראוי ליגאל מת מתוך תשובה וצעקה שהן מועילות עד דכדוכה של נפש. וכן בימי אפלה שמתו רבים מן הפושעים שבנו כתיב "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם", ובא הרבוי להורות כי אפילו הבלתי ראויים ליגאל כיון שמתו מתוך תשובה כדאמרן היה להם אור במושבותם - **בגן עדן איש לא נעדר**. אויפירש במושבותם, כי הראויים להתישב ולהגאל היה להם אור, והם שש מאות אלף שקרבם המקום לפני הר סיני.

ונראה כדברי הגמרא בנדרים, שאכן 3 הסיבות לגלות מצרים התקיימו, שכנגד במה אדע שכיכול היה פקפוק באמונה, על כן וגם כנגד חטא שויתר מלגיייר את אנשי סדום למרות שכבשם במלחמה, על זה כביכול הפסיד במכת חושך יהודים רבים שמתו ולא זכו לקבלת התורה, ועל שנשתמש בתלמיד חכם - אליעזר לכן הקב"ה השתמש בבני השבטים הצדיקים שיהיו בגלות מצרים לצורך המטרה החשובה שהם בגלות זה יגרמו לגאולה השלימה בכל מצב של עם ישראל וכאמור.

ויכן כדברי ר' צדוק חלק א אור זרוע לצדיק עמוד ו, שכששאל אברהם "במה אדע" שרצה להגיע (שלפחות הנשואים והראויים להיגאל) למדרגה זו להיות קדושים מבטן שאף על פי שחטא ישראל ולא יסור תומתו הימנו באמת, וכעין דברי ר' צדוק כתב השפת אמת, עכ"פ המרובים שמתו כביכול שימשו להצלחת המטרה החשובה בעבור הנשואים, ויתכן שיעקב אבינו הבין זאת שכל מי שימתו במכת חושך בעם ישראל יזכו לגן עדן ועכ"פ גלות מצרים היא זו שתחייב ותקיים את הגאולה השלימה לכן לא פחד יותר.

אומנם, בפרשת תולדות הארכתני בעניין מדוע הקב"ה החשיב לאברהם ויצחק חטאים, כמפורש בבניא בישעיהו מג', כה-ז', שכתוב שם (כה) **אנכי אנכי הוא מחה פשעך למעני וחטאתיך לא אזכר**: (כו) הזכירני נשפטה יחד ספר אתה למען תצדק: (כז) **אביך הראשון חטא ומליציך פשעו בי**: **ומסביר** רש"י שהקב"ה טוען לעם ישראל שאין להם זכות לגאולה השלימה בזכות עצמם כי פשעו בו, וגם אין

מוטב, ואם לא **חצי עלי וחצי עליך**, ואם תרצה הכל עלי, **גם ככה הקרבתי את עצמי בעקדה לפניך**, פתחו ואמרו (כ) אתה אבינו, אמר להם יצחק עד שאתם מקלסין לי **קלסו להקדוש ברוך הוא**, מיד נשאו עיניהם למרום ואומרים **אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך**.

ולכאורה קשה הרי בגמרא תענית ומגילה כתוב שה' הבטיח לאברהם שלא יכלו עם ישראל בגלות בזכות אמירת המעמדות, ואיך עכשיו אברהם אומר לה' "ימחו"? ואולי טענת אברהם הייתה שאם אין להם אפילו זכות אמירת מעמדות אם כן אין להם זכויות כלל ולכן ימחו.

אבל אם כן חוזרת השאלה מדוע אם כן בברית בין הבתרים אברהם נרגע בתשובת ה' בהקשר למעמדות? היה עליו לשאול ומה יהיה אם לא יאמרו מעמדות? וכמו כן איך יצחק מצליח להסביר לעם ישראל שעליהם להודות לה' ולא לו למרות שיצחק הסכים לקבל עליו כל חטאי ישראל?!

וחשבת לתרץ שבברית בין הבתרים הקב"ה הבטיח והוכיח לאברהם שתהיה הגאולה מובטחת למען שמו באהבה, ואכן עיקר ברית בין הבתרים מתמקדת בגלות מצרים, ולמה? כי היא הסיבה להתחייבות ה' לגאול את עם ישראל בכל מצב, גם אם אין להם זכות, וכל כך למה? **התשובה** לכך שהיות וכביכול הקב"ה לקח את עם ישראל במצב רוחני מצוין, ובגלות מצרים הם הידרדרו למט' שערי טומאה שלכאורה זה נפילה שלא כל כך באשמתם, וכפי שכתוב במהר"ל בתחילת המאמר, **וכמו כן בעץ יוסף ובליקוטים בעין יעקב שבת פט' שמחמת הגלות אדום יצחק טוען שעליו לסבול חצי מחטאי עם ישראל כי נתן ברכה לעשו לשעבד את עם ישראל**.

ואכן כתוב בילקוט שמעוני אחרי מות תקעו' שלעתיד הקב"ה יפיל כל עוונות עם ישראל על אדום, ובס"ד נבאר העניין בהמשך, וכדברי המכתב מאלהו - שמצרים כפו את שלטונם גם על רוחם ונפש של ישראל עד שהגיעו שם למ"ט שערי טומאה, שבחינת הנהגת הטומאה שבמצרים היא פתיחת הגבול ליצר שיוכל להתפשט כרצונו, ללא כל אפשרות גאולה ויציאה משעבודו. ולצאת משעבוד בחינת פרעה ומצרים לא היה אפשר בלי חסדו הבלתי בעל תכלית של ה'. (חלק ב עמוד יז')

ולכן ה" טוען לאברהם שכשם שאני כביכול הורדתי זרע קודש צדיקים למט' שערי טומאה, לכן חובה עלי לתקן זאת שאקח את עם ישראל לפני הגאולה העתידה ואגאל אותם מטומאתם ואנקה אותם גם אם לא מגיע להם כשאין להם זכות, כמידה כנגד מידה.

ותשובה זו דומה קצת לדברי הגמרא ברכות לא' שה' הודה לאלהו - **"ואשר הרעותי"**, ואומנם הבחנתי בדקדוק דברי רש"י שהקב"ה הודה לאלהו לא מיד אלא לאחר זמן, והאמת המשמעות היא שהודאת הקב"ה לא הייתה על כל דור ודור אלא ככל ה' מקורות וגם הרביעי שהקב"ה לוקח אחריות על חטאי עם ישראל כביכול וזה בעתיד לבוא לקראת הגאולה השלימה והנצחית, אבל לא כדברי אליהו בשימוש באמצע הזמן.

וכמו כן מצאנו בדומה לדברים הללו בישעיהו פרק סג' ז', **"למה תתענו ה' מדרכיך תקשיח לבנו מיראתך שוב למען עבדיך שבטי נחלתך"**, וכתב המצודת דוד: למה תתענו - ר"ל בעבור שלוות האומות ואורך הגלות אנו תועים מיראתך וכאלו אתה מתעה אותנו. תקשיח לבנו - בעבור זה הקשה לבנו וסתם מן היראה וכאילו מידך בא.

ואכן כשם שלאחר גלות מצרים ה' העלה את עם ישראל ממט' שערי טומאה למט' שערי קדושה כך יהיה בגאולה

וטהר לבנו - שמות

לכנ מחסדי הקב"ה ומכוח הברית השתמש בדוגמת יצחק שאהב וקירב את בנו עשו הרשע, וכדוגמא זו שייד שהקב"ה יקרב את עם ישראל אליו למרות שהם בדרגת טומאה, ולכן יצחק טען לעם ישראל שהתודה היא להקב"ה בלבד, כי מתוך חסדי הקב"ה קבע כללים אלו של כופר נפש ודוגמת יצחק בכדי לקיים בריתו עם אברהם לגאול את ישראל בכל מצב.

ואולי זה רמוז בפסוק **בישעיהו מו"י**, **איש עצתי אף דברתי אף אביאנה יצרתי אף אעשנה** ופרש"י שהעצה היא כשהתייעץ הקב"ה עם אברהם אבינו בברית בין הבתרים, **ויחד עם תלמידי המצויינים בכיתה ז' תורת אמת ב"ב** לפני בחשוף פני, חשבנו לפרש שאכן גזירת גלות מצרים ושאר הגלויות היו כמין עיצה ותחכום שתתקיים ההבטחה לגאולת ישראל השלימה, מתוך הסיבה יצרתי אף אעשנה, דהיינו יצרתי כביכול נפילה בעם ישראל כשירדו למצרים כך על הקב"ה לתקן את עם ישראל גם כשאינם זכאים וראויים בכדי שיזכו בגאולה השלימה,

ולפי זה מובן מה מדגיש הפסוק שבעת הגאולה הגויים יכבדו וישתחוו לעם ישראל, לא בגלל שמגיע להם אלא מפני שהם עם שה' בחר בהם ומגדילים, ע"פ ישעיהו מט' ז', ולכאורה למה לא יכבדו את היהודים כי מגיע להם שסבלו כל כך בגלות ובכל זאת דבקו בה' ובתורותיו, וסוף הכבוד לבוא, ומאשפות ירים אביון?

ויתכן שהכוונה שהגויים הכירו את היהודים שכינהם שלא היו זכאים לגאולה מחמת מעשיהם ובכל זאת היהודים יזכו לגאולה המובטחת, ולכן הגויים לא יכבדו את היהודים כי הם צדיקים, אלא רק מחמת שה' בחר לגאולם ולרוממם מכל עם.

זיה בשורה טובה לעם ישראל ולא עלבון לעם ישראל, כי בכך הקב"ה ממחיש את התחייבו לאברהם אבינו בברית בין הבתרים כפי שהביא רש"י בנביא שם, וכפי שכתבתי קודם שה' הבטיח לאברהם שהגאולה תהיה בכל מצב גם אם לא מגיע לעם ישראל, אלא למען שמו הגדול נזכה לגאולה השלימה בקרוב אמן.

גלות אדום, והזכאים לגאולה השלימה

אלוקים: הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו, הנה עבדי ישתו ואתם תצמאו, הנה עבדי ישמחו ואתם תבושו: הנה עבדי ירנו מטוב לב, ואתם תצעקו מכאב לב ומשבר רוח תילילו: והנחתם שמכם לשבועה לבחירי והמיתך ה' אלוקים, ולעבדיו יקרא שם אחר", ומשמע שיש הפרדה ברורה בין צדיקי עם ישראל לרשעי עם ישראל.

מצד שני הנה כתוב בנביא ישעיה מו' כב' **"מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאותיך שובה אלי כי גאלתיך"**, ומפרש רש"י: **מחיתי - במצרים ובמדבר גם עתה שובה אלי**, וקשה שהרי במצרים וגם במדבר הקב"ה המית רבים מעם ישראל בגין החטאים שחטאו, ואם כן במה מתבטא מחיית הפשעים??

ותירץ תלמידי המצוין והשנון **אלעזר אפשטיין נ"ו** שלולי מחיית הפשעים במצרים ובמדבר כל עם ישראל היה נמחה כפי שאמר ה' למשה בחטא העגל והמרגלים, ובזכות המחיתי כעב פשעיך, זכו עם ישראל להישאר ולא להימחק ח"ו, ואולי גם בגאולה הקרובה רק מי שלא היה מנותק לגמרי מה' בגלות כמו אלו שנצלו במצרים, הוא זה שיזכה למחיתי פשעיך ולשובה אלי כי גאלתיך!! או שלא יודח ממנו נידח כדברי הזוהר!!

להם לסמוך על האבות שהרי **"אביך הראשון חטא"** - אברהם, באומרו **"במה אדע"**, שכביכול פקפק בהבטחת ה' שעם ישראל ירש את ארץ ישראל, **"ומליציד פשעו ביי"** - אין לך בכל מליצים שאתה סומך על זכותם שלא מצאתי בו פשע **יצחק אהב את שונאי** - עשו, והקשנו שהרי אברהם כבר נענש בגלות מצרים על שאמר במה אדע, ומדוע כביכול עדיין נחשב לו זאת כחטא??

אלא יתכן שה' השתמש כביכול במילים אלו **"במה אדע"** במובן השלילי - שיש בזה כביכול פקפוק בה', לטובת אברהם ועם ישראל שלא יגאלו בזכות אבות, שהרי באמת כוונת אברהם הייתה שפחד שמא ירבו מאוד חטאי עם ישראל וכדברי הגמרא בתענית ומגילה, ולכן ה' החשיב זאת כחטא שבכך עם ישראל יגאלו בלי זכויות אלא מתוך הבטחה וברית למען שמו באהבה.

וכן אצל יצחק, ה' כביכול החשיב לחטא שקירב את עשו, והיא הנותנת והגורמת לעם ישראל שיגאלו למען שמו באהבה גם בלי זכויות, כפי שיצחק עמוד היראה **"פחד יצחק"** במקום לרחק את עשו הרשע קרבו באהבה רבה, **כך ה' יקרב את עם ישראל עם כל פשעיהם ויגאלם למען שמו באהבה**, בלי שום תנאי, וחימוש זה מתאים כפתור ופרח לדברי הגמ' **שבת פט'** שרק יצחק מגן על טענת ה' על עם ישראל **"בניך חטאו"** וטען שהוא מסכים לסבול חצי מעוונות עם ישראל, ומובן שמכונה שמו **"מליציד"**.

ואומנם ה' למרות שהתחייב בברית בין הבתרים שעם ישראל יגאלו בכל מצב, ובעצם הקב"ה יעלם מטומאתם כפי שהעלה את עם ישראל במט' שערי טומאה של מצרים, בכל זאת הקב"ה עושה זאת בכללים של כדן ומשפט.

וכפי שמצאנו לעיל בנביא ישעיה מג' ג' שלמרות שהקב"ה הבטיח לגאול את ישראל ממצרים בכל מצב, בכל זאת הקב"ה השתמש **בכופר נפש** שהמצרים ימותו בקריעת ים סוף במקום עם ישראל, **וכן במפלת סנחריב כוש מתו ככופר נפש תחת עם ישראל, וכן כתוב בילקוט שמעוני אחרי מות תקעו' שלעתיד הקב"ה יפיל כל עוונות עם ישראל על אדום**, וזאת למרות שכתוב מפורש **"אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר"**,

עניין הגלויות וגלות אדום הנמשכת כאלפיים שנה, מפורש בנביא ישעיה מה' **"למען שמי אאריך אפי לבלתי הכריתך: (י) הנה צרפתיך ולא בכסף בחרתיך בכור עני: (יא) למעני למעני אעשה כי איך יחל וכבודי לאחר לא אתן"**: ומפרש רש"י: **צרפתיך לא ע"י אור של גיהנם "בחרתיך" - בחרתי לך כור עוני כנגד אור**, ובפרשת ויצא לגבי סולם יעקב אכתוב בס"ד ע"פ **מדרש תנחומא, שיעקב לא רצה לעלות בסולם**, והעדיף שעם ישראל יתנקה בגלות.

ואולי בכדי שלא יהיה נהמא דכיסופא שנגאלים בלי **ניקיון כלל**, או שיעקב העדיף גלות מניקוי באש הגיהנום, ולמרות שגם לאחר ניקוי הגלות עדיין להגיע לגאולה ולירושת אר"י ועולם הבא חייבים זכויות, ואין זכויות!! ורק למען שמו באהבה הקב"ה מביא גאולה ועולם הבא לעם ישראל.

וכעין זה כתב תוס' רה' טז' **שיש נשמות שאפילו היו בן עדן אבל בשביל לזכות בחיי נצח בעולם הבא צריכים דין מחדש, וכתב שבפשטות הגיהנום מתקן וניקה כך שנהיו זכאים אח"כ לחיי נצח.**

ומי בעם ישראל שיזכה לגאולה השלימה?? והנה כתוב על הגאולה בספר ישעיהו **פרק סה' יג' "לכן כה אמר ה'**

וטהר לבנו - שמות

אבל בפשטות מי שהיה קרוב להקב"ה קודם הגאולה וקודם והשיב לב אבות על בנים הוא נכלל ב"יון צדיקים

יראו וישמחו", ובפשטות לעתיד לבוא גם אז כל אחד נכוה מחופתו של חברו, ולכן נשקיע בכל הכוח לחיי הנצח.

***ומשה היה רעה את צאן יתרו - גדלות משה בטיפולו בצאן

זאת לרדת ממרום מעלתו להתייחס לקטנות לצורכי הצאן, לצורכי בהמה, זה המבחן שעשה ה' למשה רבינו. **שכך** משה רבינו במרום גדלותו יטפל בעדינות ביהודי הרחוק והנמוך ממנו עד למאוד ובכל זאת משה יטפחו וידאג לו לפרטי פרטים בגשמיות וברוחניות כראוי.

ואכן אין סתירה בין המדרש לדברי הש"ך, שאכן מנהיגי ישראל היו רועי צאן הן לצורך חינוכם להנהגת עם ישראל והן לצורך בחינת התאמתם לתפקיד, והוא שידעו ויצליחו לרדת מרום מעלתם הרוחנית לשפלות האדם הקיים בקצה מחנה ישראל.

וכן כל מלמד ילדי ישראל, למרות שלפעמים הוא ברמה עצומה, בכל זאת עליו לרדת לצרכי תלמידו לפרטי פרטים בגשמיות וברוחניות כי בזה גדלותו לסבול את צאן קדשים ברמתם הנמוכה ומתוך אהבה עצומה.

ואדרבא זכות היא לצעירי הצאן שיקבלו ענק שבענקים שיטפל בהם ויחנכם, וכידוע **שהבעל שם טוב** קודם פרסומו העצום היה מלמד דרדקי, ואשרי תלמידיו הצעירים, ואשרי הדור שזכה שגדול כמוהו הצליח לרדת לצאן קדשים ולטפל בהם באהבה ולהעלותם באהבת ה' יוקדת.

ואשמח מאוד לדעת האם יש עדות כתובה מה יצא מתלמידי הבעל שם טוב שלמדו אצלו בילדותם בגיל הרך, כי בוודאי אמורים לצאת מהם אנשי שם.

שבת זכר ליציאת מצרים

השעבוד משה ואהרן נעלמו מעם ישראל כי לא היה להם כוח להשפיע.

ומתוך השפלות והחוסר אונים וחוסר התקווה המוחלט, באה הגאולה כמתואר ב**בניא ישעיה**, סא' יא' **במצודת דוד**, כי כארץ - כמו הארץ שמצמיחה רק לאחר ש**נרקב ונפסד הגרגיר הזרוע**, וכמו הגינה המצמיחה דברים הנזרעים בה רק אחר הפסד הנזרע, כך יצמיח ה' לישראל את הגאולה.

ולכן ביציאת מצרים התענגו שחזר להם העונג שבת שכה חסר להם עד שלא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, ועם ישראל העריכו ביציאתם ממצרים מאוד מאוד את מנוחת השבת הטובה לגוף ולנפש.

ושוב, כפי ש**משה תיקן** להם שילמדו בשבת שישתעשעו ברוחניות ובחיזוק האמונה, ולא סתם בטלה בשבת, ואכן שירי שבת קודש מחזקים את האמונה ומשעשים את הנפש, ביחד עם לימוד תורה בשבת קודש ובפרט חידושי תורה בשבת זה עונג שבת אמיתי, וזה השבת שתיקן להם משה לישראל במצרים אפילו עוד קודם מתן תורה.

לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם לאמר "פקד פקדתי אתכם

ישראל". וכמו שכתוב במדרש רבה שמות ג' ה' אמר הקב"ה למשה לך ואספת את זקני ישראל, ואמור להם "פקוד פקדתי" כי מסורת היא בידם מיוסף שבלשון הזה אני גואלם.

ומוסיף הש"ך שגם בידם של הזקנים היה מסור מספר השנים שישבו בגלות ומספר השנים שנשאר להם לשבת.

כתב הש"ך: כשהקב"ה רוצה להקים פרנס על הציבור עושה אותו קודם רועה צאן, כדי שיהיה מורגל במידת הרחמנות ותהיה לו בטבע, וכן אמר שלמה ע"ה (משלי כ"ז, כ"ג) ידוע תדע פני צאנך, פירוש אם אתה תרחם על הצאן אפילו שהם מכעיסים אותך שהם בורחים או שעסקיהם רעים. "עלות ינהל", אם עושה כן ודאי קנה שלימות מדת הרחמנות, עדרו של הקב"ה שהם ישראל ירעה.

אומנם במדרש רבה ב' ב' משמע שזה שימש כמו מבחן להתאמת משה רבינו, וה לשון המדרש: ואף משה לא בחנו הקב"ה אלא בצאן, אמרו רבותינו כשהיה מרע"ה רועה צאן יתרו במדבר ברח ממנו גדי ורץ אחריו עד שהגיע לחסות, כיון שהגיע לחסות נזדמנה לו בריכה של מים, ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו אמר אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא, עיף אתה הרכיבו על כתיפו והיה מהלך, אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך חייך אתה תרעה צאני ישראל.

כמו כן שאלני החברותא במנחת חינוך הגאון הרב אלדר נתנזון שליט"א מה גדלות משה בצאן, וכי חסר גויים רשעים אוהבי חיות יותר מבני אדם שמטפלים באהבה מרובה ובמסירות בהמות וצאן?! עיין ערך היטלר יש"ץ שליטף חיות ורעה יהודים??

עניתי לו יתכן שמשה נמדד בצאן האם הוא מסוגל ממרומי גדלותו הרוחנית שאפילו בלידתו האירו פניו מהשכינה וידע בקטנותו להרוג בשמות הקדושים ובכל

כתוב במדרש רבה א' כח', "יורא בסבלותם" ראה שאין להם מנוחה, הלך ואמר לפרעה מי שיש לו עבד אם אינו נח יום אחד בשבוע הוא מת, ואלו עבדיך אם אין אתה מניח להם יום אחד בשבוע הם מתים, אמר לו לך ועשה להן כמו שתאמר, הלך משה ותקן להם את יום השבת לנוח, ומה כוונת הלשון "תיקן", יתכן שהכוונה ככתוב במדרש ה'יח' שהיו לומדים במגילות בשבתות לומר שהקב"ה גואלם לפי שנחו בשבת, וע"פ מאור עיניים מספר קדמון שמשה נתן להם ספר איוב לזקן מזקני ישראל שבשבת יהיו קוראים להם נחומים מספר איוב, שאחרי הגזרות הקשות יש גאולה כפי שהיה אצל איוב, ובזכות הלימוד והאמונה בקדושת השבת שהיא מרגוע לנפש ולגוף זכו לגאולה, - ואם כן מובן שבקידוש אומרים זכר ליציאת מצרים כפשוטו - ואולי לכן מוסף מתחיל בלשון "תקנת/תכנת שבת", כי שבת זה תיקון ומנוחה לגוף ולנשמה ע"י התעלות באמונה ובתורה וכנ"ל.

אומנם בסוף בזמן קושי השעבוד כשאמר פרעה נרפים אתם נרפים - ותוכבד העבודה, פרעה ביטל להם את מנוחת השבת, וזה קושי עצום שנחסר להם מנוחת הגוף והנפש, וגם כתוב שבאותם ששה חודשים של קושי

בעל הטורים בשמות פרק ג פסוק טז כתב: פקד פקדתי אתכם - כמנין "פקוד" חסרתי לכם, וכפי שכתב בפרשת ויחי, שיש בזה רמז שמנין פקוד - 190 יוחסר מגזירה 400 שנה בגלות, וישאר רק 210 שנים גלות במצרים.

ובשפתי כהן - מוסיף, והיה חייב להודיע לזקני ישראל שהם גם כן שלוחים בדבר, כמו שכתוב: "ובאת אתה וזקני

וטהר לבנו - שמות

לאבן מוסיף הש"ך וז"ל, תאמר להם: השנים של הגלות נשלמו, ואיך נשלמו? כי "פקד פקדתי את העשוי לכם במצרים", וראיתי שכל השיעבוד והעינוי שהיה ראוי לבוא עליכם ב400 שנה כולם באו באלו 210 שנה.

ולכאורה כך גם מרומז בהמשך המדרש שמות ה' יג' שכתוב שם: במה האמינו? כי שמעו הפקידה, זהו שכתוב: "וישמעו כי פקד ה' את בני ישראל וכי ראה את עניי ויקדו וישתחוו". ויקדו – על הפקידה, וישתחוו – על כי ראה את עניי, דהיינו שהבינו חוץ מהקוד שהוא לשון כפולה של שורש המילה פקד, יש גם הסבר נכון ואמיתי להקדמת הגאולה ב190 שנה, וזאת מתוך קושי השעבוד.

ויתכן שהקב"ה בכוונה עשה זאת, בכדי שכאשר יגיעו החודשים האחרונים שלפני הגאולה שאז היה שיא קושי השעבוד שלא ניתן להם קש ותבן ולבנים אמרו להם עשו כמתכונת שבנו קודם כשסופק להם כל חומרי הבנייה, אז נזכרו עצמם הגלות בא מחמת קושי השעבוד, וקושי שעבודם האחרון בעת סיום השלמת שנת 210 היה חסד עמם לצמצם שנות הגלות.

ויותר מכן אפשר לומר, שלכן הקב"ה ברחמיו משך את משך 10 המכות על המצרים לשנה שלימה כמובא במשנה **עדייות פרק ב' משנה י'**, כי כך שוב הצטמצם סבלם של ישראל מקושי השעבוד שהיו בו קודם המכות, וירד שנה שלימה בו כבר כמעט או כלל לא השתעבדו למצרים, אלא ראו בנקמת ה' במצרים שהצרו להם, ולבם רחב ושמת, ויצאו ממצרים לא כעבדים מושפלים אלא בראש מורם.

מה ההבדל בין פקוד פקדתי לאהיה אשר אהיה

ויתכן, שעם ישראל למרות ההבטחה שעמו אנוכי בצרה, שהקב"ה בגלות יחד עם עם ישראל ככתוב בכל צרתם לו צר, בכל זאת עדיין עם ישראל פחדו מאוד מהגלות, בפרד שאכן רוב רובו של עם ישראל נפלו במכת חושך כי שקעו ברשעותם שנבעה מחמת הגלות.

אבל אותם משמעות ואותו מסר בהגשה חיובית כן מתקבל על הלב, והיות ובפקוד פקדתי זה בשורה על הסוף המושלם לגמרי, למרות שמקופל בחובו צרה קודם בכל זאת – סוף טוב הכל טוב.

ללמדנו שתמיד אפילו במצבים קשים - נבחר מילים בחכמה שיהיו נוחים לשומען ושקל לקבלם בשמחה אל הלב.

ובני ישראל פרו וישרצו ויקצו מפני בני ישראל

קודם רצוני להודות לתלמידי היקר שמואל לויני"ו מת"ת תורת אמת ב"ב בפרט ושאר כל התלמידים בכלל, שזכיתי השנה תשפ"ב לחדש לכתוב חידושים רבים בחומש שמות בזכותם ובכוחם תוך כדי חידוד הדברים יחד.

עם ישראל חזרה לארץ ישראל כשהם עדיין יחסית עם קטן, למה החליטו להעביד אותם בעבודת פרך? למה במקום להאיר פנים לעם ישראל, הם גרמו לכל הסיבות שעם ישראל ישנאו את המצרים וירצו נקמה במצרים על ההתעללות בעבודת פרך על לא עוול בכפם??

ויותר מזה, אם המצרים רואים שכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ, שיתכן שהכוונה שאם לפני העבדות היו יולדות ששה בכרס אחד, אבל לאחר גזירת העבדות זה נהפך ל60 בכרס אחד, בכדי להראות בדווקא למצרים שאתם רוצים למעטם על ידי עבדות קשה, אדרבא היא גורמת לריבוי עוד יותר עוצמתי – וכפי שמשמע בדברי רש"י, למה אז לא עשו שוב ישיבה להתבונן מה עושים עם בני ישראל, איפה טעינו? הרי העבדות לא פתרה את הריבוי אלא רק העצימה אותו? והיה להם לשבת להתבונן שיש כוח על טבעי שנלחם בתוכנית הזדונית שלהם, ובכל זאת

ולכאורה קשה שהרי זה לא בדיוק הלשון שאמר יוסף לאחיו, ששם כתוב "פקוד יפקוד", ואילו כאן כתוב "פקוד פקדתי"? **אלא** שלפי לשון המדרש ויחי נ' נד' זה מתורץ שהסימן הוא שהגואל ישתמש "בלשון פקודה מוכפלת", ולכן שינוי המילים אינו משפיע.

אומנם עדיין קשה שאם הכוונה שהזקנים ידעו את הקוד, ולא כפי המדרש רבה שמות ה' יג' שיוסף גילה לאחיו ואשר גילה לבתו סרח שהיא היחידה שנשארה חיה בעת בא משה והיא אימתה את דבריו שזה הקוד, אלא כפי משמעות המדרש בשמות ג' ח' שהזקנים גם ידעו את הקוד, אם כן מה היה קורה אם אחד מהזקנים היה מבשר בשקר על הגאולה ואומר פקוד פקדתי, איך הוא יוכיח שאכן הוא הגואל, ואם כן אין הקוד חזק כל כך??

וכפי שהמדרש רבה שמות ה' א' כתב שבכדי שהקוד יהיה עוצמתי ואמין לחלוטין, לכן משה נותק מבית אביו שנים רבות, בכדי שלא יאמרו שמשה משתמש בשקר בקוד שנמסר לו מאביו, בטענה שיוסף מסרה ללוי, ולוי לקהת, וקהת לעמרם. לכך נתלש משה מבית אביו שנים רבות וארוכות מילדותו, ומזה מוכח שהקוד אמור היה להיות עוצמתי וחד וברור ובלי מקום להסתפק בו באמינות האומרו.

ונראה שלמרות שהזקנים ידעו את הקוד שזה לשון פקידה כפולה, בכל זאת לא ידעו את הסבר כפילות לשון פקוד אפקוד – או פקוד פקדתי, וגם לא ידעו לפרש איך אכן מגזירת 400 שנה ירד 190 שנה שלמעשה היו במצרים רק 210 שנים, ולמרות שזה מרומז במילה פקוד וכפי שכתב בעל הטורים, בכל זאת הגואל היה צריך להסביר מה הטעם שהצטמצמו שנות הגזירה,

כתב רש"י שמשם טען להקב"ה שלא כדאי לומר לעם ישראל "אהיה אשר אהיה" שמשמעותו שהקב"ה יהיה עמם גם בגלות הבאה, כי הידיעה שצפוי עוד גלות היא תשבור את רוח עם ישראל, והקב"ה הסכים עמו ואמר לו "אהיה שלחני".

וקשה, שהרי פקוד אפקוד לפי המדרשים מכילתא דרבי ישמעאל בשלח – מסכתא דויהי, פתיחתא יש במשמעותו עוד גאולות מלבד גאולת מצרים, וממילא משמע שיקדמו צרות קודם אותם הגאולות??

יש לתמוה, שמשמע בפסוק **שבני ישראל פרו וישרצו** שהתרבו 6 בכרס אחד מעל הטבע עוד קודם שקם מלך חדש במצרים אשר לא ידע את יוסף, ומצד שני כתוב אחרי הגזירות ש"כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ", ומשמע שהעינוי הוא שגרם לריבוי עם ישראל מעל הטבע?

כמו כן קשה שמשמע לכאורה מהפסוקים שהריבוי מעל הטבע של עם ישראל גרם למצרים לפחד מעם ישראל שמתרבה ויקום עליהם למלחמה ויגרשם ממצרים, ואם כן למה הקב"ה עשה ניסים שיוולדו כל הרבה יהודים מעל הטבע הרי זה כביכול גרם לאנטישמיות?? וכפי שמתואר בפסוק "ויקצו מפני בני ישראל"??

ונראה לתרץ, שאכן המצרים שונאו את עם ישראל גם בלי הסיבה של התרבות עם ישראל מעל הטבע, וההוכחה היא, כי אם אכן הפחד שלהם היה אמיתי, למה לא גירשו את

וטהר לבנו - שמות

ישראל שיגנו על מצרים כפי שיוסף הגן ודאג למצרים בשלימות **כפי שהרחבתי בפרשת ויגש** על תוכנית יוסף לכלכל את מצרים בימי הרעב שהיא לשם ולתפארת.

ולכן מופיע **בהגדה של פסח** על הפסוק בפרשת כי תבוא, המספר בקצרה את סיפור יציאת מצרים, **"וירעו אותנו המצרים"** כמו שנאמר **"הבה נתחכמה לו"**, שהתברר כאמור קודם, שהפחד מפני בני ישראל היה נובע מאנטישמיות עטופה במילים של ביטחון האומה, והכל שקר וכזב, אלא רשעות אמיתית ושנאה תהומית לעם ישראל.

למה לא מופיע שמה של בתיה בתורה??

כך משה לא היה בבית הוריו, ובעצם עד גיל 12 אחד כמו משה רבינו שאור השכינה האיר עליו בילדותו כשנולד ובתיבה, יכול היה לקבל המון תורה וידע וכן את הסוד של פקוד פקדתי מאביו, ובפשטות הכוונה, שעד גיל 12 משה היה בבית פרעה ולא ידע שהוא בן עמרם, וכשגדל כנראה בגיל 12 ע"פ מדרש זה ויצא לאחיו, מיד ביום השני ליציאתו לאחיו כבר נודע דבר הריגתו את המצרי, ומיד היה על משה לברוח למדיין עד זמן הגאולה.

ואם הקב"ה דואג לסוד שיהיה מושלם, כך הקב"ה דאג שהסוד של בתיה שהתגיירה כביכול יהיה מושלם, ואכן גם כשהתברר לפרעה שמה הינו יהודי, ובעצם בתו הכניסה לארמון פרעה את מושיען של ישראל וגידלה אותו כבן, בכל זאת האבא לא הצליח לגלות שבתו התגיירה ולכן הצילה ילד יהודי, וכך גם חייה ניצלו.

מה זה אותות ומופתים

ואולי היות וכל ה3 האותות למרות שהם שינוי הטבע במידי בכל זאת מטרתם להראותם ולעשותם בעתיד, לכן שייך בזה רעיון של גילוי עתידות מלבד שינוי הטבע במידי, שמה יעשה בעתיד ויצליח לבצע שוב את המופתים בלי שה' יהיה עמו כמו בעת הציווי, וכמו כן הקב"ה קבע כוח עתידי במטה שיהיה כוח לעשות את המכות, כפי שהיו חרוטים עליו **בר"ת דצ"ך עד"ש באח"ב** - מדרש רבה ח' ג'.

וייתכן שיש יותר גדלות ועוצמה וחיזוק האמונה בבורא עולם ובהשגחתו בגילוי העתידות, יותר מאשר מופתים שהם נעשים תכף ומיד, כי גם קוסמים ומכשפים פעלו תכף ומיד, ולכן פרעה ביקש ממושה שיסיר את הצפרדעים מהיום למחר, ולכן מודגש יותר האותות מאשר המופתים.

מאז באתי לדבר בשמך הרע לעם

לתיקון היה כשנצטווה לדבר בשם ה' לאבן שיוציא מים כדיבורו בשם ה'.

ובכל זאת משה נכשל ודיבר לאבן הלא נכונה ומרוב לחץ הכה את הסלע, ולא קידש שם שמים להוציא מים על ידי דיבור בשם ה', לכן נקבע עונשו ולא עזר שהתחנן לה', ולפי"ז מובן שבחטא העגל מרומז שמה יכניס אותם לא"י, כי עדיין לא נקבע עונשו של משה, ומשה יכול היה לבטל את הגזירה אם היה מתקן ומקדש את ה' במי מריבה..

ויבקש להרוג את משה

אבל משה רבינו לא סיפר זאת לפרעה בכדי להציל נפשו, כי לא רצה לספר לשון הרע על אותה איש שאנוסה הייתה, ובסופו של דבר הבן של אותה אישה שמה רבינו חס על כבודו יצא וקילל כשיצא חייב בבית דינו של משה ולא חשב שמה חס על כבודו ועל כבוד משפחתו והסכים למות ולהיות שנים בגלות עבור כבוד משפחתו.

ותודתי לתלמידי יצחק מרדכי זלושינסקי מכיתה ז' ת"ת תורת אמת ב"ב, שבזכותו הגעתי לחידוש זה.

המשיכו ברוע של השעבוד ולא ישבו להתבונן שוב, כי היה נוח להם להתעלל ביהודים ברשעות.

וממילא הוברר הדבר למפרע, שלא הפחד של ריבוי העם זה גרם להם להעביד את עם ישראל, שאולי יש מקום להתחשב בהם קצת שרוצים להגן על עצמם מכל סכנה אפשרית, אלא **הוברר שיש כאן שנאה לעם ישראל**, וכפי שכתוב עוד לפני שישבו לגזור גזירות, **"ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף"** - ופרש"י עשה עצמו כאילו אינו מכיר את יוסף, שלכן לא רצה לחשוב טוב על עם

כך שאל אותי החברותא **במנחת חינוך רבי אלדר נתנזון שליט"א**, מדוע צדיקה כזו בת פרעה שהתגיירה מעצמה בלי שהחזירו אותה בתשובה, ומסרה נפשה להציל ולגדל את משה רבינו, מדוע לא זכתה שמה ייכתב בתורה ורק מוזכר שמה בכתובים **בדברי הימים א' ז' יח'??**

נראה לתרץ שהתורה רוצה להמחיש לנו את הסכנה בה הייתה בתיה שהתגיירה והצילה את מושיען של ישראל, שחיה כיהודיה בסתר ממש, עד כדי כך שכל נערותיה משרתיה מתו שלא יגלו את סודה כשהיא טובלת לגירותה, ושלא יעידו שהצילה נער יהודי.

ומשמע קצת כן **במדרש רבה שמות ה' ב'** שלכן נתלש משה מבית הוריו בגיל 12, שלא יגידו ששמע את הקוד פקוד פקדתי מעמרם אביו ששמע קהת וקהת מלוי - ואם עד כדי

הרמב"ן דברים לד' יא', כתב **שאותות** זה גילוי עתידות, **מופתים** זה שינוי הטבע תכף ומיד כמו המקל שנהפך לנחש, ואם כן צ"ע למה ה3 אותות שנתן ה' למשה המטה שנהפך לנחש והיד נצטרעה והמים שנהפכו לדם, שהם שינוי הטבע נקראים אותות ולא מופתים??

כמו כן שמתני לב שבמטה כתוב **"ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האתת"** - ד' יז', ואילו כלפי היד כתוב **"ראה כל המפתים אשר שמתני בידך - ד' כא'??"** ולכאורה לפי **הרמב"ן קשה וכי גילוי עתידות עושים דרך המקל?** ואכן הרמב"ן כתב שרק אות אחת נצטווה משה במטה, והוא הפיכת המטה לנחש, אלא ע"ש הניסים שיעשה משה במטה בעתיד לכן כתוב **"אותות"** לשון רבים.

משה רבינו טען שיש חילול ה' כשדיבר לפרעה ולא עזר רק נהיה גרוע יותר, ובעצם בטענתו זו היה חילול ה' עד כדי כך שביקשו מלאכי השרת להרוג את משה, ומשה נענש על זה שהקב"ה אמר לו **"עתה תראה"** ולא תראה בניסים של כיבוש לאי מלכים בארץ ישראל, כי לא תיכנס לארץ.

אבל עדיין הקב"ה מרמז לו שיש תיקון לחטאו, שעוון חילול זה יתוקן בקידוש ה', כמופיע בתחילת פרשת וארא, שה' אמר לו **"אני ה'"**, שתחזק את קידוש ה' בעולם, והזמן

יש לעיין למה נגזר דינו של משה למות בחרב פרעה? היה לו לטעון את האמת שהמצרי הראשון ויחידי שעשה עבירה עם אשת איש יהודי ולכן המצרי היכה את היהודי כשגילה סוד נורא זה, מכות נמרצות בכדי להורגו, ולא הייתה ברירה ולכן משה הציל את היהודי מיידית מרודפו.

וטהר לבנו - שמות

ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו

והתשובה לכך נראה שהיות ומשה רבינו היה בגובה 10 אמות, בפשטות יחסית כשהיה תינוק הוא היה גדול יותר משאר בני גילו, ולכן פרעה היה בטוח שמשה נולד הרבה לפני הגזירה, הרבה לפני אותו יום בו נולד מושיען של ישראל, ואולי לכן בתיה לא חששה להכניסו לבית פרעה.

ואכן כתוב שכאשר משה בכה בתובה למרות שהיה תינוק קולו היה כקול נער שכך לא יחשוד פרעה שהוא תינוק גבוה כבני הרפאים שהיו בדורו. – ויישר כוח לתלמידי היקר יוסי מאיר מכיתה ז' תורת אמת ב"ב

וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה – נצטרע פרעה

ואולי זה הכוונה שעם ישראל נאנחו מן העבודה, וכי מה הקשר עבודה!! הרי בכו על שרוצחים את ילדיהם, אלא אולי הכוונה שנאנחו שעושים את ילדיהם לעבודה זרה של מולך.

ותחילה הייתה סבור שעם ישראל למרות שעבדו עבודה זרה בכל זאת לא האמינו בפרעה שהוא אליל כי ידעו שהראיה של פרעה שהוא אליל בכך שהנילוס עולה לקראתו, זה רק בגלל ברכת יעקב שבירך בזה את פרעה.

אבל בעצם כל עבודה זרה שקר הוא, ועם ישראל חונק מימי יעקב שאין ממש בעבודה זרה, ובכל זאת היצר החטיאם לעבוד עבודה זרה.

ולכן יתכן שעדיף לפרש שעם ישראל לא רצו להיטמאות יותר בטומאת עבודה זרה ולא להקריב ילדיהם למולך אפילו לא לפרעה אלא אפילו לא בין 2 מדורות שזה המולך הרגיל.

והקשה תלמידי היקר ישכר גולדברג ני"ו שאיך יתכן שעם ישראל היו במט' שערי טומאה ובכל זאת לא נטמאו במולך שהיא שיא העבודה זרה, וא"כ אולי נחסר במט' שערי טומאה??

ותירצתי לו, שהנה כתוב שעם ישראל לא חטאו בזנות שהיא מאבות הטומאה של דורינו, וגם לא בלשון הרע, ובכל זאת הם היו שקועים במט' שערי טומאה גם בלי טומאות מרכזיות אלו.

ואכן מצאנו בנביא הושע פרק יג' פסוק ב' "הם אמרים זבחי אדם עגלים ישקון", שעבודת המולך היא שיא העבודה זרה ומי שמנשק עבודה זרה קטנה שהכין בבית זה שווה לערך הגבוה ביותר של ע"ז כעבודת המולך – מצודת דוד.

ויישר כוח לתלמידי היקרים השותפים במאמר זה: מאיר בולג, ציון בירמן, דניאל זרחן, אשר קוק ני"ו

ויזכור אלוקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב

הקדושים, ולכן הקב"ה חייב לגאול את בני האבות מהגלות.

וכפי שפירשתי מה שאומרים בתפילה וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה, והגאולה אכן רק למען שם ה' כמבואר בתורה שיגמר זכות אבות לפני זמן הגאולה, אבל בכל זאת הקב"ה זוכר חסדי אבות להחשיב אותנו כבני האבות למרות מרחק הדורות וההבדל הרוחני העצום.

ברגע שבתיה בת פרעה באה עם תינוק שמשתה מהנילוס לבית פרעה, בטוח שפרעה שאלה אותה מי זה ומאיפה לה תינוק זה, ובפרטות היא ענתה לו שהוא גוי, וכך פרעה לא הרג את משה.

אבל עדיין קשה שהרי רש"י כתב שהיות וחרטומי פרעה אמרו שהם לא יודעים אם מושיען של ישראל יהיה מן היהודים או מן הגויים, לכן באותו יום שנולד מושיען של ישראל גזר פרעה לזרוק את כל הילדים ליאור בין יהודים ובין גויים, ואם כן למה הסכים פרעה לגדל תינוק למרות שהוא גוי הרי יתכן שהוא מושיען של ישראל??

כתב רש"י שפרעה לא מת ממש שא"כ למה עם ישראל נאנחו והצטרעו הלוא באבוד רשעים רינה, אלא שפרעה נהיה מצורע החשוב כמת, ורחץ לרפואתו בדם של ילדים יהודים, ולכן בני ישראל נאנחו וצעקו.

ושאלו תלמידי היקרים מכיתה ז' ת"ת תורת אמת ב"ב שהרי פרעה עשה עצמו אליל שאפילו אינו נזקק לצאת לצרכיו, ולכן התאפק יום יום במשך שנים, ורק פעם ביום בהשכמת הבוקר מוקדם היה עושה צרכיו בנילוס כדברי רש"י.

ואם כן היה לפרעה להצניע עד כמה שאפשר את מחלתו שהצטרע, ובוודאי לא לרחוץ בדם ילדים יהודים שנוזקו והתפרסם הדבר ביותר??

וראיתי תשובה בספר באר בשדה שפרעה טען שהאמבטיה של דם הילדים היה כהקרבנות מולך לעבודה זרה, ואולי כלול בתשובתו שפרעה טען שהוא האליל אינו חולה אלא הוא מייצר כאן חיבור עם ישראל בעוצמה לעבודת המולך שהיא העבודה זרה בעוצמה החזקה ביותר.

ויתכן שעם ישראל בכו כי לא רצו לעבוד עבודה זרה של מולך, ולמרות שעם ישראל עבדו עבודה זרה במצרים והיו שקועים במט' שערי טומאה בכל זאת לא רצו להכעיס עוד יותר את בוראם, כיוסף משיתא

שמובא בילקוט שמעוני בראשית קטו' שהרומאים לא העיזו להיכנס לבית המקדש, אמרו מי שיוציא הדבר הראשון שלו יהיה, ויוסף העיז והוציא את המנורה, טענו לו הרומאים אין דרכו של אדם פשוט להשתמש בכלי כזה מפואר, תן לנו את המנורה וכנס שוב וקח לך חפץ אחר, ואז יוסף משיתא סירב! ואמר: די לי שהכעסתי את בוראי פעם אחת!! ופיתו אותו ולא עזר בסוף עינו אותו ומת ביסוריים, יצאה בת קול ואמרה "יש קונה עולמו בשעה אחת".

יתכן שהיות וכאמור במאמר הקודם שעם ישראל למרות שחטאו בעבודה זרה בכל נעצר ולא רצו לחטוא יותר, ובכך בעצם הם גרמו לפרעה בושות שהוא נחלה ולא הצליח להחטיא את עם ישראל בשיא העבודה זרה שהיא עבודת המולך.

לכן "ויזכור אלוקים" – ולכאורה תמוה וכי יש שכחה לפני כסא כבוד? אלא זה עורר זכות אבות שבכך עם ישראל התחבר לאבות הקדושים שיחשבו כבני האבות

וְטָהַר לִבּוֹ - שְׁמוֹת

שמעתי שמעתי

ואומר הקב"ה למשה **לכן "ועתה לכה אשלחך אל פרעה"**, שלמרות שלפי חשבון פשוט לא נשלם 400 שנה במצרים, בכל זאת בגלל קושי השעבוד אני שולח אותך עכשיו לפרעה לגאול את ישראל.

ואכן בלשון **"ועתה"** אמר הקב"ה למשה תשובה על שאלתו מדוע היה קושי השעבוד בעקבות שליחות משה לפרעה במקום שיהיה טוב לישראל, וענה לו הקב"ה **"עתה"** תראה, שעכשיו יגיע הגאולה במקום בעוד 190 שנה לפי החשבון הפשוט של 400 שנה שאמורים להיות בפשטות במצרים ולא מלידת יצחק וכאמור קודם.

והקשה תלמידי היקר שמואל קרמר נ"ו שאיך יתכן שהקב"ה גזר 400 שנה ובסוף זה לא כפשוטו אלא בפלפול שזה מתחיל מלידת יצחק??

ועניתי לו שכמו שהשעבוד השתנה מהפשטות של העבדות שנגזרה כי נהיה קושי השעבוד, כך אורך השעבוד השתנה מפשטותו ונחשב מימי יצחק, והוסיף **תלמידי היקר מאיר בולג נ"ו** שהקב"ה ידע שכך יהיה אז בעצם זה היה הגזירה מלכתחילה.

וכי אוציא את בני ישראל ממצרים

ואולי משה רבינו בכוונה טען זאת כי רצה לשמוע מהקב"ה שמגיע להם גאולה גם בלי שיש בידם זכויות, וכך יזכו רבים מעם ישראל לצאת ממצרים, ולולי זאת יתכן שבמכת חושך היו מתים יותר יהודים ואולי רק שבת לוי היו יוצאים כי לא פסקו ללמוד תורה גם במצרים ורק להם היו זכויות.

הקב"ה אומר למשה **בפרק ג' בפסוק ז' "ואת צעקתם שמעתי"**, ולאחר מכן בפסוק ט' כתוב **"ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי, וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם"**, ולכאורה מדוע כתוב פעמים **שמעתי?**

ובהגדה של פסח דרשו **"ואת לחצנו"**, זו הדחק. כמה שנאמר, **"וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם"**, ולכאורה הכוונה לקושי השעבוד שפרעה הכביד כשכעס על משה שביקש לשחרר את העם ל31 ימים, ודרש מעם ישראל להשלים את אותו הספק ואותו מתכונת האבנים בבניה גם כשהפסיקו לתת להם חומרי בנייה, וכשהיה חסר דחסו המצרים תינוקות יהודיים בבנייה.

ובעצם וכפי שכתוב **במדבר רבה** שה' אמר למשה שיהיה קושי השעבוד בכדי לצמצם את אורך הגלות שבמקום 400 שנה במצרים זה יצטמצם ל210 שנים, ולכן כתוב כאן כפילות **שמעתי**, כי ה' שמע את העבר שצעקו על העבדות ועל גזירת הבנים שזרקו ליאור ועל שחיטת התינוקות באמבטיה של פרעה המצורע, וגם שמיעה על העתיד כאשר יהיה קושי השעבוד.

כתב רש"י שמשה טען להקב"ה וכי באיזה זכות עם ישראל יוצא ממצרים? ולכאורה זה פלא מדוע משה רבינו כביכול מקטרג על עם ישראל שלא מגיע להם גאולה? והנה הקב"ה ענה למשה שאכן כרגע אין להם זכויות, אבל בזכות העתיד שיקבלו תורה זה משפיע שיזכו עכשיו לגאולה.

וכי אוציא את בני ישראל ממצרים – לא הזכיר שחטאו בלשון הרע

העתידיה השלימה כפי שכתבתי במאמר על גלות מצרים, קודם.

וא"כ הלשון הרע שדברו דתן ואבירם זו לא הסיבה לאורך גלות מצרים, כי הגלות גזירה היא ולא כעונש, אבל בכל זאת שאל משה רבינו את ה' האם צריך זכויות לצאת מהגלות שבאה כגזירה ולא כעונש.

וענה לו הקב"ה שמי שיתחבר למטרה של הגזירה הוא יזכה לצאת מהגלות, ולכן כל מי שיקבל עליו להיות עבד ה', ככתוב **"זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה"**, הוא יזכה לצאת מהגלות, מה שאין כן רוב רובו של עם ישראל שמתו במכת חושך שלא רצו לעבוד את ה', למרות שראו במצרים את כוח ה' במכות הניסיים ומה שהפלה ה' בין המצרים לעם ישראל.

ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים

שהזקנים ישמטו ולא יכנסו עמו לפרעה מרוב הפחד שפחדו מפרעה, ולכן בסופו של דבר משה לבד (ואהרן) בלי הזקנים נכנס לפרעה, ומשה ואהרן כאחד נחשבו.

משה רבינו כאן למרות שטען שאין לעם ישראל זכויות לצאת מהגלות, בכל זאת לא הזכיר שלא מגיע להם גאולה בגלל לשון הרע כפי שטען בצעירותו בעת שהרג את המצרי כשנודע הדבר לפרעה, שאז אמר משה **"אכן נודע הדבר"** וכדברי רש"י שלכן עם ישראל בגלות בגלל לשון הרע.

ויתכן שמשה הבין שעם ישראל בגלות מצרים זה לא בגלל חטא שחטאו שאז אם יהיו באחדות ובשלום תבוא הגאולה, שהרי ב17 שנה שחי יעקב במצרים שהתחיל הגלות ונחשכו עיניהם של ישראל, בכל זאת אלו היו שנות חייו המושלמים של יעקב, כי בשנים הללו עם ישראל כולו חיו יחד באחדות ובלי לשון הרע, ובכל זאת לא הייתה גאולה לעם ישראל, ואפילו שביקש לגלות את הקץ נשכח הדבר ממנו, כי גלות מצרים זו גזירה לא כעונש אלא כחשבון נפלא לגאולה

יש לעיין למה כתוב **"ובאת אתה"** שנשמע ככפילות במקום שייכתב **"ותבוא עם זקני ישראל"** או **"ואתה וזקני ישראל תבואו"**, ואולי כאן רימז לו הקב"ה

ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב וניצלתם את מצרים

עבודה ופקידים של המלך בבניה של פיתום ורמסס), אלא גם ליהודים שהם משרתים צמודים אליהם שמרגישים אדונים עליהם 24 שעות בימימה, בכל זאת

תלמידי היקר מאיר בולג נ"ו טוען שבפשטות הכוונה של הפסוק שהמצרים ישאלו כסף וזהב לא רק ליהודים רגילים שהם עבדי מצרים בכללי (למנהלי

וְטָהַר לְבָבוֹ - שְׁמוֹת

והחידוש הוא שיש ניצול מושלם מצרים כדברי הפסוק, שכביכול יהיה כאן גזל של כבשת הרש, שגם מהשפחה הענייה ישאילו היהודים את תכשיטיה הבודדים, כי גם השפחות המושפלות במקום להיות אחים לצרה שיתמכו בעם ישראל, גם הם התעללו בעם ישראל, ולכן גם בכור השפחה והשבי מתו במכת בכורות וכדברי רש"י שם.

ונעצם במקום גזל כבשת הרש, יש כאן גזל כבשת הרשע.

משה נענש בצרעת

שלא אמר לשון זה לפני הקב"ה, וא"כ מדוע נכשל משה שלשון הרע על עם ישראל שטען שהם לא יאמינו לו?

וייתר קשה מדוע נחשב זה ללשון הרע, הרי עם ישראל כבר נכווה מנון שטען לבני אפרים שהוא הגואל והוציאם קודם הזמן ומתו כולם, וממילא מטבע הדברים עם ישראל יהיה זהיר יותר ולא ימהרו להאמין לאדם שטוען שהוא הגואל?

ואכן גם הקב"ה בעצמו נתן למשה כמה סימנים ואמר למשה שאם לא יאמינו לאות הראשון יאמינו לשני ואם לא אזי יאמינו לשלישי, וא"כ מה הטענה נגד משה שטען אולי לא יאמינו לי?!

אלא התשובה לכאורה כפי שכתבתי קודם בד"ה שלח נא ביד תשלח, שהסימן העוצמתי ביותר שמשה אכן שליח ה', הוא הסימן שמשה לקה בצרעת כעונש, וסימן שהשליח בעצמו מספר על שנענש זה הכי מתאים להוכיח לעם ישראל שמשה הוא שליח ה', והקב"ה גלגל זאת כי בזה משה טוען לעם ישראל הנה נענשתי על שפקפקתי בעם ישראל, ואת לא גדלותי ולא את כבודי אני מחפש בשליחות, כי את קלוני ברבים גליתי בתחילת שליחותי.

משה מגמגם מדוע לא ריפאו ה'?

מורה אני דברי לתוך פיד כמו חץ כד"א (שמות יט) או ירה יירה, ר' סימון אומר בורא אני אותך בריה חדשה.

דהיינו שה' רצה להוכיח מדיבור של משה עצמו שהוא מדבר מתוך נס כי הוא שליח נאמן של ה', ועד כדי כך בעת שדיבר היה כבריה חדשה, ואולי מה שדיבר אהרן אחר משה כי משה דיבר בקצרה כפי שקיבל מה' ואילו אהרן הטעים את הדברים באריכות כמבואר ברמב"ן ז"ל: והיה הוא יהיה לך לפה. לדבר בהסבר דבר ה' וביאורו וכוונתו.

אלכה נא ואשובה אל אחי אשר במצרים ואראה העודם חיים

לא הולך להסתכן ולסכן גם את משפחתו, ואולי לכן כתוב קודם שלקח את משפחתו ורק אחר כך כתוב שלקח את מטה ה' בידו.

וארבע תשובות בדבר למה לא סיפר ליתרו את האמת, א. שאם משה היה אומר ליתרו שנשלח ע"י ה' לגאול את עם ישראל שמא יתרו יה מתווכח עמו ארוכות האם יש ה' וכו' וכך הגאולה תתעכב.

ב. אם היה מספר ליתרו שהולך לגאול את ישראל שמא יתרו היה מסרב להתיר את שבועתו כי לא ירצה שחתנו יסתכן.

ג. שמשה חשש שלמרות שהגאולה מובטחת גם בלי זכות אבל שמא יגרום החטא וזה יבטל את הגאולה ויעכבה לעוד 190 שנה, ולקמן נוכיח על פי תשובה זו חידוש נפלא.

גם לעבדיהם ומשרתיהם ישאילו המצרים למרות ההשפלה שבדבר.

אומנם רש"י כתב, מגרת ביתה - מאותה שגרה עמה בבית, ולכאורה לא מובן מה הוסיף כאן רש"י?

וייתכן שכוונת רש"י לא מהגבירה בעלת הבית המצרית, שא"כ היה צריך להיות כתוב "מאותה שגרה בביתה", וגם מה צורך לרש"י לציין זאת, אלא ייתכן וכוונת רש"י "לשפחה המצרית" או מעם זר שגם היא גרה עמה בבית של הגבירה.

הקשה תלמידי יעקב משה חורווינסקי נ"ו שהרי אין עונשין אלא א"כ מזהירין, ולמה משה נענש בצרעת כשדיבר לשון הרע על עם ישראל שטען שאולי עם ישראל לא יאמינו שהוא שליח ה'?

ותרצו התלמידים היקרים מת"ת תורת אמת ב"ב שהרי האבות קיימו את כל התורה קודם שניתנה ומזה למד משה איסור לשון הרע, אבל אם משה בגיל צעיר מאוד גדל אצל פרעה ולא למד תורה אם אביו לפי חלק מהמדרשים שלכן האמינו שאמר את סימני הגאולה - רבה ה' ב', אבל האמת משה רבינו הרג את המצרי בשם המפורש וא"כ הוא ידע את התורה כי שכונה הייתה עמו מקטנותו ויל"ע.

אבל התשובה הפשוטה היא ע"פ החזקוני בראשית ז' כא' שהקשה ואם תאמר איך נענשו דור המבול מאחר שלא נצטוו על המצות? ותירץ שיש כמה מצוות שחייבים בני אדם לשמורן מכוח סברת הדעת אעפ"י שלא נצטוו.

אבל הקשנו בשיעור שאם משה רבינו לא טען להקב"ה מה שטען בצעירותו שעם ישראל בגלות בגלל שיש בהם מדברי לשון הרע, רק טען שאיך יגאלו בלי זכות, לכאורה זה מלמד שמשה תיקן את מה שטען אז כנגד עם ישראל, בכך

שאל תלמידי היקר חיים קראוס נ"ו מדוע למרות שמשה משוחח עם הקב"ה על בעיית גמגומו למה בכל זאת הקב"ה לא ריפאו?

והתשובה היא כדברי המדרש רבה ג (טו) ויאמר ה' אליו אני עשיתי ואם אני חפצתי שתהיה איש דברים תהיה, ורצוני לעשות בך נס שבעת שתדבר יהיו דבריך נכונים (חדים וברורים) כי אני אהיה עם פיד, רבי אבהו אמר

משה מבקש רשות מיתרו שיתיר לו את הנדר שיוכל לחזור למצרים, ומשה אומר ליתרו כי הוא מתגעגע למשפחתו, ולכאורה קשה למה לא סיפר ליתרו את האמת שה' שלחו לגאול את עם ישראל?

כמו כן קשה למה יצא שבהתחלה משה יצא עם אשתו וילדיו ובסוף חזרו על פי עצת אהרן? ועל זה אפשר לענות בפשטות כי בכך הרוויחו שציפורה עשתה ברית מילה לגרשום, ואילו בבית יתרו לא הייתה ציפורה מעזת ללכת נגד דעת ורצון אביה שקבע שגרשום יהיה בנתיים לעבודה זרה עד שיוגיע לאמת, ואולי כי אם משה היה יוצא לבד יתרו היה חושש שמא בורח הוא ועוזב את משפחתו לגמרי,

אז שמא הוא הולך למטרה מסוכנת כגון לגאול את ישראל, אבל כשהוא לוקח עמו את אשתו וילדיו זה מראה שהוא

וַתְּהִי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂמֹת

השלום, שלמרות שדעותיו שונות קיבלו אותו כמו שהוא כי ידעו שהוא איש אמת ושלוש ולא בעל אינטרסים.

וַרְאִיהָ לדבר שמצאנו שצאצאי יתרו גרו בישראל והיה להם שלום עם שונאי ישראל כמו הסיפור עם יעלאשת חבר הקיני שהרגה את סיסרא שר צבא חצור שנלחם בישראל, כי שלום היה למשפחתה עם מלך חצור לכן סמך סיסרא עליה כשברח כשהפסיד את הקרב מול ישראל.

כי מתו האנשים המבקשים את נפשך

לגאול את ישראל, ובכלל הם שבת לוי שאינם בגזירת העבדות, בכל זאת אולי חשש אהרן שמא יגרום החטא ויל"ע.

לכן אמר לו הקב"ה שאין חשש מדתן ואבירים שמחמת עניותם אין דבריהם נשמעים כמת, ושום יהודי לא ישמע את דבריהם, ורק משה ואהרן שהיו ענווים מכל האדם שמעו והתייחסו לדברי דתן ואבירים והתפעלו מהם, מרוב ענוותם, ואילו שאר בני אדם לא הקשיבו להם כלל.

ויישר כוח לתלמידי היקרים אשר קוק ושמואל זלוניק ויעקב ניסן קראוס ני"ו על חלקם בחידוש נפלא זה.

ותלמידי היקר משה יהודה שטול ני"ו טען שאולי משה חשש שמא דתן ואבירים יקשו את לב פרעה, וטענתי לו שאדברא שיקשו ובכך ירבו המכות על פרעה כפי שכתוב במדרש שדתן ואבירים שכנעו את פרעה לרדוף אחר בני ישראל ובכך גרמו לנס קריעת ים סוף.

אבל לאחר מחשבה צודק תלמידי היקר, שאם פרעה במהלך מכות מצרים יקשה את לבו בגלל עצת דתן ואבירים, זה עלול לגרום חילול ה', שפרעה יטען שיהודים היטו את לבו הטוב, ואם מגיע עונש זה לדתן ואבירים ולא לפרעה, וחילול ה' יכול לעכב את הגאולה.

ואולי לכן נפתח הים במיוחד לדתן ואבירים ברגע אחרון עוד לפני שנכנסו המצרים וטבעו, כי כך התקדש שם ה', שדתן ואבירים עברו לצד ישראל ועזבו את המצרים עוד לפני שטבעו המצרים בים, וזה לימד את פרעה וחילו וגם את היהודים עד כמה כוח התשובה, שברגע האחרון גם מסית ומדיח, יכול לחזור בתשובה,

ואם בכל זאת פרעה וחילו הקשו את לבבם, אשמתם המלאה היא, ואין להם לתלות זאת בדתן ואבירים.

למה יצא משה חייב בדין של פרעה

מוות על משה, ואם כן מה טוען ה' למשה על הצלחתו בדיבור עם פרעה במשפט?!

אלא נראה לתרץ שמשה לא סיפר לפרעה את הסיבות האמיתיות למה הרג את המצרי, כי משה רבינו לא רצה לספר לשון הרע על אשה יהודיה שנאנסה על ידי המצרי, ובכך יש בושה לכל שבת דן, בפרט שזה היה מקרא יחידי בעם ישראל כדברי רש"י על הפסוק **"ושם אמו שלומית בת דברי"** - שבחן של ישראל שפרסמה הכתוב לזו, לומר שהיא לבדה הייתה זונה, ויש מדרש שהיא אשת דתן ע"י מדרש שמות רבה א, כח-לא.

והקב"ה לימד את משה שיוכל לשקר סיפור שיקרי לפרעה בסיבה שהרג את המצרי, ופרעה השתכנע בדברי השקר ולא חקר יותר, ולכן משה יצא חייב בדין,

וטען תלמידי היקר מאיר בולג ני"ו שלכן כתוב **"לימדך לדבר"** ואכן יתכן להוסיף על דבריו שזה כמשקל **הכתוב בירמיהו ט' ד' "ואיש ברעהו יהתלו ואמת לא ידברו למדו לשונם דבר שקר"**.

4. שיתרו יסרב למשה לגאול את ישראל על ידי מכות למצרים, כמו **רש"י** כתב על **ויחד יתרו** שנעשה בשרו חידודין חידודין, כי כאב לו בכאבם של המצרים במכות,

וייתרו היה איש שלום שלכן הצליח לגור במדיין למרות שכפר בעבודה זרה שלהם ועזב את תפקידו ככהן מדיין, ובכל זאת לא הרגו אותו וחי עם המדיינים כי היה בו כוח

כתב רש"י שדתן ואבירים שהלשינו בעבר על משה שהרג את המצרי, נהיו עניים ואין דבריהם נשמעים ואינם מתקבלים אצל פרעה.

וקשה מאוד, א. שהרי בסוף משה ניזוק מדתן ואבירים, כמובא במדרש רבה וארא רבה ו' ב' "ארי" בר סימון "כי העושק יהולל חכם" זה משה, עושק שעשקו אותו דתן ואבירים, יהולל חכם - עירבבו אותו "ויאבד את לב מתנה" וכי תעלה על דעתך שהיה משה מתאבד? אלא הם שהקניטוהו ואמרו לו "ירא ה' עליכם וישפוט", ואף הוא מקפיד ואומר "ומאז באתי אל פרעה", ולכן מידת הדין רצתה להרוג את משה.

אך בפרשת וארא כתבתי שלכן משה לא נענש כי אכן הקב"ה הבטיח לו הגנה, ואילו מהלשנה לפרעה יש סכנה כי פרעה הוא בעל בחירה ואולי יש מקום לחשש למשה שדתן ואבירים יכולים ולהלשין ויהיה לו סכנה מפרעה, משא"כ עונש מה' ומפמליא של מעלה אין למשה סכנה.

אומנם פלא עצום, הרי מה חשש למשה מהלשנה שילשינו דתן ואבירים לפרעה נגד משה, הרי משה בא בגלוי להילחם נגד פרעה ולכופו במכות ובעונשים חמורים להוציא את עם ישראל, ויותר גרוע מזה לא היו יכולים דתן ואבירים להלשין על משה?

אלא מכאן מוכח שמשה חשש שמא דתן ואבירים כשיש להם כוח השפעה וכשדבריהם נשמעים, הם יכשילו את עם ישראל בלשון הרע ומחלוקת כפי שעשו במדבר ובמחלוקת קרח, ואם כן זה יגרום שהגאולה תתעכב בעוד 190 שנה וממילא משה יסתכן במוות כאשר שליחותו לגאול תיכשל חלילה.

ואולי זה רמוז בטענת אהרן שטען למשה שיחזיר את אשתו ובניו שלא יסכנס, למרות שאהרן ידע שמשה בא

במדרש רבה ד(א) הביא את הפסוקים שאומרים "מי יעלה בהר ה' וגו'" על משה רבינו, ומבאר המדרש "אשר לא נשא לשוא נפשו" זה נפשו של מצרי, שלא הרג את המצרי עד שעמד עליו בדין והרגו וראה שחייב מיתה.

ופלא שגרסת המדרש בתהילים **"נפשו" במקום "נפשי"**, אבל באמת **כתוב "נפשו" וקרי "נפשי"**, ויעיין מנחת שי שהאריך בעניין.

ואם כן מדוע יצא משה חייב בדין של פרעה, הרי היה מסביר לפרעה איך עמד שהרג את המצרי רק לאחר שבדק כראוי בדין וראה שאכן חייב מיתה?

כמו כן קשה, רש"י כתב על הפסוק **"מי שם פה לאדם"** מי לימדך לדבר כשהיית נדון לפני פרעה על המצרי, ולכאורה מה הכוונה לימדך? ואם תאמר שלדבר בפני מלך צריך הכנה ולימוד הרי משה הכיר את פרעה שהיה כאביו קודם שברח ממצרים?

כמו כן קשה שהרי בסופו של דבר דברי משה וטענותיו לפרעה בסיבות שהרג את המצרי לא התקבלו שלכן נגזר

וַתֵּהָרָה לְבָנוֹ - שְׁמוֹת

מייילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה, והאם ילדו 6 או 60 בלידה

הזה, "מאוד" לעולם הבא, שכך עתידים לפרות ולרבות לעתיד לבוא, וכפי שכתוב **בנביא " הרה ויולדת יחדיו" (ירמיה לא, ז) ובגמרא שנת ל' עתידה אשה שתלד בכל יום שנאמר הרה ויולדת יחדיו, ובפשטות בהריון כה קצר בלי צער לידה כי תתבטל בעולם המתוקן לעתיד לבוא, אם כן יולידו קטנים כשרצים, ויגדלו מהר כקין והבל, ואולי אם אכן כה קטנים יהיו בלידתן ממילא אפשר שיולידו כל יום 60 בכרס אחד, ואולי זה כוונת המדרש.**

אבל אם אכן נולדו 60 תינוקות קטנים כשרצים, שלכן אין צורך במייילדת ללידה עצמה, אם כן מדוע טענו המייילדות לפרעה שהיולדות העבריות כחיות הן שיודעות לדאוג לעצמן בלידה, שהרי נמשלו לחיות יהודה לאריה וכי' כדברי **רש"י**, הרי פשוט יותר היה לטעון לפרעה שהם באמת שונים מלידת המצרים שהרי הם נולדים כשרצים קטנים שלכן אין צורך במייילדת?

ונראה לתרץ, שהרי שבת לוי היות ולא היו בשעבוד ובעינוי של פרעה אלא למדו תורה, לכן הם לא היו בברכה של "**פרו ושרצו**" וכדברי **הרמב"ן** שנשי שבת לוי לא היו בעינוי לכן הולידו לידות רגילות ולא ששה בכרס אחד, וכפי שיוכבד הולידה כל ילד בנפרד ובהפרש שנים, ובגלל שבת לוי הסבירו המייילדות שעם ישראל כחיות שלא זקוקים למייילדת בלידה שזה תירוץ טוב גם ללידה רגילה שהייתה בשבת לוי.

אבל האמת שהן שיקרו לפרעה כי באמת הן היו מייילדות וכפי שדקדק **רש"י**, שהן כמולידות, דהיינו שהן עזרו בתהליך הלידה ממש לכן הן כשותפות למולידות, ולא עזרו רק לאחר הלידה, ובכל זאת שקרו לפרעה ובטחו בהן שהיות וקיבלו כינוי שפרה ופועה בכוח זה הם ישכנעו את פרעה שהן לא עוזרות בלידה עצמה.

ולכן לא פחדו להחיות את הילדים וכדברי **רש"י** שהחיו את הילדים שהיו מספקות להם מים ומזון, כי הן טענו שזה תפקידם כמייילדות, לעזור לאחר הלידה ולא בשעת הלידה, ואדרבא בכך שהחיו את הילדים, זה עוד הוכיח שזה תפקידן כמייילדות לעזור כביכול אך ורק לאחר הלידה, ולכן פרעה לא כעס עליהם על שהחיו את הילדים במאכל ומשתה.

ויחר אף ה' במשה

והתשובה היא, שגערה לאחר השקעה של שבוע בטוב, גם הגערה מקבלת טעם טוב ולא הסכמה עם חמיצות בפה ומרירות בלב.

והדברים נוגעים לנו **המחנכים**, שלמרות שיש תלמידים קשים שרק גערה תפעיל אותם כראוי, בכל זאת עלינו להשקיע לפני הגערה הרבה שכנועים בטוב ככה הגרעה בסוף לא תהיה סיבה לשנאה אלא השלמת השכנוע בטוב.

למה נחשב שמה דיבר לשון הרע כשאמר שעם ישראל לא יאמינו לו

יעוז קשה למה טען משה לה' שלא יאמינו לו, הרי נתן להם קוד סודי שהוא פקוד יפקוד שהיה מסור רק לזקנים בסוד, והזקנים יגידו לעם שמה אמיתי שמסר את הקוד הסודי?

ויתכן שמה חשש שזה מצב כמו שלפעמים קיים בכיתה, שיש חלק חוצפנים שמתמרדים ולא רוצים לקבל ולהאמין לדברי הרב, ואם תתמה

לכאורה יש לתמוה מדוע לא נכתב בתורה את שמות המייילדות בשמן האמיתי יוכבד ומרים רק נכתב כינויים ליוכבד שפרה על שם שמשפרת את הוולד, ולמרים פועה על שם ששרה ומרגיעה את התינוק?

וכמו כן יש לתמוה שהרי מרים בת 6 שנים הייתה בלידת משה, וכי כבר בגיל כזה הספיקה לצבור וותק שכבר תקבל כינוי?

אלא זה היה נס שכך כינו אותם בשם שפרה ופועה ולא בשמותם, כי כך פרעה האמין להם שאמרו שאימהות ישראל יולדות בעצמן בלי צורך במייילדת, ותפקידם של יוכבד ומרים הוא רק לשפר את הוולד ולשיר ולהרגיע אותו.

ואומנם יש עוד מקום להוסיף כאן, שהנה **רש"י** הביא דברי המדרש שבני ישראל פרו ישרצו שהיו יולדות ששה בכרס אחת, ואומנם **הבן איש חי בספרו אדרת אליהו** כאן הביא דברי המדרש שכל אחת ואחת ילדה ששה בכרס אחד, ויש שיטה במדרש שילדו **ששים בכרס אחד**, ואל תתמה שהרי עקרב שהיא מן השרצים יולדת שבעים ע"ש במדרש.

ואומנם במדרש רבה כאן כתב 6 או 12 ולא כתב ששים, ותמוה מדוע הביא המדרש דוגמא ללידה של 6 מלידה של עקרבים שיוולדים 70 בפעם אחת?

ואכן מצאתי ב**ילקוט שמעוני** שמות א רמז קס"ב "**פרו ושרצו**", לדעת אמורא אחד אם **לגדול שבשרצים מדמים אותם שילדו 6 כלידת עכברים**, ויש דעה שאם **לקטן שבשרצים אתה מדמה אותם, הרי עקרב יולד 60** ועם ישראל גם הולידו 60, ולפי זה היות ובמדרש רבה דימו ללידה של עקרבים הקטן שבשרצים ממילא ילדו 60 וכגרסת הבן איש חי לכאורה.

ולפי זה, היות והולידו כשרצים ממש, אם כן באמת לא היה צורך במייילדת שתעזור בלידת הילדים כי קטנים הם מאוד ובקלות יצאו, ובלי צער לידה כפי שהיה בלידת קין והבל.

ואכן כתוב במדרש **הגדול**, שהסיבה שכתוב כפילות **"ויעצמו במאוד מאוד"**, אמר רבי יוחנן **"מאוד"** לעולם

במשך שבוע טרח ה' לשכנע את משה שיסכים להיות שליח ה' לגאול את עם ישראל, ולא עזר, רק החרון אף של ה' בסוף גרם שמשה הסכים להיות שליח.

ושאלני תלמיד מצוין בכיתה ז' **ת"ת תורת אמת** מדוע ה' לא ריכך והיטה לב משה שיסכים מיד? וגם קשה אם ה' ידע שבטוב לא יצליח לשכנע מדוע לא גער מיד במשה הרי ראינו שרק הגערה היא שעזרה??

קודם כתבתי שתמוה, שבעצם גם בורא עולם טוען שצריך שלוש סימנים כי יתכן שעם ישראל לא יאמינו לראשונים, אם כן מה נשתנה ממה שמה טען שעם ישראל **"לא יאמינו לי"**, ואת זה טען משה רבינו עוד לפני הסימנים, למה אצל משה רבינו זה נחשב ללשון הרע שלכן נצטרע???

וַיִּהְיֶה לְבִנּוֹ - שְׁמוֹת

ואכן יש איסור מוחלט למסור מידע על תלמידים מהתנהגותם בשנה שעברה, כי תאמין בהם כדף חלק בלי לכלוך.

ולכן עצם ספקו וחששו של משה מחוצפה זה עצמו יצר חוצפה, ולכן זה נחשב למשה כמו לשון הרע, ולכן טרח הקב"ה לתת למשה כמה אותות ומופתים לכל אלו שיפקפקו ולא יאמינו עד 3 אותות.

ואכן משה נענש כשאמר הן לא יאמינו שנגזר עליו הן קרבו ימיך למות, כי למשה היה אכפת גם מהמורדים שיאמינו ויצאו ממצרים, לכן הוא כביכול נענש שאכן ידאג להם שיקומו עמו באחרית הימים, וכפי שכתבתי ע"ז בפרשת דברים.

ההתמדה של עמרם הצילה את משה רבינו

וכפי שכתבתי בפרשת במדבר על שבט לוי המתמידים שהבעלים לא היו בבית כאשר גדול הדור משה רבינו בא לביתם לספור את התינוקות שבבית, כי ההתמדה בתורה הכי חשובה.

ולכן כל הלשונות מלידת משה הקשור לעניינו כתוב בלשון נקבה, "ותלד ותרא אותנו" ולא כתוב ויראו אותנו, "ותצפנהו" וכן **ולא יכלה** עוד להצפינו.

אגב יתכן שיוכבד מאחרי הילדה בתחילת חודש שביעי עד חודש תשיעי שמה כרית שיחשבו כאילו עדיין לא ילדה, ורק בחודש תשיעי שאז היא חייבת ללדת אז כבר לא יכלה להצפינו, ויתכן שמרים יצאה עם שק צעצועים כדרכה לשמח תינוקות ולשיר להם בכלי שיר, ובשק זה שהוציאה כדרכה היא החביאה את התיבה עם משה, לכן לא חשדו בה כי ראו שק צעצועים כדרכה ויל"ע.

ואגב יש להקשות שלכאורה משה בגיל 3 חודשים היה גבוה בהרבה יותר מבני גילו, שהרי בבגרותו היה 10 אמות, ואם כן אם היו רואים את משה לאחר 3 חודשים, לא היו חושבים שהוא נולד לפני 3 חודשים באותו יום שראו אצטגיני פרעה שביום זה נולד מושיען של ישראל, כי גובהו היה כנראה כבן שנתיים או יותר?

ואם כן, מדוע היו צריכים להטמינו בתיבה ולהניחו בנילוס, היה להם להבריחו מביתו וכשיראו אותו המצרים בחוץ לא יחשדו שהוא מושיען של ישראל?

ונראה לתרץ 2 תשובות, א. שיש דעה שאהרן גם היה 10 אמות, ובעצם כל שבט לוי באותו דור היו 10 אמות - **גמרא שבת צ"ב**, ואם כן אם היו רואים שהתינוק הענק קשור למשפחת עמרם היו חושדים שהוא בן 3 חודשים רק ענק כאחיו אהרן וככל שבט לוי.

למה זה לשון הרע, הרי זה לתועלת שהי' יתן לו כלים להתמודד נגד אותם מרדנים שיוכיח להם באותות ומופתים שהוא המנהיג בעוצמה חזקה יותר מאישור הזקנים שמשה מסר להם את הסיסמה?

אלא יתכן שלרב אסור להחליט שיש מרדנים וחוצפנים כי ככה הוא משדר כביכול מצוקה שמזמינה חוצפה, אלא לרב ומחנך חובה להאמין ולקבל את כולם כמצוינים ממש, כדף חדש מוכן לכתיבה מושלמת, והרב ישדר זאת בביטחון עצמי כך שתלמידים ירגישו זאת בחיישניים הכי עוצמתיים שיש לתלמידים, וכך באמת אף אחד מהתלמידים לא יהיה חוצפן ומרדן.

לכאורה קשה איך טעו המצרים ולא גילו את לידת משה בזמן שנולד עד 3 חודשים שאז הוברח משה לתיבה בנילוס?

הרי יוכבד שהייתה מאוד מבוגרת והולידה בניסים בגיל 130 בערך את אהרן ומרים, וגם נעשה לה נס דווקא בלידת משה שגופה חזר להיות כנערה צעירה, אם כן היא אמורה להיות חשודה עיקרית, ובפרט שעמרם גרשה והחזירה בפרסום גדול כי היה גדול הדור וקיבל תוכחת בתו שלפחות יולידו בנות שיחיו.

ואכן כתב רש"י שהמצרים ספרו לה את הימים של ההיריון מיום שהחזירה, עד כדי כך!! ואם כן, איך לא בדקו אולי הולידה בחודש שישי ויום אחד?? שהרי היולדת בחודש שביעי יולדת למקוטעין דהיינו אפילו בתחילת השביעי, וכדברי רש"י.

ואולי דווקא בגלל היותה אשת גדול הדור ומיוחסת מאוד, לכן נזהרו בבדיקה אצלה, בכדי לא לעורר את זעם עם ישראל בהשפלת גדוליהם, (ויתכן שלכן שמעו את דתן ואבירם כשהיועשירים כי היו נחשבים חשובים מחמת עושרם), ולכן הם נקטו בתחבולה שונה.

שהמצרים עקבו אחרי בעלה עמרם כשיקראו לו מבית המדרש להיות בלידת אשתו אז ידעו שהיא ילדה, (ואולי בלילה לפי הרעש של צעקות חבלי הלידה שיחתכו את שקט הלילה זה יודיע על לידת משה, ובאופן כזה הם לא צריכים לחפש בבית גדול הדור בחיפוש פוגע ומעליב.

אבל הם טעו כי עמרם כמו כל שבט לוי היה מתמיד עצום ולא עצר מלימודו לבוא ללידת אשתו בפרט שהיא עצמה מילדת ואין צורך בעזרתו, והתמדתו הייתה כה עצומה ומפורסמת שאפילו לא באו להודיע לו, וגם לא היה שותף להכנת התיבה וכו'.

וְטָהַר לִבָּנוּ - שְׁמוֹת

במים, ולפי זה יתכן שמרים עמדה מרחוק כי רצתה לאחר זמן להוציא את משה מהתיבה כי כבר טעו חרטומי פרעה, והגזירה להרוג ילדים תתבטל, וממילא משה יוכל לחזור לביתו בשלום.

עוד תשובה נראה בדבר, שהיות שאצטגיני פרעה ידעו שמושיען של ישראל לוקה במים, לכן מרים הנביאה הניחה אותו בתיבה במים, שכך יטעו פרעה וחרטומיו שמושיען של ישראל כבר לקה

אכן נודע הדבר – מהיכן ידע משה שדתן ואבירם ילשינו עליו אצל פרעה?

אם בכל זאת דתן ואבירם התחצפו נגד משה והאשימו אותו כרוצח שהרג את המצרי וגם יהרוג אותם, זה חוצפה לא הגיונית, וכשיש חוצפה לא הגיונית זה מוכיח שזה בן אדם בלי גבולות!! ובן אדם בלי גבולות מסוגל לגרוע מכל!! ולכן היה ברור למשה שדתן ואבירם ילשינו עליו אצל פרעה.

כאשר דתן ואבירם רבו אמר משה רשע למה תכה רעך, ואז בתגובה **"ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר"**, וכתב רש"י ויירא משה - ומדרשו דאג לו על שראה בישראל רשעים מלשינים אמר מעתה שמא אינם ראויים להיגאל: **וממשיך** רש"י אכן נודע הדבר - נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו מה חטאו ישראל מכל עי' אומות להיות נרדים בעבודת פרך אבל רואה אני שהם ראויים לכך:

ואומנם משה לא נענש על דעתו השלילית שנקט כאן נגד עם ישראל, כי אכן כשיש מלשינות בעם ישראל זה סכנה גדולה שעלולה לעכב את הגאולה, וכמו כן מה שטען משה שעכשיו הוא מבין שראוי לעם ישראל לסבול בעבודת פרך מתוך 70 האומות שלא סבלו בכך, כי אם עם ישראל חוצפנים ומרדנים והקיצוניים שבהם מתאבדים בחוצפתם בלי היגיון כדתן ואבירם, ממילא מובן שעם ישראל עבדו עבודת פרך לפרעה כי כך נכנע ליבם, ובכך עם ישראל נהיה ראוי לקבל עול ועבדות מלכות שמים, **כמובא בספר דברים פרק ד' כ' "ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים להיות לו לעם נחלה כיום הזה"**, וכהסבר **הכתב והקבלה** שם.

ונשאלת השאלה מהיכן הבין משה שהם ילשינו עליו אצל פרעה, הרי רק כעסו עליו מדוע הוא מתערב כשופט במריבה שלהם? ולמה על טענות אלו שחשב משה על עם ישראל לא כתוב שקיבל עונש על כך?

ויתכן שקושי השעבוד גרם לעם ישראל לא רק להיות מסוגלים למות על קידוש ה', אלא גם לחיות על קידוש ה' גם בתנאי ניסיונות לא הגיוניים וכמעט בלתי נתפסים, כמו שהוכרחו ישראל לבנות אותו כמות שבנו כשקיבלו חומר, ובקושי השעבוד בנו משך חצי שנה בלי קבלת החומרים אלא התפרעו ללקט תבן בכל מצרים ולהתפרע במהירות להספיק בלי נשימה כלל לבנות באותו כמות כמו קודם.

ונראה לתרץ, שהרי משה היה גבוה 10 אמות בבגרותו, וכנראה כבר אז היה גובה הרבה מעל כולם וחזק הרבה יותר מבני גילו, וגם ראו שהוא קדוש וטהור שהורג אדם בשם המפורש, אם כן היה עליהם להיבהל ממה רבינו ולנהוג בו כבוד, ובוודאות לא להתחצף כנגדו ועוד להאשימו בניסיון לרצוח יהודים?

וכמו ששמעתי שאומרים בשם רבי אלימלך בעל **הנועם אלימלך ז"ע**, שלקראת הגאולה יהיו ניסיונות ביהדות, כמו לטפס על קיר ישר, ואכן הניסיונות של דורנו קשים ביותר וקשה מאוד להיות ירא שמים ועובד ה' אמיתי.

כמו הסיפור שנהג התעצבן שעקפו אותו בכביש בחדות, מיד יצא מנופח כולו כאילו הוא בריון שכונתי שבא לשפוך זעמו וכו' על החצוף שעקפו, אבל כאשר הגיע לדלת המכונית העוקפת יצא בעל הרכב העוקף, והוא ענק שרירי כגורילה עוצמתית, והכעס נעלם מרוב פחד ובחנופה אמר בכבוד ומורא לענק רציתי לעזור לך נראה לי שיש לך פנס שלא פועל מאחורה, כי פחד שמא כל גופו יתמלא בפנסים...

הבכי של משה כקול בכי נער ולא תינוק

כנער כדי שתחשוב בת פרעה שנולד מזמן רב, שאל"כ לא תציל אותו מספק, כי שמא הוא הגואל שנולד באותו יום שאמרו האצטגנונים:

אבל עדיין קשה, שהרי כתב רש"י שבתיה באה לטבול לגירות ולהיטהר מטומאת גילולי אביה, ולכן זכתה לראות פני שכינה, ואם כן לכאורה גם אם תסבור שהוא הגואל, היא תצילו נגד דעת אביה, כי הלכה נגדו ונגעלה מטומאת אביה ורצתה להיות יהודיה.

לכאורה קשה מדוע בכה משה, הרי ראו ששכינה עמו וכדברי רש"י, וא"כ **איך בכה כששכינה עמו**, הרי כתוב **"ואני קרבת אלוקים לי טוב"**?

והרבנו בחיי הביא דברי המדרש (שמות רבה א, כד) שבא גבריאל והכהו למשה כדי שיבכה ותמלא עליו רחמים: אבל קשה שאדרבא קול תינוק מעורר רחמים יותר מבכי של נער? ועל זה יש לתרץ כדברי ה"א **שהביא הכלי יקר** שלכך נשמע קולו

וַתֵּהָרַג לִבְנוֹ - שְׁמוֹת

ואומנם בכלי יקר בהסברו הראשון כתב שמשא בכה על צער גלות בני ישראל, ולכן בכייתו כנער ולא בכי של תינוק, בכי של בן דעת ולא של תינוק, אבל עדיין צריך הסבר מדוע בדיוק כשפותחים את התיבה הוא בוכה על גלות עם ישראל?!

ויתכן שזה גרם לבתיה לרצון להתגייר, שמצד אחד ראתה שהשכינה עם התינוק, וידעה שעם ישראל בגלות קשה, והבינה שבכי הנערי של התינוק זה ביטוי לצער השכינה בבחינת עמו אנוכי בצרה, וזה הרגיע אותה, שעם ישראל גם בשפל הגלות ה' עמם בצער והם לא לבד, אלא אבא שבשמים בוכה איתנו יחד, וגם היא בת פרעה בגלותה כיהודיה בבית פרעה גם שם ה' עמה.

ואולי להיפך, בתיה חששה להביא את התינוק שתציל לבית פרעה כי פרעה יהרוג אותו מחשש שהוא גואלם של ישראל, בפרט שקראה לו משה על שם שמן המים משתה אותו, ולכן דווקא בגלל שקול בכיו היה של נער זה הרגיע אותה מחשש סכנה, שפרעה לא יחשוב שהוא התינוק שנולד לפני 3 חודשים, למרות שגובהו שהיה פי כמה מבני גילו עדיין זה היה ככל שבט לוי שהיו גבוהים 10 אמות וכנ"ל.

אבל כאשר קולו אפילו בבכי כקול נער זה יוכיח שהוא מבוגר הרבה יותר מתינוק בן 3 חודשים, ולכן לא חששה לקרוא לו משה שלא פחדה שפרעה ידע שהוא נמשה מהמים.

בת לוי והלוא בת 130 שנה הייתה?

מדוע דווקא אצל משה הקב"ה עשה נס שיחזור גופה להיות כנערה?

ואולי בנס מיוחד זה הוכיח הקב"ה שמסכים לדעת מרים שעמרם היה צריך להחזיר ולהתחתן עם יוכבד. ובי"ה מצאתי שכן כתב המשכיל לדוד.

ויש להוסיף שנס זה גרם עוד יותר חשד שמעמרם ויוכבד יצא מושיען של ישראל, ובכל זאת כפי שכתבתי קודם לא הצליחו לגלות את לידת משה כנכתב קודם.

כתב רש"י שכאשר החזיר עמרם את לוי כפי שטענה לו מרים שגזרותיו קשים משל פרעה, שבגירושיו אינו מוליד לא בנים ולא נקבות, ולכן חזר ולקחה שוב וקידש אותה לאישה, מוסיף רש"י **שיוכבד נהפכה להיות נערה** – בת לוי, דהיינו שעור שלה הפך לצעיר כמו נערה כפי שהיה לשרה אמנו שאמרה אחרי בלותי הייתה לי עדנה.

ולכאורה קצת לפני לידת משה היא הולידה בגיל מבוגר מאוד את אהרן ומרים, ואת אהרן ומרים היא הולידה בלי הנס שגופה חזר להיות כנערה,

אהיה אשר אהיה – הרי "אהיה" משמעותו עתיד!!

זה יגיע הגאולה, זה הוכיח בעוצמה שמשא הוא שליח ה', כי נביא שקר היה מודיע שמיד יהיה בסדר ולא תהיה החמרה במצב, ודווקא בגלל שהודיע שתהיה החמרה למרות שה' שלח אותו שלכאורה זה נגד ההיגיון של מבושר גאולה, זה חיזק שדברי אמת בפיו והוא שליח ה'.

ולמרות שנרמז לעם ישראל שיהיה קושי השעבוד לאחר בשורת הגאולה ושליחות משה אצל פרעה, בכל זאת עם ישראל לא שמעו למשה כשאמר להם את 4 לשונות של גאולה מקוצר רוח ומעבודה קשה, שבאמת לא הצליחו לנשום כי היו במרדף לא אפשרי להספיק לבנות כפי שבנו בהיות התבן ניתן להם.

וזה מתאים כדברי רבותינו שהביא רש"י שרק דתן ואבירם תקפו את משה שבגללו יש קושי השעבוד, ואילו כל השוטרם היהודים המוכים מנוגשי פרעה וזקני ישראל למרות שטענו טענות נגד פרעה והאשימו אותו, בכל זאת לא טענו מילה נגד משה רבינו כי ידעו מראש שמשא אמר להם "אהיה" שיהיה קושי בשעבוד לאחר שעשה שלחיותו ודיבר עם פרעה.

כתב רש"י שמשא טען להקב"ה שלא כדאי לומר לעם ישראל "אהיה אשר אהיה" משמעותו שהקב"ה יהיה עמם גם בגלות הבאה, כי הידועה שצפוי עוד גלות היא תשבור את רוח עם ישראל, והקב"ה הסכים עמו ואמר לו "אהיה שלחני".

ולכאורה קשה שהריגם המילה שנשארה שיאמר לעם ישראל פעם אחת "אהיה", עדיין זה יכול להפחיד את עם ישראל כי משמעות המילה אהיה הוא עתיד, שיש משמעות שעוד יסבלו בעתיד, ושוב חוזר טענת משה שזה עלול לייאש את עם ישראל?

ותידוץ תלמידי היקר **חיים יעקב הוצלר נ"י**, מכיתה ז' ת"ת תורת אמת, שכאן רימז הקב"ה לעם ישראל לא על גלות חדשה ונוספת, אלא שגם בגלות מצרים הזו יהיה עליית מדרגה שיהיה להם קושי השעבוד כפי שכתוב בהמשך שפרעה כעס ולא נתן להם תבן ודרש מהם לבנות אותו הספק כפי שבנו קודם כאשר ניתן להם התבן.

ואדרבא עצם הדבר שמשא מודיע לעם ישראל שלמרות שליחותו קושי השעבוד יחמיר ורק אחרי

מפני קוצר הזמן לא כתבתי את כל מה שהתחדש בשיעורי בחומש בת"ת תורת אמת ב"ב, אשמח שתשמעו זאת בקול הלשון

יהודי יקר – עם ישראל עבר טלטלה עצומה ובידנו עכשיו לקרב את המשיח
על ידי שנקרב את עם ישראל לאבינו שבשמים כי עם ישראל צמא לבורא עולם

בספר שמחזק רבים והשיב רבים וטובים מעון!!

מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל!

כתב הסכמה נדירה ביותר לספר,

**שגם אני מצטרף לברכה כי הספר "מעורר מאוד"
ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה.**

ומרן זצ"ל בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:
וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבנו לאהבה וליראה את שמך.

כי הוא חידוש עצום וחיזוק אדיר לשבת ולנשמה, ורבים הציל מעוון

תרמת – באפשרותך לחלק את הספרים חינם כרצונך הטהור – לישיבות וכוללים

כי מטרתי לזיכוי הרבים אמיתי, ולא למטרת רווח!!

ובורא עולם בקניין השלם זה הבניין, כי עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ ולא יפלא מה' דבר.

2 כרכים מתוך 7 כרכים נתרמו בס"ד

כרך בראשית – 3"00

כרך מועדים – 3"00

וחסר את כרך שמות - ויקרא - במדבר - דברים – הגדה של פסח

כך כרך – 30,000 ₪

סה"כ 150000 מאה חמישים אלף ₪

אנא זכה בחלק נצחי, בחיזוק האמונה והקדושה והתורה ומידות טובות, שיהודים רבים
יזכו להתעלות ולטהר לבם בזכותך.

ע"י תרומתך לספרי "וטהר לבנו" מהדורה חדשה 7 כרכים!!!

יוחנן ריינר

0527120333

106855@gmail.com